

HRVATSKI VOJNIK

Broj 450 • 20. lipnja 2014. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

MORNARIČKA VOJNA VJEŽBA
“ADRION 14 LIVEX”
ZDRAŽENO DJELOVANJE U
JADRANSKOM MORU

PROMOCIJA
POLAZNIKA
VOJNIH
ŠKOLA

POLJSKI I
HRVATSKI **SPECIJALCI**
u zajedničkom djelovanju na kopnu i u vodi...

RAZGOVOR

brigadna generalica
Gordana Garašić,
savjetnica za rodna
pitanja u Zapovjedništvu
ISAF-a

SADRŽAJ

4 RAZGOVOR

brigadna generalica Gordana GARAŠIĆ,
savjetnica za rodna pitanja u Zapovjedništvu ISAF-a

7 MORH I OSRH

Konferencija načelnika glavnih stožera
Američko-jadranske povelje

8 MORNARIČKA VOJNA VJEŽBA ADRION 14 LIVEX

Združeno djelovanje u Jadranskom moru

10 VJEŽBA SPREMNOST 2014/2

Ocenjivanje postrojbe deklarirane za Snage brzog odgovora

12 BILATERALNA SURADNJA

Poljski i hrvatski specijalci u zajedničkom djelovanju
na kopnu i u vodi...

18 RAZGOVOR

nadmaređnik Pero BERTOVIĆ,
najspremniji pripadnik Oružanih snaga RH 2014.

**NAJVEĆI IZAZOV JE POSTIĆI NAPREDAK
ISTVORITI UVJETE DA SE ON NASTAVI**

Interview with Generalica Gordana Garašić, Savjetnica za rodna pitanja u Zapovjedništvu ISAF-a. She discusses her role, challenges in the field, and the importance of creating conditions for continued success.

**ZDRAŽENO DJELOVANJE
U JADRANSKOM MORU**

Report on the joint exercise ADRION 14 LIVEX, involving Hrvatska Ratna Mornarica, Mornarička vojska, and Albanian, Croatian, Italian, and Slovenian navies. It highlights the importance of regional cooperation and preparedness.

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Zamjenica glavnog urednika:

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Urednici i novinari:

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),

Petra Kostanjšak (petra.kostanjšak@morph.hr)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com), Andrea Pavlić

Dubravka Marić (dmarić@morph.hr)

Tomislav Brandt, Josip Kopi

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistranska 19, Zagreb

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr

3000 primjeraka

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2014.
Novinarski prilози objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

- 20 HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE**
Promocija polaznika vojnih škola
- 23 OSRH**
18. naraštaj vojnih pilota završio školovanje
- 24 TAKTIČKA VJEŽBA S BOJNIM GAĐANJEM**
Tigar 14
- 26 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Iraku isporučen prvi F-16

- 30 PJEŠAČKO NAORUŽANJE**
Svjetski trend iz Češke
- 35 RATNO ZRAKOPLOVSTVO**
Kratki letovi (I. dio)
- 39 MIROVNE MISIJE**
Misijski UN-a u Maliju
- 50 DUHOVNOST**
Gle, izide sijač sijati

10 **VJEŽBA SPREMNOST 2014/2**

11

12 **MALOMERNA SURADNJA**

13

UVODNIK

Tijekom nedavnog posjeta pripadnicima hrvatskog kontingenta koji sudjeluju u operaciji ISAF u Afganistanu imali smo prigodu razgovarati s brigadnom generalicom Gordanom Garašić koja je u Zapovjedništvu ISAF-a u Kabulu postavljena na dužnost savjetnice za rodna pitanja. Riječ je o iznimno odgovornoj dužnosti s obzirom na to da je ravnopravnost spolova zbog kulturnih, običajnih i religijskih utjecaja u Afganistanu vrlo osjetljivo i složeno pitanje o čemu detaljnije možete pročitati u razgovoru koji je pred vama... Pokaznom vježbom pružanja pomoći unesrećenom na brodu i medicinskom evakuacijom koju je visokim predstavnicima mornarica zemalja članica Jadransko-jonske inicijative prikazala Hrvatska ratna mornarica završila je mornarička vježba "Adriion 14 Livex" koja se održavala na području srednjeg Jadrana...

Na trodnevnoj vježbi Spremnost 2014/2 provedeno je nacionalno ocjenjivanje postrojbe deklarirane za NATO NRF snage. Riječ je o 3. mehaniziranoj satniji iz bojne Tigrovi GMTBR koja je ujedno druga postrojba OSRH koja će biti u stanju spremnosti za snage brzog odgovora, a u pripravnosti će biti od siječnja sljedeće godine...

Pripadnici Vojne žandarmerije Oružanih snaga Poljske i naše specijalne Vojne policije proveli su u vojarnama u Udbini i na Malom Lošinju trening dviju specijalnih postrojbi koje imaju široku matricu sposobnosti. Tako su pripadnici spomenutih postrojbi odradivali sve praktične zadaće vezane za izvođenja specijalnih vojnopolicijskih postrojbi na kopnu, u vodi i pod vodom, o čemu vam u ovom broju donosimo zanimljivu reportazu...

"Treba biti odlučan da se ostvari zadani cilj, a dodatni je motiv i potpora postrojbe uz koju je svaki cilj ostvariv," riječi su nadnarednika Pere Bertovića, pripadnika Vojnoobavještajne bojne Hrvatske kopnene vojske, najspremnijeg pripadnika OSRH. U razgovoru koji objavljujemo nadnarednik Bertović između ostalog otkriva tajnu ovogodišnjeg velikog uspjeha.

Promocija polaznika vojnih škola i ove je godine obilježena prigodnom svečanošću i za same polaznike i za njihove obitelji, ali i za oružane snage u cjelini jer dobivamo nove mlade, obrazovane i motivirane polaznike...

RAZGOVOR

brigadna generalica
Gordana Garašić,
savjetnica za rodna pitanja u
Zapovjedništvu ISAF-a

AFGANISTANCE ŽELIMO POKLONUTI DA U SVOJE REDOVE PRIMAJU ŽENE I U VOJSCI I POLICIJI JER ONE ČINE PEDESET POSTO STANOVNIŠTVA... SMATRAM DA BI NJIHOVO SUDJELOVANJE U MISIJAMA TREBALO BITI NORMALNO I DA BI SVATKO TKO RADI SVOJ POSAO KOMPETENTNO, BEZ OBZIRA NA SPOL, TREBAO DOBITI TU PRILIKU. U NAŠEM KONTINGENTU SMO SVJESNI TE JEDNAKOPRavnosti JER SMO OD POČETKA U VOJNOJ POLICIJI OVDJE U MISIJI IMALI PO NEKOLIKO PRIPADNICA KOJE SU POMAGALE U OPHODNJAMA, PREGLEDU I KONTAKTIMA SA ŽENSKIM STANOVNIŠTVOM. BILI SMO OD POČETKA DOBAR PRIMJER OSTALIMA...

NAJVEĆI IZ I STV

GARAŠIĆ

Vesna PINTARIĆ, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

Tijekom nedavna boravka u Kabulu pružila nam se prigoda za razgovor s brigadnom generalicom Gordanom Garašić, savjetnicom za rodna pitanja u Zapovjedništvu ISAF-a i ujedno prvom ženom iz OSRH koja je postavljena na ovako visoku vojnu poziciju u ovoj operaciji. Njezina je zadaća u idućih nekoliko mjeseci raditi na integraciji rodne ravnopravnosti u afganistanskim sigurnosnim institucijama, a riječ je o iznimno odgovornoj dužnosti s obzirom na to da je pitanje ravnopravnosti spolova zbog kulturnih, običajnih i religijskih utjecaja u Afganistanu vrlo osjetljivo i složeno. Stoga će postizanje napretka na ovom području i stvaranje uvjeta da se postojeće stanje održi i nastavi u pozitivnom smjeru biti jedna od bitnih zadaća operacije ISAF do njezina završetka.

Od nedavno ste na mjestu savjetnice za rodna pitanja u Zapovjedništvu

zbog kulture i običaja biti teško, međutim vidim da su se određene stvari pomaknule s mrtve točke. Naime, u Ministarstvu unutarnjih poslova i Ministarsvu obrane Afganistana u dokumentima i strategijama propisane su određene kvote i vremenski rok u kojem trebaju ostvariti zacrtane ciljeve. U afganistanskoj vojsci cilj je dostići deset posto žena u idućih deset godina, a trenutačno je samo 0,4 posto žena u vojsci, što je oko 776 pripadnika. U policiji je situacija malo bolja. Cilj je također dostići 10 posto žena u policiji, a trenutačno ih je 1,3 posto, odnosno oko 1900 pripadnika. Drugi problem s kojim se susrećemo jest koliko će one dugo ostati u sastavu vojske i policije jer im uvjeti na radnom mjestu nisu onakvi kakvi bi trebali biti. Međunarodna zajednica provodi razne projekte jednako kao i NATO i ISAF. Svakodnevno se u ministarstvima obrane i unutarnjih

Kabulu na dužnosti zapovjednice je žena s činom generala i ona je zaista kompetentna i obrazovana za taj posao. U tom je distriktu osim nje još šest žena i one svojim primjерom potvrđuju da su promjene moguće. U ministarstvima obrane i unutarnjih poslova osnovani su direktorati za ljudska prava i za rodnu ravnopravnost. Na čelu takvog direktorata u policiji je također generalica, a u Ministarstvu obrane je general (u direktoratu je i jedna brigadirka koja je zadužena za taj pitanje). Cilj je stvoriti kritičnu masu žena u vojsci i policiji koje će u takvom okruženju ipak biti sigurnije i slobodnije u radu. Ovdje je nasilje u obitelji uobičajena pojava i uspostavljena je tzv. help line 119 koja omogućuje prijavljivanje svakog oblika nasilja i na tim mjestima rade žene. Mi izravno ne mentoriramo niti savjetujemo, no radimo vrlo usko sa savjetnicima u ministarstvima, s predstavnicima međunarodne zajednice

AZOV JE POSTIĆI NAPREDAK ORITI UVJETE DA SE ON NASTAVI

tvu operacije ISAF, što je iznimno osjetljivo i važno mjesto u državi gdje je ravnopravnost spolova još uvijek daleko od standarda zapanog društva. Što će biti vaša zadaća idućih mjeseci?

Zadaća je mog ureda koordinirati napore ISAF-a i podređenih zapovjedništava na području integracije rodne ravnopravnosti u ANSF, kao i suradnja s međunarodnom zajednicom, prije svega s UN-om i drugim vladinim i nevladinim organizacijama. U pogledu rodne ravnopravnosti NATO postupa po UN-ovoј rezoluciji 1325 "Žene, mir i sigurnost", te je u svrhu njezine implementacije izdao Direktivu 40., a integracija rodne ravnopravnosti u ANSF-u i sigurnosne institucije jest i dio mandata ISAF-a. Naime, radi se na promociji rodne ravnopravnosti i onog što ISAF kao vojna misija može učiniti, prije svega u sigurnosnom sektoru, tj. u vojsci i policiji. Želi se afganistansku stranu potaknuti da u svoje redove prima žene i u vojsci i policiji. Želi se afganistansku stranu potaknuti da u svoje redove prima žene i u vojsci i policiji jer one čine pedeset posto stanovništva. To će

poslova radi s afganistanskim mjerodavnim tijelima na strateškoj razini, sudjeluje u donošenju standarda, normi i procedura, da kad operacija ISAF završi, bude izgrađena struktura koja onemogućava povratak na staro. Najveći je problem promjena načina razmišljanja i tradicionalan stav prema mjestu i ulozi žena, no pomak postoji. ISAF-ov je cilj do kraja godine napraviti što više i različitim projektima i donacijama stvoriti preduvjete za održivi napredak. To se odnosi i na izgradnju odgovarajućih objekata za ženski dio populacije koja ulazi u te sigurnosne institucije, ali i stvaranje niza drugih uvjeta. Primjerice, ovdje ne postoji rodiljni dopust, nema dečjih vrtića, a neriješeno je i niz drugih problema. Inače, mjesto savjetnika za rodnu ravnopravnost generalske razine u operaciji ISAF, NATO je uspostavio prije dvije godine kao primjer afganistanskim snagama da je normalno biti žena general i raditi s muškim kolegama na istom odgovornom poslu i zadaći. Imala sam prilike susresti ovdje neke od afganistanskih primjera. U policijskom distriktu u

Radi se na promociji rodne ravnopravnosti i onog što ISAF kao vojna misija može učiniti, prije svega u sigurnosnom sektoru, tj. u vojsci i policiji. Afganistanske želimo potaknuti da u svoje redove primažene i u vojsci i policiji jer one čine pedeset posto stanovništva. To će zbog kulture i običaja biti teško, međutim vidim da su se određene stvari pomaknule s mrtve točke

i nevladinih organizacija ali i nekoliko aktivnih ženskih afganistanskih organizacija. Jedna je od zadaća mog ureda koordinirati s ostalim međunarodnim faktorima da svako sa svoje strane napravi što može i da se u Afganistanu shvati važnost napretka u ovom području.

Riječ je ujedno i o prvoj generalskoj poziciji koju hrvatske snage imaju u ISAF-u te iznimnoj odgovornosti koju preuzimate jer je integracija rodne ravnopravnosti svebitnija u NATO-ovim i UN-ovim misijama...

To mi je prije svega velika čast, a s druge strane i veliki izazov da dano povjerenje opravdam, ali isto tako mi je i zadovoljstvo razmijeniti iskustva s afganistanskim generalicama jer su i one prve u svom poslu. Ovdje se ponajprije želi potaknuti i ženski dio društva da pridonese i u ekonomskom pogledu, ali i da dobije pristup svemu onome što do sada nije imao i pomogne da budućnost kreće u pozitivnom smjeru.

RAZGOVOR

Kako gledate na ulogu žena u vojskama i možete li prokomentirati činjenicu da je u hrvatskim kontingentima u ISAF-u sudjelovalo dosad 159 žena...

Mislim da je broj sudjelovanja pripadnika OSRH u misijama svakako pohvalan. Neke su od njih sudjelovale i po nekoliko puta. Smatram da bi njihovo sudjelovanje u misijama trebalo biti normalno i da bi svatko tko radi svoj posao kompetentno, bez obzira na spol, trebao dobiti tu priliku. Činjenica jest da postoje određena fizička ograničenja, no za svakoga se može naći odgovarajuće mjesto i uloga. Bitno je na to gledati s razumijevanjem jer zajedno činimo društvenu zajednicu u kojoj i žene mogu dati svoj doprinos u vojski i policiji, a i u zanimanjima koja su se do jučer smatrala izrazito muškima. U našem kontingentu smo svjesni te jednakopravnosti jer smo od početka u Vojnoj policiji ovdje u misiji imali po nekoliko pripadnica koje su pomagale u ophodnjama, pregledu i kontaktima sa ženskim stanovništvom. Pokazali smo se od početka kao dobar primjer ostalima.

Ovo nije vaš prvi boravak u Afganistanu, naime, već ste odradili jednu šestomjesečnu misiju ovdje... Sada nakon četiri godine vidite li neke pozitivne promjene u životu i radu ljudi

u Afganistanu, posebice u pogledu prava žena?

Prvi sam put bila u Afganistanu 2010. godine i to u Regionalnom zapovjedništvu Sjever, tada na mjestu načelnice Uprave za personalne poslove u CJ1 i istodobno pravna savjetnica zapovjednika. Bila sam tada na sjeveru u Mazer-e-Sharifu koji se od početka misije smatrao mirnijim i stabilnijim od ostalog dijela Afganistana. Posao mi je bio malo drugačiji i dosta sam naučila u suradnji s kolegama iz drugih kontingenata jer se radilo o multinacionalnom zapovjedništvu. Bilo je to vrlo korisno iskustvo. Što se tiče stanja u Afganistanu tada i sada, stvari su se definitivno promjenile na bolje. Naravno, to još uvijek nije ono što bismo željeli ali pozitivnih primjera ima. Nedavni predsjednički izbori su se za razliku od prošlih održali mirno. Afganistske snage su osiguravale biraćka mjesta i pokazale da su sposobne preuzeti odgovornost za stanje u svojoj državi, što je i bio cilj ove misije. Ovaj put je prema izvješćima 36 posto žena izšlo na izbore što je vrlo dobro. Vjerujemo da se stanje stabiliziralo i da ISAF može krenuti u novu fazu, a to je usredotočiti se na predstojeću misiju i novi mandat koji će biti Train, Assist and Advise - obuku i savjetovanje tj. biti u potpori afganistanskim snagama sigurnosti.

Vjerujem kako svoju predstojeću zadaću gledate kao veliki izazov. S kakvim biste se problemima i preprekama mogli suočiti?

Najveći izazov je na kraju vidjeti napredak, a ne isključivo brojčane pokazatelje. Naravno da ne možemo stvoriti nemoguće, ali možemo raditi sa svima koji surađuju s afganistanskim tijelima vlasti i ohrabriti ih svojim primjerom. Najveći izazov je za ISAF do kraja godine pokazati mjerljivi pomak i tada ćemo znati da smo zaista uspješno završili posao. Ovih se dana u jednom kampu radilo na novačenju i prijavi žena za popunu jednog voda afganistske vojske. To je bio drugi krug i javilo ih se devet od kojih je sedam zadovoljilo uvjete. Svakom mjesec pratimo podatke koliko ih je i gdje pristupilo. Kako se ne bi događalo da nakon provedene obuke žene odlaze iz vojske, radi se na projektima prijema žena s ugovornoim obvezom kojima će one dobiti određenu naobrazbu i obuku, ali će to uvjetovati i određeni broj godina rada u vojsci. To je jedan od mehanizama koji međunarodna zajednica nastoji predstaviti. No najvažnije jest da afganistsko društvo mora postati svjesno da je i za ženu prihvatljivo raditi i na ovakvim mjestima i dužnostima. ■

**Pukovnica
Yvonne Schroeder,
savjetnica za rodna
pitanja u Regionalnom
zapovjedništvu Sjever**

U Nizozemskoj, Hrvatskoj i drugim europskim zemljama nastoji se postotak žena u vojsci podići na 10-12 posto. U Afganistanu se ne radi toliko o rodnom pitanju, je li netko muškarac ili žena već o tome da svi imaju jednakе mogućnosti bez obzira na spol. Od 179 zemalja Afganistan po tome zauzima 178. mjesto, dakle vrlo zahtjevno okružje za rad na podizanju svijesti o jednakosti spolova i potrebe da se svima da mogućnost obrazovanja, opismenjavanja, zapošljavanja, ističe pukovnica Yvonne Schroeder, savjetnica za rodna pitanja u Regionalnom zapovjedništvu Sjever. Pukovnica Schroeder je u Nizozemskoj kraljevskoj vojsci od 1985. i do odlaska u misiju bila je na dužnosti vojnog psihologa, a ta joj je učinkovitost uvelike danas pomažu u radu.

Što nam možete reći o važnosti ravnopravnosti spolova u Afganistanu?

U Afganistanu je u tom pogledu velika razlika, može se reći da postoji muški i ženski svijet. Želimo postići da žene dobiju jednaku priliku kao i muškarci, da pohađaju školu i izadu izvan kuće, postignu ravnopravnost. Ono što mi u tome moramo napraviti jest postići da to spoznaju i sami Afganistanci. Stanovništvo Afganistana treba samo uvidjeti mogućnosti da žene mogu pridonijeti napretku u svakodnevnom radu, ali i u vojski i policiji, a time ujedno i podići učinkovitost i opću sigurnost.

Primjećujete li napredak?

U usporedbi s vremenom od prije deset do dvanaest godina, kada smo bili na početku, napredak je golem. Kad ženama želite osigurati školovanje, prvo morate osigurati odvojene školske objekte, omogućiti lakši dolazak do mesta školovanja... To su omogućila značajna novčana sredstva međunarodne zajednice kako bi im se pomoglo da se školiju, nađu posao... Društvo je još duboko podijeljeno i naporu su u tom pogledu razdijeljeni, no pomak je znatan. Osamostaljivanje žena ovdje je vrlo kompleksno pitanje a uspjeh ovisi o tome prihvaćaju li to i muškarci u tome društvu. Treba zapravo utjecati na čvrsto ukorijenjena društvena vjerovanja i to jedno dulje razdoblje.

U afganistanskoj vojski cilj je dostići deset posto žena u idućih deset godina, a trenutačno je samo 0,4 posto žena u vojski, što je oko 776 pripadnika. U policiji je situacija malo bolja. Cilj je također dostići 10 posto žena u policiji, a trenutačno ih je 1,3 posto, odnosno oko 1900 pripadnika. Najveći je problem promjena načina razmišljanja i tradicionalan stav prema mjestu i ulozi žena, no pomak postoji

Konferencija načelnika glavnih stožera Američko-jadranske povelje

Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić sudjelovao je na 18. konferenciji načelnika glavnih stožera Američko-jadranske povelje održanoj od 10. do 12. lipnja u Budvi, Crna Gora. Tema je bila Održavanje interoperabilnosti kroz partnerstvo, a raspravljalo se o modalitetima daljnog jačanja suradnje u regiji i razvoju zajedničkih sposobnosti za sudjelovanje u operacijama potpore miru kao i o sposobnostima za zajedničko djelovanje u slučaju pri-

rodnih i drugih katastrofa i nepogoda. Sudjelovali su predstavnici oružanih snaga država članica Američko-jadranske povelje: Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Makedonije te predstavnici Zapovjedništva američkih snaga u Europi (US EUCOM), a pratilo ju je izaslanstvo Slovenske vojske u svojstvu promatrača te gosti, zapovjednik Kosovskih snaga sigurnosti i zapovjednik KFOR-a, kao i zapovjednici nacionalnih garda partnerskih država SAD-a. OJI

Generalni direktor Međunarodnog vojnog osoblja NATO-a u Zemuniku

Generalni direktor Međunarodnog vojnog osoblja u središtu NATO-a general-pukovnik zrakoplovstva Ujedinjenog Kraljevstva Sir Christopher Harper boravio je u trodnevnom posjetu Republici Hrvatskoj. U vojarni u Zemuniku održao je 9. lipnja predavanje NATO-ova budućnost nakon završetka misije ISAF. Sastao se s direktorom Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske general-bojnikom Matom Pađenom i zapovjednikom HRZ-a i PZO-a brigadnim generalom Draženom Šcu-

rijem, a u njegovoj se stalnoj pratinji nalazio hrvatski vojni predstavnik u NATO-u i EU-u general-pukovnik Mirko Šundov.

Tijekom boravka u Zemuniku general Harper je obišao i letačke eskadre 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a, upoznao se s aktivnostima i razvijenim sposobnostima postrojbi te razgledao zrakoplovnu vojnu tehniku kojom je opremljena baza u Zemuniku.

Ovo je bio njegov prvi posjet Hrvatskoj, a osim baze u Zemuniku posjetio je i Hrvatsku ratnu mornaricu. OJI

Foto: S. BRIGLJEVIĆ

Načelnik GSOS Države Katar u posjetu Hrvatskoj

Načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Države Katar general-bojnik Ghanim Bin Shaheen Al-Ghanim boravio je od 12. do 15. lipnja u posjetu Republici Hrvatskoj.

Susreo se načelnikom Glavnog stožera OSRH generalom zbora Dragom Lovrićem i hrvatskim izaslanstvom, a razgovaralo se o mogućoj suradnji Oružanih

snaga Države Katar i Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Načelnik GSOS Države Katar je zajedno sa svojim izaslanstvom posjetio tvrtku Đuro Đaković Holding d. d. u Slavonskom Brodu i tvrtku HS Produkt u Karlovcu te su im predstavljeni proizvodi tih tvrtki.

OJI

ORUŽANE SNAGE I DALJE ANGAŽIRANE NA POPLAVLJENIM PODRUČJIMA SLAVONIJE

Nastavlja se angažman pripadnika OSRH na sanaciji poplavljenih područja u Slavoniji. Na terenu su se 11. lipnja nalazila ukupno 172 pripadnika Hrvatske kopnene vojske i Zapovjedništva za potporu. Radi se asanacija terena, a uređuje se i Dom za djecu s posebnim potrebama. Zvjezdice u Gunji u kojem je izvršena dezinfekcija. Bojna NBKO i dalje je angažirana na aktivnostima dekontaminacije osoba i sredstava na dekontaminacijskim postajama ZIB u Rajevu Selu i Velebit u Gunji. U Račinovcima se nastavlja sana-

cija obalnih potpora te nanošenje zaštitnog premaza na mostu Bejli. Za potrebe Crvenog križa angažirana su dva motorna vozila. Pukovnija veze osigurava komunikacijske sustave, a Pukovnija Vojne policije provodi zadaće u skladu sa svojim nadležnostima. Nastavlja se priprema i podjela obroka u poljskim kuhinjama. Poljska je kuhinja iz Černe izmještena u Drenovce, a obroci se pripremaju i na lokaciji u Otoku. Prema potrebi se distribuiraju i suhi obroci te se vrši popuna pogonskim gorivom i podjela vode.

OJI

MORNARIČKA VOJNA VJEŽBA ADRION 14 LIVEX

Maja SIRIŠČEVIĆ, snimili Josip KEVRIĆ, Maja SIRIŠČEVIĆ

POKAZNOM VJEŽBOM SHIP-HELICOPTER MEDEVAC, PRUŽANJA POMOĆI UNESREĆENOM NA BRODU I NJEGOVOM MEDICINSKOM EVAKUACIJOM, KOJU JE 12. LIPNJA U KAŠTELANSKOM AKVATORIJU VISOKIM PREDSTAVNICIMA MORNARICA ZEMALJA ČLANICA ADRION INICIJATIVE PRIKAZALA HRVATSKA RATNA MORNARICA, ZAVRŠILA JE MORNARIČKA VOJNA VJEŽBA ADRION 14 LIVEX KOJA SE OD 9. DO 13. LIPNJA ODRŽAVALA NA PODRUČJU SREDNJEVJEG JADRANA... U VJEŽBI JE SUDJELOVALO DESET BRODOVA, OD KOJIH PET HRVATSKE RATNE MORNARICE TE PO JEDAN BROD ALBANSKE, GRČKE, TALIJANSKE I SLOVENSKE RATNE MORNARICE

ZDRUŽENO DJ U JADR

Zapovjednik HRM-a komodor Robert Hranj

"Hrvatska ratna mornarica bila je počašćena prilikom biti domaćin multina-
cionalne mornaričke vježbe ADRION 14 LIVEX koja se provodi pod okriljem
Jadransko-jonske inicijative. Bila je to još jedna prilika da ratne mornarice dr-
žava članica pokažu visoku razinu profesionalizma, uvježbanosti i sposobnosti
za zajedničko djelovanje u pomorskim operacijama. Cilj je provjera i potvrda
interoperabilnosti mornaričkih snaga članica ADRION-a u izvršenju zajed-
ničkih pomorskih manevara, zadaća nadzora mora, pomorskog presretanja,
osiguranja sigurnosti plovnih putova, traganja i spašavanja i sličnih zadaća.
Težnja je svih sudionica vježbe da, u skladu s podizanjem sveopće interope-
rabilnosti i razumijevanja među sudionicama, svaka sljedeća vježba bude
složenija i zahtjevnija. Uvjereni smo da je i ova vježba svojim scenarijem,
složenošću zadaća i dinamikom njihove provedbe uspješno pridonijela i tom
aspektu. Već i prve analize pokazuju da je ovogodišnja vježba u potpunosti
ispunila postavljene ciljeve. Mornarice država u regiji posvećene su jačanju
međusobnog povjerenja i spremne su suradnjom i zajedničkim naporima su-
očiti se sa svakodnevnim mirnodopskim izazovima sigurnosti i stabilnosti u
Jadranskom i Jonskom moru. Za uspješno provedenu vježbu zahvaljujem svim
neposrednim sudionicima koji su odgovorno i profesionalno pristupili izvr-
šavanju postavljenih zadaća. Posebno priznanje upućujem kapetanu bojnog
broda Milenku Crljenu, direktoru vježbe, kao i upravljačkom stožeru u kojem
su, osim hrvatskih časnika, sudjelovali i predstavnici sudjelujućih mornarica."

PROJEKT "ADRION"

Italija je tijekom stožernih razgovora talijanske i grčke RM, 9. i 10. listopada 2001. pred-
stavila svoj idejni projekt pod nazivom "ADRION", kojem je jedan od ciljeva održavanje
periodičnih vježbi ratnih mornarica u Jadranskom i Jonskom moru. Temeljna načela
suradnje u okviru projekta su jačanje veza i razumijevanja među ratnim mornaricama
tih zemalja te razvijanje interoperabilnosti u provedbi pomorskih operacija. Prvi sa-
stanak Radne skupine projekta "ADRION" održan je 1. prosinca 2004. godine, od 2005.
provode se godišnje simulacijske vježbe, a od 2006. i mornaričke vježbe sa snagama.

Zapovjednik MVV ADRION 14 LIVE-a kapetan bojnog broda Milenko Crljen

"Jako sam zadovoljan postignutim na vježbi ADRION 14 LIVE-a jer su ispunjeni svi ciljevi koje smo naveli u Planu vježbe. Kako sam 2008. godine također bio zapovjednik ovakve vježbe, moram priznati da je od tada postignut vidan napredak u poboljšanju interoperabilnosti sudjelujućih zemalja te u razvijanju sposobnosti za provedbu zajedničkih pomorskih operacija s ciljem sprečavanja kriminalnih aktivnosti na moru. Činjenica jest da većina pomorskih država nema sve sposobnosti potrebne za samostalnu provedbu ovakvih i sličnih pomorskih operacija. Stoga je jačanje regionalne vojne suradnje ratnih mornarica u okviru inicijative ADRION doprinos kvalitetnijem nadzoru pomorskog prometa u Jadranskom i Jonskom moru, a ujedno je u skladu s NATO-ovim konceptom *Connected Force Initiative*. Ako se nastavi ovim tempom, vjerujem da bi se u skoroj budućnosti ispunili uvjeti za ustrojavanje namjenski organiziranih snaga ADRION zemalja, sposobnih za sudjelovanje u međunarodnim vojnim pomorskim operacijama."

ELOVANJE ANSKOM MORU

Nakon što je prvi put ugostila prijateljske mornarice iz regije još 2008. godine, Hrvatskoj ratnoj mornarici ovo je drugi put da njezini časnici zapovijedaju vježbom ADRION što je podrazumijevalo cijeli niz planskih aktivnosti u pripremi i provedbi vježbe. Planski proces uključio je i organizaciju glavne planske konferencije u ožujku i završne koordinacijske konferencije krajem travnja. Uskoro s konferencijom provenjen je i 11. ADRION seminar na temu *Controlling of maritime border with restricted resources*. Vježbom je zapovjedao kapetan bojnog broda Milenko Crljen, zamjenik zapovjednika Središta za obuku HRM-a. Međunarodna vojna vježba ADRION 14 LIVE-a mornarička je multilateralna vježba koja se održava jednom godišnje s ciljem poboljšanja interoperabilnosti ratnih mornarica ADRION inicijative u provedbi pomorskih operacija, odnosno traganja i spašavanja na moru, zaštiti snaga, pomorskog manevriranja i komunikacija te operacija pomorskog presretanja i uvježbavanja procedura u planiranju i provedbi multinacionalnih operacija jačanja sigurnosti na moru. Provedba vježbe, u kojoj

sudjeluju pomorske snage Albanije, Crne Gore, Grčke, Italije, Hrvatske i Slovenije, nastavak je daljnog jačanja ADRION inicijative, osobito zbog važnosti regionalne suradnje i međusobnog povjerenja ratnih mornarica zemalja koje imaju izlaz na Jadransko i Jonsko more. U svim mornaričkim vježbama inicijative ADRION Hrvatska aktivno sudjeluje od 2006. godine. U vježbi je sudjelovalo deset brodova, od kojih pet Hrvatske ratne mornarice te po jedan brod albanske, grčke, talijanske i slovenske ratne mornarice. Crnogorska ratna mornarica sudjelovala je s dva časnika u Stožeru vježbe. Uz zapovjednika Hrvatske ratne mornarice komodora Roberta Hranja, zapovjednika vježbe ADRION 14 LIVE-a kapetana bojnog broda Milenka Crljena, zapovjednika Flotile HRM-a kapetana bojnog broda Ivu Raffanelli, zamjenika zapovjednika Bojne za specijalna djelovanja RH bojnika Mirka Bošnjaka, pokaznoj vježbi nazočili su i zapovjednici Pomorskih snaga RM Albanije - brigadni general Qemal Shkurti, 2. mornaričke skupine RM Ita-

lije - kontraadmiral Francesco Sollitto, P-33 RM Crne Gore - kapetan fregate Zoran Ivanović, 430. mornaričkog divizijuna RM Slovenije - kapetan bojnog broda Boris Geršak te zamjenik zapovjednika Flote RM Grčke - kontraadmiral Nikolaos Tsounis. Iako je ADRION mornarička vježba, u vježbi je sudjelovalo HRZ i PZO te tim Bojne za specijalna djelovanja. Sudjelovalo je 190 pripadnika OSRH te oko 150 pripadnika stranih sudjelujućih snaga. Aktivnosti na moru obuhvatile su uvježbavanja komunikacija, traganja i spašavanja (SAR), taktičko manevriranje brodom, MEDEVAC (izvlačenje unesrećenog helikopterom s broda), vježbu nasilnog zauzimanja broda iz zraka (*Fast Rope Boarding*), zaštitu snaga, ispitivanje, presretanje i ukrcaj na sumnjičivo plovilo. Za vježbu je izrađen izmišljeni scenarij temeljen na Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a koja daje ovlast namjenski organiziranim mornaričkim snagama ADRION zemalja za provedbu međunarodne pomorske operacije u području gdje postoji ugroza pomorske sigurnosti izmišljene države. ■

JADRANSKO-JONSKA INICIJATIVA

Jadransko-jonska inicijativa počiva na ideji kako se međunarodne krize ne mogu riješiti nasiljem već se moraju rješavati suradnjom među narodima, s ciljem identificiranja i određivanja raspona zajedničkih interesa. Italija je prilikom sastanka Europskog vijeća u Tampereu, Finska, u listopadu 1999. predstavila idejni projekt Jadransko-jonske inicijative. EU je ovoj regionalnoj inicijativi dao snažnu potporu. RH podupire Jadransko-jonsku inicijativu od početka, inzistirajući na njezinu uključivanju u širi kontekst suradnje u Sredozemlju.

Jadransko-jonska inicijativa osnovana je na Konferenciji o sigurnosti i razvitku Jadranskog i Jonskog mora u Anconi, 20. svibnja 2000. Na konferenciji su sudjelovali ministri vanjskih poslova zemalja sudionica: Grčke, Italije, Hrvatske, Slovenije, Albanije i BiH. Tom prilikom usvojena je Ankonska deklaracija kojom se članice obvezuju na suradnju u brojnim područjima. U preambuli Deklaracije ministri vanjskih poslova šest jadransko-jonskih država pozivaju se na Povelju UN-a, Završni dokument iz Helsinki, Parisku povelju te na dokumente OEES-a i podržavaju postojeće programe suradnje EU-a za JIE, uključujući Pakt o stabilnosti. Danas su članice Jadransko-jonske inicijative: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Italija, Slovenija i Srbija.

Područja suradnje nisu striktno definirana, ali su kao prioriteti istaknuti: sigurnost, ekonomija, trgovina, znanstveno i tehnološko istraživanje i razvoj, zaštita okoliša te očuvanje kulturnog naslijeda i blaga kojima regija obiluje.

VJEŽBA SPREMNOST 2014/2

Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" kod Slunja održana je trodnevna vježba Spremnost 2014/2 u sklopu koje je provedeno nacionalno ocjenjivanje postrojbe deklarirane za NATO NRF snage (Snage brzog odgovora) koja će biti u statusu spremnosti u 2015. godini. Riječ je o 3. mehaniziranom satniji 1. mb Tigrovi GMTBR. U NOS-u NRF za 2015. godinu još su i desetina za potporu i mobilni

medicinski tim i dva časnika za vezu također iz GMTBR, te nacionalni element potpore iz sastava ZzP-a. Da bi postrojba mogla ući u *stand by* za NRF mora zadovoljiti sve zahtijevane kriterije po kojima se provodi ocjenjivanje (CREVAL) za NRF. Ocjenjivanje je provodio ocjenjivački tim iz HKOV-a čiji je čelnik bio pukovnik Davor Fanton, načelnik Odjela G1 ZOD-a, a provodilo se u dvije faze. U

prvoj (*In barracks*) provjeravala se sva planska i operativna dokumentacija, personalni status, materijalno-tehnička sredstva, a potom je uslijedila taktička vježba (*In field*) u kojoj je NOS NRF morao demonstrirati dostignutu razinu sposobnosti za ono što ih može očekivati

OCJENJIVANJE POSTROJBE SNAGE

NA TRODNEVNOJ VJEŽBI SPREMNOST 2014/2 PROVEDENO JE NACIONALNO OCJENJIVANJE POSTROJBE DEKLARIRANE ZA NATO NRF SNAGE (SNAGE BRZOG ODGOVORA), A RIJEČ JE O 3. MEHANIZIRANOJ SATNIJI 1. MB TIGROVI GMTBR. OVO JE DRUGA POSTROJBA OSRH KOJA ĆE BITI U STANJU SPREMNOSTI ZA NRF, A U PRIPRAVNOSTI ĆE BITI OD 1. SIJEĆNJA 2015.

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

ako se budu trebali uputiti na područje operacija. Ulag u očekujuće područje, pokret do dodira s protivnikom, odakle se iz hodnog poretka prelazi u borbeni postroj, zaposjedanje crte razvoja, paljba, manevar, uspostavljanje obrane na brzu ruku, zadaće koje proizlaze iz operacija stabilnosti, samo su neke od radnji koje su se ocje-

njivale tijekom vježbe. "Satnija je iskusna, uvježbana, ovladala je svim potrebnim taktikama, tehnikama i procedurama tako da očekujem da će i ocjene biti dobre", kazao nam je direktor vježbe brigadir Tihomir Kundid, načelnik Stožera GMTBR. Objasnio je i kako se sve sastavnice NOS-a deklarirane za NRF, da bi uopće mogle pristupiti ocjenjivanju, moraju 12 mjeseci obučavati kao

brigadir Tihomir Kundid, direktor vježbe Spremnost 2014/2

"Zadovoljan sam. I ova je satnija pokazala da je na zavidnoj razini obučenosti i uvježbanosti. Dio satnije tijekom ožujka vratio se iz operacije ISAF. Prijе odlaska u ISAF bili su u šestomjesečnom obučnom procesu, odradili operaciju i po povratku nastavili proces obuke te su dosegнуli status obučenosti potreban za pristupanje ocjenjivanju, kazao je direktor vježbe brigadir Tihomir Kundid, načelnik Stožera - zamjenik zapovjednika Gardijske motorizirane brigade.

Brigadira Kundida pitali smo i o drugim aktivnostima GMTBR.

"Osim pripreme i obuke snaga za NRF i za operaciju ISAF, moramo u 2016. godini imati jednu satniju za Europsku borbenu grupu. S pripremama ćemo započeti krajem ove godine, a nacionalna certifikacija satnije provesti će se sljedeće godine. Ove smo godine prvi put ustrojili i Borbenu grupu mehaniziranog pješaštva što nam je bila obveza sukladno cilju sposobnosti L1501 N. Borbena grupa će u vježbi UDAR 14 od 27. rujna do 3. listopada biti ocijenjena po programu CREVAL. Sukladno navedenom cilju sposobnosti do 2018. OSRH će imati takve tri borbene grupe mehaniziranog pješaštva."

Istaknuo je i da Brigada ima iznimno mnogo obveza što zahtijeva maksimalno usredotočenje na zadaće, besprijkorno organiziranost i precizno planiranje što u konačnici rezultira uspješnom provedbom svih zadaća. "Sve postrojbe Gardijske motorizirane brigade kontinuirano se nalaze u obučnom procesu jer je to jedini način da dosegnu zahtijevanu razinu borbene učinkovitosti i razviju nove zahtijevane sposobnosti. U našem obučnom okružju uvek se pojavljuju novi izazovi na koje moramo biti spremi odgovoriti. Linearan rast obučenosti i uvježbanosti je imperativ."

DEKLARIRANE ZA BRZOG ODGOVORA

cjelina. Brigadir Kundid objašnjava kako se 3. mehanizirana satnija početkom godine vratila iz operacije ISAF. "Prijе odlaska u ISAF bili su u šestomjesečnom obučnom procesu, odradili su misiju i po povratku nastavili proces obuke te su dosegнуli status obučenosti potreban za pristupanje ocjenjivanju." Ovo je druga postrojba OSRH koja će biti u stanju spremnosti za NRF. U ovoj je godini u spremnosti 2. satnija 1. mehani-

zirane bojne također iz sastava Gardijske motorizirane brigade. Postrojba koja je u stand by za NRF u slučaju aktivacije mora u roku od 30 dana biti spremna za razmještaj u područje operacije. NOS NRF 2015 čiji je zapovjednik natporučnik Florijan Repinc u pripravnosti će biti od 1. siječnja 2015. Vodeća nacija u NRF-u ove je godine Francuska, a sljedeća bi, kazao nam je brigadir Kundid, trebala biti Njemačka. ■

BILATERALNA SURADNJA

POLJSKI I HRVAT U ZAJEDNIČKOM

SNAGE VOJNE ŽANDARMERIJE ORUŽANIH SNAGA POLJSKE I NAŠE SPECIJALNE VOJNE POLICIJE PROVELE SU U VOJARNI "JOSIP JOVIĆ" NA UDBINI I VOJARNI "KOVČANJE" NA MALOM LOŠINJU SVOJEVRSTAN KLASIČNI TRENING DVJU SPECIJALNIH POSTROJBI KOJE IMAJU ITEKAKO ŠIROKU MATRICU SPOSOBNOSTI. NA UDBINI SU UVJEŽBAVALE UPORABU VATRENOG ORUŽJA, SREDSTAVA PRISILE, RJEŠAVALE VISO-KRIZIČNE SITUACIJE UPORABOM TAKTIČKIH TIMOVA U DNEVNIM I NOĆnim UVJETIMA TE U UVJETIMA SLABIJE VIDLJIVOSTI, A NA MALOM LOŠINJU AMFIBIJSKE OPERACIJE. DRUGIM RIJEČIMA, ODRAĐIVALE SU SVE PRAKTIČNE ZADAĆE IZ PODRUČJA DJELOVANJA SPECIJALNIH VOJNOPOLICIJSKIH POSTROJBI, ODNOŠNO ČITAV SPEKTAR MULTINACIONALNIH OPERACIJA NA KOPNU, U VODI I POD VODOM...

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

SKI SPECIJALCI DJELOVANJU NA KOPNU I U VODI....

Snage Vojne žandarmerije Oružanih snaga Poljske i naše specijalne Vojne policije zauzele su u kasnim popodnevним satima terorističko uporište na Malom Lošinju. Skupina terorista koja se pripremala za još jedan u nizu ubilačkih napada bila je u staroj napuštenoj kući na osami. Specijalne snage morale su brzo krenuti u akciju. Kirurškom su preciznošću upale u kuću. Sve se odvijalo u sekundama. Nisu imale pravo na pogrešku. Svaka, pa i najmanja, mogla je biti kobna. Na strani specijalnih snaga žrtava nije bilo. Poziv na intervenciju stigao im je upravo u trenutku dok su se na Udbini nalazile na poligonu za gađanje, a snajperisti brusili svoju vještinsku preciznost uništenja cilja. Nakon

te, za njih rutinske operacije, nisu bile od puno riječi. Raspremile su opremu i vrlo brzo nastavile svoju dnevnu rutinu. Poziv ih nije iznenadio niti uznenimirio jer tako nešto uvijek mogu očekivati. To im je, uostalom, posao. Za njih je to bila samo još jedna intervencija. Intervencije su to koje specijalna postrojba može očekivati u svako doba, a u ovom je slučaju bila riječ o manjem dijelu postupaka kroz koje su iskustvo razmjenjivali pripadnici Vojne žandarmerije Oružanih snaga Poljske i Satnije specijalne Vojne policije Pukovnije VP-a HKoV-a. Pripadnici Vojne žandarmerije u Hrvatskoj su bili desetak dana, a domaćin im je bila Satnija specijalne Vojne policije. Riječ je o dvjema postrojbama koje su u najvećoj mjeri kompatibilne i polivalentne u svojim zadaćama. Bilateralna je suradnja na neki način vezana uz

BILATERALNA SURADNJA

projekt Multinacionalne bojne vojne policije (MNMPBAT) u kojoj je nominiran i vod iz Satnije specijalne Vojne policije. Obuka i uvježbavanje odvijali su se na taktičkoj razini i to u vojarni "Josip Jović" na Udbini i vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju. "Bio je to svojevrstan klasični trening dviju specijalnih postrojbi koje imaju itekako široku matricu sposobnosti. Na Udbini su uvježbavale uporabu vatrenog oružja, sredstava priskele, rješavale visokorizične situacije uporabom taktičkih timova u dnevnim i noćnim uvjetima i u uvjetima slabije vidljivosti. Dio naših timova činili su i naši službeni vojnopolicijski psi. Proveden je i niz aktivnosti iz područja protupobunjeničkih operacija i operacija u urbanom okruženju. Na Malom Lošinju provedene su

• BILATERALNA SURADNJA

amfibijske operacije. Drugim riječima, odrađivale su se sve praktične zadaće iz područja djelovanja specijalnih vojnopolicijskih postrojbi, odnosno čitav spektar multinacionalnih operacija na kopnu, u vodi i pod vodom," rekao nam je zapovjednik Satnije specijalne Vojne policije natporučnik Andrej Smolek. Iz Poljske je stigao vod pripadnika Vojne žandarmerije raspoređenih u nekoliko taktičkih timova te je ovo bila izvrsna prigoda za razmjenu iskustava, ali i za dodatno usavršavanje.

Poljska je strana na vježbu došla opremljena osobnom, taktičkom, komunikacijskom i opremom za noćna gađanja te pješačkim i specijalističkim naoružanjem. Naime, iako dvije postrojbe rade jednak i u pojedinim segmentima sličan posao te imaju dosta iskustava iz aktualnih područja operacija, natporučnik Smolek napominje kako se njihova taktika, tehnike i procedure mogu razlikovati vezano uz uporabu naoružanja, opreme ili nekih tehničkih sredstava što su na ovoj aktivnosti mogli odmah i praktično provjeriti.

"Prednosti su ovakve suradnje višestruke. Dobrodošla je svaka suradnja vezana uz poboljšanje naših performansi i pripremu ljudi za međunarodne aktivnosti. Namjera nam je usavršavati procedure, uporabu komunikacijskih sustava,

SATNJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE PUKOVNIJE VOJNE POLICIJE HKoV-a

Satnja specijalne Vojne policije Pukovnije Vojne policije HKoV-a ima široku matricu sposobnosti. Njezini pripadnici razvijaju i održavaju dodatne sposobnosti sukladno Pravilniku o vojnopolicijskim poslovima i provedbi ovlasti ovlaštenih službenih osoba Vojne policije (ronjenje, alpinizam, padobranstvo...). Zaduženi su i za rješavanje visokorizičnih situacija, pratnju i osiguranje konvoja, osiguranje štićenih osoba... te sve ono što kao redarstvena postrojba moraju raditi unutar OSRH. Obuka je zahtjevna i izazovna, pogotovo u dijelu gdje se stječu nova specifična znanja i sposobnosti. Osim zadaća koje obavljaju u zemlji, u operaciji ISAF u Afganistanu rade na osiguranju štićenih osoba, a imaju nominiran i spremjan vod u sastavu Multinacionalne bojne vojne policije (MNMPBAT). Za obavljanje posla bitna je i dob uskladena s važećim standardima profesionalnog razvoja. Ostvaren je dobar spoj starijih, iskusnih pripadnika i novih, mlađih ljudi. Natječaj za

primanje novih pripadnika raspisuje se dva puta godišnje, zasad samo na razini HKoV-a. Kad je riječ o obuci, ove su godine odradili nekoliko obučnih ciklusa koji su uključivali taktike, tehnike i procedure, od operacija u urbanom okruženju (okruženje i pretraga), operacija konvoja, osiguranja štićenih osoba području operacija, snajperske operacije te amfibijske operacije - ronjenje u moru i na rijekama u teškim uvjetima. U planu im je odrediti i ciklus helikopterskih operacija u dnevnim i noćnim uvjetima te iznimno složeno i zahtjevno urbanu ratovanje u noćnim uvjetima. "Plan nam je razvijati sposobnosti da budemo postrojba koja može djelovati na bilo kojem teritoriju i akvatoriju i sudjelovati u svakoj operaciji brzo razmjestivih snaga," rekao je natporučnik Andrej Smolek koji je dvije godine zapovjednik Satnije specijalne Vojne policije. Prije dolaska u Vojnu policiju 2000. godine bio je pripadnik Padobranske bojne Prvog hrvatskog gardijskog zdruga.

Desetak dana bili ste domaćini Vojnoj žandarmeriji Oružanih snaga Poljske. Kakvi su vam dojmovi?

Iznimno pozitivni. Ovo je bila izvrsna prigoda da se usporede postupci, procedure, drilovi, način obuke, odnosno

NATPORUČNIK ANDREJ SMOLEK, ZAPOVJEDNIK SATNIJE SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

sve što je bitno za naše dvije postrojbe koje su u najvećoj mjeri kompatibilne i polivalentne u zadaćama. Mi smo pet godina članica NATO-a, a Poljska deset, tako da nam je važno i to njihovo iskuštenje. Osim misije ISAF u Afganistanu, ovo je neka vrsta stvarne provjere sposobnosti za djelovanje s pripadnicima istih ili sličnih postrojbi drugih zemalja. Iako se, s obzirom na naše iskuštenje s područja operacija, pokazalo da dobro radimo, uvijek ima prostora za poboljšanje, uvođenje novina u obuku, usavršavanje procedura.

Iako postupci po kojima radite vi i poljska strana nisu baš u svakom slučaju identični, pokazalo se da dobro zajedno funkcionirate i to bez nekih dodatnih priprema...

Najveća je vrijednost naših ljudi da su polivalentni, da se mogu brzo prilagoditi situaciji. Moraju biti fleksibilni u onom segmentu koji je potreban da se postigne uspjeh u operaciji. Sam je način vođenja i upravljanja ovakvom postrojbom dosta složen postupak. No, ako se dobro prezentira misija i cilji postrojbe, definitivno se ljudi može pripremiti da budu spremni na suradnju i da se mogu uključiti u sve postrojbe ovakvog tipa u NATO-u.

Pridonosi li ovakva suradnja i razvoju specijalnih postrojbi?

Svakako. Uvijek se neke stvari mogu i moraju poboljšati odnosno promjeniti ako se pokaže da su neke procedure po kojima radi srodnna postrojba iz neke druge zemlje bolje ili prihvatljivije,

ali, naravno, pratimo zahtjeve i smjernice nadređenog zapovjedništva.

Može li se očekivati da će se ovakvi oblici suradnje nastaviti i to ne samo s Poljskom?

S obzirom na to da je NATO velika struktura, temeljni je cilj uvezivanje snaga kroz Pametnu obranu (Smart Defence). Nadamo se da će se nastaviti ovakvi oblici suradnje i to ne samo s Vojnom žandarmerijom OS Poljske, nego i s postrojbama iz drugih zemalja koje su sukladno svojim sposobnostima bliske ili jednake našoj postrojbi. Možemo se etabrirati i raditi s drugim specijalnim postrojbama koje provode vojnopolicijske operacije, a koje su sve aktualnije u svijetu. Očekujem i nadam se da će prilične dopustiti da se ovakvi oblici suradnje nastave.

NATPORUČNIK RYSZARD KABACINSKI

"Prvi smo put ovdje. Mislim da je suradnja jako dobra i uvjeren sam da će biti još bolja i korisna za obje postrojbe," rekao je natporučnik Kabacinski. Kao najveći uspjeh istaknuo je razmjenu iskustava. "Najveći je uspjeh ove suradnje razmjena iskustava. Neka su nam iskustva jako bliska, ali ima i nekih stvari u kojima se naše postrojbe razlikuju, različiti su pristupi u nekim situacijama. Imamo priliku učiti jedni od drugih. To je velika stvar," istaknuo je te napomenuo kako je koordinacija zajedničkih aktivnosti bila odlična.

VOJNA ŽANDARMERIJA ORUŽANIH SNAGA POLJSKE

Iako je moderna Vojna žandarmerija OS Poljske (Żandarmeria Wojskowa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej) formalno ustrojena 1. rujna 1990., njezina povijest znatno dulja i bogatija i počinje u doba Napoleonovih ratova kad je osnovana sa zadaćom obavljanja policijskih poslova, pomoći civilnim vlastima, hvatanja bjegunaca, lopova i prijestupnika bilo koje oružane sile. Obavljala je i zadaće civilne policije, odnosno zaštitu reda i poretka, zaštitu stanovništva od desertera i lopova, potragu za kriminalcima i svima koji narušavaju javni red i mir. Ustrojavanje Vojne žandarmerije 1990. značilo je obnovu njezine slavne tradicije nakon više od 40 godina. Današnje zadaće obuhvaćaju osiguranje stege u vojnim postrojbama, zaštitu života, zdravlja i dobara, osiguranje javnog reda i zaštitu države, sprečavanje kriminalnog ponašanja, otkrivanje kriminala i potragu za počiniteljima kaznenih djela. Ustrojstveno je sastavljena od Zapovjedništva u Varšavi, šest teritorijalnih odjela (gradovi Bydgoszcz, Elbląg, Krakow, Szczecin, Varšava i Żagań), dviju specijalnih postrojbi (Miński Mazowiecki i Varšava), Obučnog središta (Miński Mazowiecki) i Logističkog odjela.

RAZGOVOR

nadnarednik Pero Bertović,
najspremniji pripadnik
Oružanih snaga RH 2014.

Treba biti odlučan da se ostvari zadani cilj, a dodatni je motiv i potpora postrojbe uz koju je svaki cilj ostvariv. Vrhunski se rezultat ne postiže na brzinu i tijekom jedne godine, to je dugogodišnji proces za koji je potrebna i dobra kondicija... Predivan je osjećaj ponosa kad sa zastavom postrojbe utričiš u cilj! To se događa samo jednom u životu!

Treće po redu natjecanje za najspremnijeg pripadnika OSRH Prvi za Hrvatsku održano je od 20. do 23. svibnja na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“ kod Slunja. Sudjelovalo je 80 pripadnika OSRH iz svih grana, rođova i službi te 15 pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova RH, a prvi se put natjecalo i 17 pripadnika stranih oružanih snaga iz Austrije, Češke, Mađarske, Makedonije, Poljske, Slovenije, Kosovskih snaga sigurnosti u statusu promatrača te Španjolske i Sjedinjenih Američkih Država kao predstavnici NATO-ovih zapovjedništava u Brunssumu i Napulju. Natjecatelji su morali proći stazu dugu 30 – 35 kilometara noseći 15 kilograma opreme te prolazeći kroz razne vrste radnih i kontrolnih točaka na kojima su se provjeravale vojne vještine. S obzirom na to da je riječ o psihofizički iznimno zahtjevnom natjecanju, ponosno predstavljamo najspremnijeg pripadnika Oružanih snaga RH za 2014. godinu – nadnarednika Peru Bertovića, pripadnika Vojnoobavještajne bojne Hrvatske kopnene vojske. Nadnarednik Pero Bertović rođen je 21. svibnja 1974. godine u Slunju. Nakon redovnog služenja vojnog roka pristupa Izvidničko-diverzantskoj satniji GS OSRH u Puli. Od 2000. raspoređen je u 350. obavještajnu brigadu, danas Vojnoobavještajnu bojnu u kojoj je zapovjednik desetine za dubinski nadzor. Sudjelovao je u operaciji ISAF 2007. godine kao bolničar u MLOT-ovu timu.

PREDIVAN JE OSJEĆAJ ZASTAVOM POST

Pripreme su dale rezultate, ali bez potpore zapovjednika toga svega ne bi bilo. Bez potpore postrojbe nema tih rezultata, možete sami trenirati godinama, ali ako vam se ne omogući gadanje, hodnje, orientacija, nema vrhunskih rezultata. Želim zahvaliti zamjeniku zapovjednika bojnemu Goranu Atliji kao i svim pripadnicima postrojbe koji su mi bili velika potpora

Tomislava PAPIĆ, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

Kako ste se odlučili prijaviti na ovogodišnje natjecanje za najspremnijeg pripadnika?

Oduvijek se, pa tako i tijekom vojne karijere, aktivno bavim sportom. Kao pripadnik OSRH sudionik sam više od 50 sportskih natjecanja u zemlji i inozemstvu. Sudjelovaо sam na vojnom triatlonu, vojnom petoboju, polumatronu, krosu, streljaštvu, natjecanju izvidničkih postrojbi te natjecanju za najspremnijeg pripadnika Oružanih snaga RH u Gašincima 2012. i sada 2014. godine. Osvajač sam drugog mјesta u vojnem triatlonu, trostruki prvak Oružanih snaga RH u vojnem petoboju, pojedinačni pobjednik zadnjeg natjecanja izvidničkih postrojbi OSRH, trećeplasirani na regionalnom prvenstvu u vojnem petoboju u Sloveniji te osvajač brojnih ekipnih medalja zajedno s pripadnicima svoje postrojbe. Od tih medalja volio bih istaknuti osvojeno 1. i 2. mјesto (2005. i 2006. godine) na međunarodnom natjecanju izvidničkih postrojbi u Mađarskoj.

Kako ste se pripremali za ovogodišnje natjecanje?

Pripreme u mojoj postrojbi počele su prije godinu dana, a u studenom 2013. oformio se tim od devet natjecatelja s voditeljem i njegovim zamjenikom. Mjesечно smo odlazili na Slunj gdje smo vježbali bojno gadanje, orientacijske hodnje i sve što je bilo potrebno za samo natjecanje. Znali smo da možemo ostvariti dobre rezultate, a to je puno teže nego kad nemaš nikakvih očekivanja. Puno je lakše kad nisi opterećen rezultatom.

Sudjelovali ste na natjecanju za najspremnijeg pripadnika 2012. u Gašincima. Možete li usporedi-

ti tadašnje iskustvo i ovogodišnje na Slunj?

Tada sam puno naučio te sam stekao vrijedna iskustva koja su mi pomogla tijekom ovogodišnjeg natjecanja. Mislim da je najveći problem što ljudi u ovu utrku krenu prebrzo, a jako je duga i naporna. Zbog toga treba čuvati energiju kako bi se moglo koncentrirati i što manje grijesiti. Takva se pogreška i meni dogodila na Gašincima pa sam završio na petom mjestu, a mislim da sam mogao puno bolje.

Koje bi karakteristike trebalo imati pripadnik koji se odluči prijaviti na natjecanje za najspremnijeg?

Prije svega, trebao bi biti odlučan da ostvari zadani cilj, a dodatni je motiv i potpora postrojbe uz koju je svaki cilj ostvariv. Vrhunski se rezultat ne postiže na brzinu i tijekom jedne godine, to je dugogodišnji proces za koji je potrebna i dobra kondicija. Velika je uloga postrojbe jer bez njezine potpore ne bi ni bilo značajnijih rezultata. Nama je u Vojnoobavještajnoj bojni pružena potpora tijekom cijelog pripremnog razdoblja kad je posebno osnažio i duh zajedništva koji nam je davao dodatni polet za napredovanje. Samo tako smo i mogli ostvariti rezultate. Na ovogodišnjem je natjecanju za najspremnijeg pripadnika sudjelovalo sedam pripadnika Vojnoobavještajne bojne Hrvatske kopnene vojske. Svi su bili jako dobro uvježbani i spremni za natjecanje. Moji kolege bili su među prvih četraestako da smo postigli izvrsne rezultate i jako sam ponosan na sve njih.

Što vam je bilo najteže tijekom natjecanja?

Gadanje dan prije natjecanja bilo je zahtjevno jer smo na osnovi streljaš-

tva i veslanja startali drugog dana. Znali smo da je taj prvi dio iznimno važan jer je poslije teško nadoknaditi zaostatke iz kvalifikacijskog dana. Postojao je pritisak jer smo bili svjesni da možemo ostvariti odlične rezultate, ali već je tad to trebalo i pokazati. Osobno mi je bilo veliko olakšanje kad sam nakon kvalifikacija saznao da sa starata krećem drugi. Druga radna točka, orientacijska, presudna je u cijelom natjecanju, možda bi se moglo reći i među najzahtjevnijima. Velik mi je poticaj bio kad sam je nakon sat vremena uspješno završio te sam mogao s olakšanjem krenuti dalje. Tada sam preuzeo vodstvo na natjecanju i tako je ostalo do samog kraja.

Jeste li se družili s ostalim kolegama, našim pripadnicima i pripadnicima stranih oružanih snaga?

Strani su pripadnici zbog priprema došli tjedan dana prije nas, ali svi smo bili maksimalno posvećeni priprema i natjecanju tako da u tih pet dana nismo imali puno vremena za druženje. Pohvalio bih i mladog kolegu Petra Conjara, pripadnika MUP-a iz interventne postrojbe Policijske uprave varoždinske koji je u domaćoj konkurenciji osvojio treće mjesto. Kollega iz drugih oružanih snaga bili su jako zadovoljni organizacijom, pripremama i samim natjecanjem. Većina ih je rekla da će doći i sljedeće godine.

Što ste pomislili kad ste prvi prošli kroz cilj?

Već dva do tri kilometra prije cilja prošlo mi je kroz glavu da ću prvi proći kroz cilj. Nakon završene zadnje radne točke znao sam da me više nitko ne može stići. Kollega iz Oružanih snaga

Republike Austrije ostao je desetak minuta iza mene. Prošlo mi je to sve kroz glavu i prije završetka trke, ali predivan je osjećaj ponosa kad sa zastavom postrojbe utriš u cilj! To se događa samo jednom u životu! U usporedbi s vojnim petobojem, ova je utrka puno teža i zahtjevnila pa je i zadovoljstvo veće.

Što vas je motiviralo da odabere te vojnički poziv i postanete dio Oružanih snaga RH?

Oduvijek sam želio biti vojnik, a i moja je mama govorila da sam rođen za vojnika. Nakon odsluženja redovnog vojnog roka prijavio sam se na selekciju i ušao u elitne postrojbe Oružanih snaga u kojima sam i danas. Ponosni sam pripadnik Oružanih snaga RH i prezadovoljan sam svojim poslom. Želja mi je još barem deset godina biti dio obitelji Oružanih snaga.

Na natjecanju su sudjelovale i dvije pripadnice Oružanih snaga Republike Hrvatske i jedna pripadnica Oružanih snaga Mađarske...

Za svaku je pohvalu što su sve tri uspjele završiti cijelo natjecanje. Imale su jednake uvjete i jednakna opterećenja kao i mi, s tim da je oprema vrlo teška: 15 kg ranac, 3,5 kg puška i 1,5 kg borbeni prsluk, 20 kg opreme i MILES sustav. Dodatno je to opterećenje s obzirom na konstituciju žene. Nadam se da će se ubuduće sve više pripadnica prijavljivati na ovo natjecanje, a samim tim će rasti i popularnost i zanimljivost natjecanja za najspremnijeg pripadnika. ■

PONOSA KAD SA ROJBE UTRČIŠ U CIJ...

Predsjednik Ivo Josipović uručio je diplome polaznicima 16. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" te vojnim pilotima kadetima 18. naraštaja Temeljne časničke izobrazbe HRZ-a i PZO-a

HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE

PROMOCIJA POLAZNIKA VOJNIH ŠKOLA

Na Hrvatskom vojnem učilištu "Petar Zrinski" održana je 18. lipnja povodom Dana državnosti Republike Hrvatske svečana promocija polaznika vojnih škola kojoj je prisustvovao predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović, ministar obrane Ante Kotromanović, načelnik GS OSRH general zбora Drago Lovrić, zapovjednik HVU-a general-pukovnik Slavko Barić te ostali visoki vojni i civilni dužnosnici, kao i obitelji polaznika. Ove je školske godine izobrazbu završilo 377 polaznika, od

**Ministar obrane
Ante Kotromanović,
uz čestitke prisutni-
ma, naglasio je da će
Ministarstvo nastaviti
ulagati u razvoj Hrvat-
skog vojnog učilišta**

kojih je 15 polaznika na školovanje pristiglo iz BiH, Crne Gore, Kosova, Makedonije, Slovenije i Srbije. Među polaznicima ove je godine bilo 59 žena, od kojih 44 na časničkoj izobrazbi.

Predsjednik Ivo Josipović čestitao je polaznicima iz OSRH kao i polaznicima programa iz partnerskih i savezničkih zemalja kazavši kako činjenica da se zajedno školuju pripadnici naših i stranih oružanih snaga govori puno o napretku koji je učinjen na uspostavljanju mira i suradnje u regiji te je naglasio da se ta suradnja posebice mogla vidjeti u nedavnim događajima vezanim uz poplave. "Ljudi su najvažniji, i upravo zato znanje i vještine koje ste stekli jamče da ćete svoju domovinu braniti, čuvati i zastupati na najbolji mogući način," istaknuo je predsjednik Josipović.

Ministar obrane Ante Kotromanović, uz

čestitke prisutnima, naglasio je da će Ministarstvo nastaviti ulagati u razvoj Hrvatskog vojnog učilišta. "Od rujna krećemo s novim studijskim programima i vojnom izobrazbom čime smo pokazali da pratimo trendove," rekao je ministar.

Načelnik GS OSRH general zбora Drago Lovrić istaknuo je da završetak ove razine školovanja za polaznike znači novi početak u njihovu cijeloživotnom učenju te tom prigodom najavio da se od akademске 2014./2015. godine u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu pokreću hrvatski vojni studiji, vojno vo-

Peta KOSTANJŠAK, snimio: Tomislav BRANDT

"VI STE DOČASNICI I ČASNICI REPUBLIKE HRVATSKE, ALI I SNAGA EU-a I NATO-a I IMATE SPOSOBNOSTI I ZNANJA DA UPRAVO TAKO I DJELUJETE," PORUČIO JE ZAPOVJEDNIK HVU-a GENERAL-PUKOVNIK SLAVKO BARIĆ I ISTAKNUO DA SU NOVI VOJNI STUDIJI IZVRSTAN POČETAK TRANSFORMACIJE NAŠEG SUSTAVA VOJNOG ŠKOLOVANJA

đenje i upravljanje i vojno inženjerstvo, što će biti značajan iskorak u obrazovnom procesu naših časnika.

Zapovjednik HVU-a general-pukovnik Slavko Barić čestitao je polaznicima na uspješnom završetku školovanja i zaželio im uspješnu karijeru u budućnosti. Poručio je da je ulaskom u EU i NATO, Hrvatska uz domaće zadaće preuzeila i zadaće i odgovornost za mir u regiji, Europi i svijetu. "Vi ste dočasnici i časnici Republike Hrvatske, ali i snaga EU-a i NATO-a i imate sposobnosti i znanja da upravo tako i djelujete,"

rekao je te istaknuo da su novi vojni studiji izvrstan početak transformacije našeg sustava vojnog školovanja.

Predsjednik Republike uručio je diplome polaznicima 16. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" te vojnim pilotima kadetima 18. naraštaja Temeljne časničke izobrazbe HRZ-a i PZO-a. Načelnik GS OSRH uručio je diplome 13. naraštaju Temeljne časničke izobrazbe, a najistaknutijim polaznicima tom su prigodom uručene nagrade i pohvale. Uz prigodni program, održana je i promocija polaznika 22. naraštaja

Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro", 13. naraštaja Napredne časničke izobrazbe, 12. naraštaja Visoke dočasnicičke izobrazbe, 30. naraštaja Napredne dočasnicičke izobrazbe i 45. naraštaja Temeljne dočasnicičke izobrazbe. Časničku izobrazbu na svim razinama završilo je 227 polaznika, a dočasnicičku izobrazbu na svim razinama 150 polaznika. ■

NAJBOLJI POLAZNICI VOJNIH ŠKOLA HVU-A 2013./2014.

**poručnik Tomislav BATURINA
(kadet pilot)**
"Ovo je velika čast, ne znam što bih drugo rekao. Daljnja mi je želja u karijeri jednostavna: letjeti, samo letjeti, u 93. zrakoplovnoj bazi ili negdje drugdje kamo me rasporede... Specijaliziran sam za Bellove, ali možda jednog dana, korak po korak, budem i na nekom drugom helikopteru."

narednica Blaženka KASALO-BANIĆ
(Napredna dočasnička izobrazba)
"Dolazim iz Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zrakoplovne baze gdje radim u logističkoj struci. Tamo sam stekla iskustva koja su mi pomogla da postignem ovaj rezultat. Mislim da će mi ubuduće biti puno lakše jer je školovanje bilo na iznimno visokoj razini, s izvanrednim instruktorma. Planovi? Prije svega, brz povratak na radno mjesto!"

skupnica Snježana JELENČIĆ
(Temeljna dočasnička izobrazba)

"Sigurno je da će izobrazba u dalnjem radu pomoći ne samo meni u bojni Tigrovi Gardijske motorizirane brigade, nego svim polaznicima, ponajviše zahvaljujući našim instruktorma i predavačima. Završna vježba u Gakovu bila je ključna za sveopće školovanje, pokazala je našu motiviranost i visoku razinu uvježbanosti."

**nadnarednik
Željko VUKSANIĆ**
(najbolji instruktor)

"Vjerujem da svakome laska kad ga izaberu za najboljeg, osobito kad vas izaberu vaši kolege instruktori, uzimajući u obzir i mišljenje polaznika. Što se tiče izobrazbe, ne bih je nazvao radijalno drukčijom jer je njezina karakteristika i inače da se kontinuirano nadograđuje sukladno novim izazovima koji dolaze pred Oružane snage Republike Hrvatske. Što se tiče polaznika, mislim da se Oružane snage sigurno ne moraju brinuti za svoje dočasničke kadrove."

poručnik Boris ŽIVKOVIĆ
(Temeljna časnička izobrazba)
"Primao sam stipendiju tijekom studija građevinarstva u Osijeku i završio dragovoljno služenje vojnog roka s jednom željom: postati pripadnik i časnik OSRH. Najbolji polaznik? Mnogo ih je pokazalo trud i zalaganje, ali presudile su sitnice. Daljnja mi je želja usavršavati se i razvijati u inženjeriji OSRH."

bojnik Tomislav KASUMOVIĆ
(Zapovjedno-stožerna škola)

"Jako je lijep osjećaj završiti ovu izobrazbu, biti među polaznicima, vrhunskim profesionalcima koji su tijekom školovanja odradivali sve zadaće na vrlo visokoj razini. Kad se složio takav tim koji je djelovao kao jedan stožer, rezultati su bili nemjerljivi. Svim kolegama upućujem čestitku i želju za uspješnim dalnjim tijekom karijere. Od njih sam najviše naučio i podsjetili su me da je čast nositi odor OSRH i da je služiti svojoj domovini najveća privilegija."

**stožerni narednik
Davor KOTROMANOVIĆ**
(Visoka dočasnička izobrazba)

"U profesionalnom razvoju, vezano uz institucionalnu izobrazbu, ovo je najviša razina školovanja. Međutim, obveza je svakog vojnika stalno usavršavanje, praćenje trendova, NATO-ovih standarda, stjecanje iskustava... Sigurno je da će sve što sam naučio moći odmah primjenjivati u svojoj Gardijskoj oklopno-mehaniziranoj brigadi, nastojat će to činiti u svakom dijelu svojega posla."

natporučnik Josip VULETIĆ
(Napredna časnička izobrazba)

"U slijednjem planu i programu najviše su mi pomogle obuke i vježbe, kao i iskustvo na zapovjednim mjestima u mojoj Vojnoobavještajnoj bojni. Na nama je sad obveza da usvojene vještine i znanja implementiramo u svakodnevni rad. Ubuduće se želim nastaviti razvijati kroz rad na besposadnim sustavima i u IMINT disciplini."

18. NARAŠTAJ VOJNIH PILOTA ZAVRŠIO ŠKOLOVANJE

Petorica kadeta 18. naraštaja završila su 5. lipnja u 93. zrakoplovnoj bazi u Zemunušku školovanje za vojne pilote. Školovanje je obuhvaćalo teorijsku nastavu na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, smjer aeronautika, modul vojni pilot, za kandidate upisane kroz projekt Kadet i u Središtu za obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin" za kandidate sa započetim ili završenim studijem. Letačka je obuka provedena u Eskadrili aviona i Eskadrili helikoptera 93. zb.

Nakon promocije piloti se raspoređuju u operativne eskadre HRZ-a i PZO-a. Luka Šapina i Dominik Jerinić su piloti aviona, a Tomislav Baturina, Matija Huđek i Martin Debuš piloti helikoptera. Najbolji pilot naraštaja je Tomislav Baturina iz Sinja koji je rekao da je školovanje bilo zahtljivo, ali je u zadanom roku ostvario svoj cilj: biti hrvatski vojni pilot. "Kod mene je put do vojnog pilota

bio neuobičajen. Naime, prvo sam završio turistički menadžment u Šibeniku, a zatim se pojavila mogućnost razvoja karijere kroz sustav Oružanih snaga Republike Hrvatske. S obzirom na odlične rezultate na lječničkom pregledu, stigla je ponuda za školovanje za vojnog pilota. I sad se naježim kad se sjetim tog trenutka jer to mi je bio poseban događaj koji me definitivno usmjerio ka letenju, a punu potvrdu onoga što želim biti dobio sam na seleksijskom letenju," istaknuo je Baturina te dodaо kako mu je želja ostati u Zemunušku gdje bi nakon završetka Škole nastavnika letenja poučavao buduće pilote helikoptera.

Sveukupno su od 1992. kad je upisan prvi naraštaj hrvatskih vojnih pilota školovanje završila 254 pilota. Osim njih, još su dvojica stranih pilota (iz Makedonije i Bosne i Hercegovine) školovanje završila u bazi u Zemunušku.

M. K.

HRVATSKI KANADERI NA VJEŽBI U GRČKOJ

Posade Protupožarne eskadre (PPE) 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a sudjelovale su s dvama Canadairima CL-415 na međunarodnoj vježbi civilne zaštite EU Prometheus 2014 održanoj u okolicu Atene. Uz Hrvatsku i zemlju domaćinu, Grčku, sudjelovala je Italija, Litva te Cipar. Scenarij vježbe obuhvaćao je situaciju velikih požara koji ugrožavaju industrijska i naseljena područja Grčke zbog čega njezini nacionalni kapaciteti nisu dovoljni pa se aktivirao mehanizam za civilnu zaštitu EU-a

te je zatražena pomoć drugih država. Vježbom se žele uvježbati i provjeriti postupci pružanja međunarodne pomoći, stvaranje i testiranje zajedničkih modula civilne zaštite EU-a te procijeniti koordinaciju pomoći putem Kriznog centra u Bruxellesu (Emergency Response Center). Uz pripadnike Protupožarne eskadre, na vježbi je u drugom, zemaljskom modulu gašenja požara raslinja sudjelovalo i 16 pripadnika Državne uprave za zaštitu i spašavanje opremljenih vozilima i opremom za gašenje požara.

M. K.

Direktor Vojnog osoblja EU-a u posjetu OSRH

Foto: S. BRIGLJEVIĆ

Direktor vojnog osoblja Europske unije general-pukovnik Wolfgang Wosolsobe boravio je u posjetu OSRH. Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" održao je predavanje Vojni zahtjevi Europske unije. Govorio je o vojnoj strukturi EU-a, suradnji s NATO-om, operacijama i misijama EU-a te o sposobnostima Europske unije. Predavanju su nazočili polaznici Zapovjedno stožerne škole "Blago Zadro", predstavnici grana i uprava

Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, djelatnici Hrvatskog vojnog učilišta, zapovjednik HVU-a general-pukovnik Slavko Barić i vojni predstavnik u NATO-u i EU-u general-pukovnik Mirko Šundov. General-pukovnik Wolfgang Wosolsobe susreo se i s načelnikom Glavnog stožera OSRH generalom zboru Dragom Lovrićem s kojim je razgovarao o suradnji Oružanih snaga Republike Hrvatske i Europske unije.

OJ

Kadetkinja Luketić osvojila drugo mjesto na konferenciji mladih vojnih znanstvenika

Kadetkinja Anica Luketić osvojila je drugo mjesto na konferenciji mladih vojnih znanstvenika CEFME-JUNIOR (Central European Forum on Military Education) održanoj od 21. do 23. svibnja u gradu Liptovský Mikuláš, Slovačka Republika. Tema rječina izlaganja bila je Uzroci i učinci ukrajinske krize u 2014.

Sudjelovalo je izaslanstvo Kadetske bojne Časničke škole Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" prevođeno zapo-

vjednicom Kadetske bojne bojnicom Vlastom Zekulić te kadetkinjom Anicom Luketić i kadetom Josipom Miočem. U sklopu konferencije provedeni su sadržaji visokog vojnog obrazovanja s ciljem stvaranja zajedničkog foruma za razmjenu znanstvenih rezultata i znanja među kadetima, studentima i vojnim znanstvenicima unutar CEFME institucija.

Z. LOVAŠEN

12. NARAŠTAJ ROČNIKA ZAVRŠIO TEMELJNU VOJNU OBUKU

čestitao na uspješnom završetku obuke te im zaželio siguran i sretan povratak kućama, kao i puno uspjeha u ostvarenju osobnih i profesionalnih ciljeva.

Predzadnjeg je dana dragovoljnog vojnog ospozobljavanja održano i natjecanje za odabir najboljeg ročnika 12. naraštaja.

Na kraju svečanosti zapovjednik Središta za temeljnu obuku pohvalio je i nagradio najbolje ročnike. Prvo mjesto u natjecanju za najboljeg ročnika 12. naraštaja osvojio je ročnik Matija Meaški koji je pohvaljen i nagrađen medaljom HKoV-a.

Za osvojeno drugo mjesto knjigom je nagrađen ročnik Denis Harmina, za treće mjesto i najbolje ročnike na izlaznoj provjeri tjelesne spremnosti pohvaljeni su ročnici Josip Dokuzović i Antonio Hunjadi. Obuku je završilo 368 dragovoljnih ročnika među kojima je 37 žena.

OJ

Na vojnom poligonu "Gašinci" je 16. lipnja Središte za temeljnu obuku Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" svečanim postrojavanjem obilježilo završetak dragovoljnog vojnog ospozobljavanja 12. naraštaja dragovoljnih ročnika. Prisutnima se obratio zapovjednik Središta pukovnik Niko Jurilj koji je dragovoljnim ročnicima

TAKTIČKA VJEŽBA S BOJnim GAĐANJEM

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

SUDIONICI VJEŽBE ČINILI SU SASVIM NOVE NAMJENSKI ORGANIZIRANE SNAGE: BOJNU GRUPU MEHANIZIRANOG PJEŠAŠTVA (BGMP) ČIJE JE USTROJAVANJE DIO CILJEVA SPOSOBNOSTI KOJE SU ORUŽANE SNAGE REPUBLIKE HRVATSKE DOBILE U OKVIRU NATO-a...

TIGAR 14

Sve je manje mirnih dana na poligonu "Eugen Kvaternik". Vježbe dolaze jedna za drugom, a iako su mnoge slične, svaka donosi nešto novo. To vrijedi i za vježbu Tigar 14 održanu 5. lipnja. Riječ je o taktičkoj vježbi s bojnim gađanjem (TVBG) čiji je scenarij podrazumijevaо napadnu operaciju u kojoj je usklađenim i međuroidovskim djelovanjem prikazana integracija vatri te djelovanje na raspored protivničkih snaga. Ovaj su put sudionici činili sasvim nove namjenski organizirane snage: Bojnu grupu mehaniziranog pješaštva (BGMP) čije je ustrojavanje dio ciljeva sposobnosti (L1501N) koje su Oružane snage Republike Hrvatske doobile u okviru NATO-a. Tigar 14 bio je prvi terenski događaj u kojem su dijelovi BGMP-a djelovali zajedno. Organizator vježbe bila je Gardijska motorizirana brigada (GMTBR). Njezina je prva mehanizirana

Od borbenih sredstava na vježbi su korišteni BOV-ovi Patria, haubice D-30, SVLR-ovi GRAD, minobacači 120 mm, protuoklopni sustavi FAGOT i RPG-7...

bojna Tigrovi, okosnica Bojne grupe, ojačana elementima iz drugih postrojbi Brigade: Topničko-raketne bojne, Inženjerske bojne, Izvidničke satnije i Bojne PZO-a, a uključene su bile i snage iz ostalih ustrojstvenih cjelina OSRH (PSYOPS vod, CIMIC tim i postrojba za borbenu potporu iz ZzP-a).

Prilikom posjeta stožeru vježbe saznali smo što se očekuje od naših vojnika. Cilj je osvajanje objekta Pas što je preduvjet za fiktivni daljnji prodror prema konačnoj lokaciji kojom je ovlađao neprijatelj i tamo se pripremio za obranu. Treću satniju Tigrova, koja je bila u glavnoj ulozi na vježbi, posjetili smo u očekujućem području u Božićima. Zanimljivo je vidjeti vješto zamaskirane Patrije i čuti od vojnika da su dobro opremljeni. Zapovjednik Tigrova bojnik Zdenko Fiala sad je i zapovjednik BGMP-a. Osjeća odgovornost, ali i ponos. "Povezivanje

sposobnosti više različitih postrojbi definitivno je izazov, ovo je prvi korak u kojem će najbitnije biti naučene lekcije, odgovor na pitanje koje segmente obuke trebamo pojačati," kaže bojnik Fiala. Uoči početka napada ostavljamо Tigrove i vozimo se dalje slunjskim makadamima. Sve je naizgled mirno, ali pripreme su cijelo vrijeme u tijeku. Naprimjer, vješti inženjeri GMTBR-a trebaju prokrčiti minsko polje za prolazak satnije. Na kraju zauzmamo položaj uz uvijek atraktivne haubice Topničko-raketne bojne GMTBR-a. Akcija kreće u 13 sati...

Taktičke vježbe s bojnim gađanjem su bučne, vatrene, dinamične i uglavnom ne traju dugo. Tako je bilo i ovoga puta, nakon priprema i topničke potpore nastupili su Tigrovi s Patrijama koji su zauzeli objekt i natjerali neprijatelja u bijeg. Pripremne su radnje, međutim,

Trećoj satniji bojne Tigrovi sudjelovanje u taktičkoj vježbi s bojnim gadanjem bilo je preduvjet za ulazak u postupak nacionalnog ocjenjivanja za NATO-ove snage za brzi odgovor (NRF), koji je započeo vježbom Spremnost 14/II. Satnija će biti na raspolaganju (stand-by) od 1. siječnja 2015.

nešto drugo. "Prije same vježbe pro-vedena je integracijska obuka koja je započela 26. svibnja i trajala do 1. lipnja. Nakon toga krenula je pri-prema za TVBG s generalnom probom dan uoči vježbe," rekao nam je direktor vježbe brigadir Tihomir Kundid nakon što se pucnjava uti-šala. Cilj vježbe je ispunjen, a to je bila demonstracija dosegnutog stupnja obučenosti i uvježbanosti svih elemenata Bojne grupe u bor-benim djelovanjima. "Pokazalo se da su postrojbe dosegnule razinu sposobnosti koja se od njih očekuje," istaknuo je brigadir Kundid.

Drugi dio priprema BGMP-a čini integracijska obuka koja će zapo-četi najesen, a završiti nacionalnom certifikacijom koja će nastupiti od 25. rujna do 3. listopada. Tada će se kompletan grupa ocijeniti sukladno matrici zahtijevanih sposobnosti. "To će biti relevantan pokazatelj jesu li dosegnuli traženu razinu, a teme-ljem onoga što smo vidjeli danas, smatram da apsolutno nema razloga za bilo kakvu zabrinutost," zaključio je direktor vježbe. ■

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: French Navy

PRVE GOWIND KORVETE ZA EGIPAT

Francuski vojno-brodograđevni koncern DCNS objavio je 3. lipnja kako je potpisao ugovor o gradnji, opremanju i dostavi četiriju korveta tipa Gowind namijenjenih Egipatskog ratnoj mornarici. Sukladno potpisanim ugovoru, prva od četiriju korveta bit će izgrađena u DCNS-ovu brodogradilištu u Lorientu u Francuskoj dok će se preostale tri korvete graditi u Aleksandriji u Egiptu. Strani mediji prenose da vrijednost potpisanih ugovora iznosi oko milijardu eura (1,4 milijarde američkih dolara) što isključuje samo naoružanje plovila. Osnovne brodograđevne značajke Gowind korveta očituju se u duljini od 111 m, širini 16 m te istinsnici oko 2400 t. Konstrukcija i nadgrađe nove korvete bit će izrađeni od brodograđevnog čelika te će imati doplov više od 8000 m uz krstareču brzinu 12 čv i autonomiju od 21 dan. Maksimalna projektna brzina iznosi 21 čv. Nadalje, plovila sadrže čitav niz inovativnih projektnih značajki koje uključuju integriranu strukturu jarbola, kružni (360°) zapovjedni most, krmenu rampu namijenjenu brzom (manje od pet minuta) porinuću i povratku RIB brodice, sredstva namijenjena rukovanju besposadnih letjelica i površinskih plovila te brodski sustav koji se temelji na DCNS-ovu sustavu Polaris-Matrics.

M. PTIĆ GRŽELJ

Vrlo je izgledno kako će se temeljno naoružanje bazirati na protubrodskim projektilima Exocet tvrtke Thales i VL-MICA projektilima zemlja-zrak kratkog dometa tvrtke MBDA.

IRAKU ISPORUČEN

Na svečanosti koja je organizirana u tvornici Lockheed Martin u Fort Worthu predstvincima Iračkog ratnog zrakoplovstva službeno je predan prvi borbeni avion F-16D Block 52 Fighting Falcon. To je prvi od ukupno 36 naručenih borbenih aviona F-16C/D Block 52 (koji su dobili oznaku F-16IQ), koji bi prema planu trebali biti isporučeni do kraja 2017. Irački Falconi naručeni su u sklopu novog ustrojavanja borbenih komponenti Iračkog ratnog zrakoplovstva.

Naime, uz borbene avione nedavno su nabavljeni ruski borbeni helikopteri Mil Mi-28 Night Hunter, a trenutačno se vode pregovori oko kupnje američkih borbenih helikoptera AH-64E Apache (24 helikoptera). Kao prijelazni tip aviona za obuku iračkih vojnih pilota odabran je češki mlazni avion L-159 ALCA (12 aviona), za koji se pretpostavlja da će imati i borbenu uporabu putem turboprop školskih - borbenih aviona Beechcraft AT-6B/C Texan

Foto: Xinhua

KOBILICA POSLJEDNJE VIJETNAMSKE KILO

U Admiralitetском brodogradilištu iz Sankt Peterburga 28. svibnja službeno je položena kobilica posljednje od šest dizelsko-električnih podmornica klase Varšavjanka (Project 636M) namijenjenih potrebama Vijetnamske ratne mornarice imena Vung Tau. U skladu s ugovorom potpisanim početkom 2010. Izgradnja i dostava podmornica u vrijednosti 3,2 milijarde dolara trenutačno se odvija u ritmu

dostave jednog plovila godišnje dok bi svih šest podmornica trebalo biti dostavljeno do kraja 2016. Sada se prve dvije podmornice nalaze u operativnoj uporabi, treća podmornica prolazi program pokusne plovidbe, a četvrta je službeno porinuta u ožujku ove godine. Ne navodi se u kojoj je fazi gradnje i opremanja peta podmornica. Podmornice klase Varšavjanka unaprijedene su inačice podmornica klase

Irak je 28. zemlja svijeta koja se koristi borbenim avionom F-16, a dosad ih je u raznim inačicama proizvedeno više od 4540 primjeraka.

PRVI F-16

II koje je Irak naručio još prije nekoliko godina. Iako se irački Falconi mogu smatrati jednom od najnaprednijih inačica F-16, oni neće biti naoružani punim arsenalom. Naime, prema određenim izvorima, Iraku neće biti isporučeni projektili zrak-zrak dugog dometa (samo kratkog i srednjeg dometa), te najnapredniji projektili zrak-zemlja, niti svi dostupni tipovi navođenih aviobombi. Iračka kupnja Fighting Falcona procjenjuje se na oko 3,5 milijarde

američkih dolara, što uz isporuku aviona uključuje obuku tehničkog i letačkog sastava, isporuku simulatorских sustava, naoružanja, senzorske opreme (poput Sniper izvidničkih podyjesnika i Goodrich DB-110 izvidničkih podyjesnika), obrambenih sustava, veće količine potrošnog materijala i zamjenskih dijelova. Svi će avioni biti opremljeni turbomlaznim motorima Pratt & Whitney F100-PW-229.

I. SKENDEROVIC

PODMORNICE

Kilo (Project 636), a uključuju moderniziranu tehnologiju smanjene radarske zamjetljivosti trupa plovila i akustičnosti, povećan borbeni dolet te mogućnost napada na kopnene, površinske i podvodne ciljeve. Smatraju se jednima od najtiših na tržištu, a posebno su projektirane za protubrodsku i protupodmorničku borbu u priobalnim vodama.

M. PTIĆ GRŽELJ

Osnovne odlike trupa ovih podmornica očituju se u istinsni 2300 t, maksimalnoj dubini ronjenja 350 m te im doplov doseže 6000 Nm uz posadu od 53 člana. U odnosu na podmornice izvornog projekta 636, trup im je produljen za dva građevna rebara odnosno za 1,2 m. Podmornice Kilo imaju šest pramčanih torpednih cijevi kalibra 533 mm koje su namijenjene paljbi protubrodskih kao i protupodmorničkih teških torpeda serije TEST-71.

Foto: Lockheed Martin

ČEŠKO NAORUŽANJE ZA SLOVAČKU VOJSKU

Slovačko ministarstvo obrane početkom lipnja je potvrdilo kako se priprema natječaj za nabavu novog pješačkog naoružanja. Pritom navode kako se kao jedan od glavnih kandidata na natječaju očekuje sudjelovanje češkog proizvođača Česká zbrojovka, Uherský Brod, odnosno njihova ponuda jurišne puške, lake strojnica te pištolja.

Razmatra se nabava modularne češke jurišne puške CZ 805 Bren A1/A2 (inače s dugom i kratkom cijevi) u kalibru 5,56x45 mm, lake strojnica Skorpion EVO i pištolja ČZ 75 koji su oba u kalibru 9x19 mm. U slovačkom ministarstvu obrane ističu dva temeljna razloga novog opremanja slovačkih postrojbi kopnene vojske, odnosno postrojbi za specijalna djelovanja. To je prije svega nastavak procesa opremanja sukladno NATO-ovim standardima, što podrazumijeva postupno napuštanje kalibra 7,62x39 mm za jurišne puške, odnosno povlačenja iz operativne uporabe jurišnih pušaka Sa vz. 58. Veliku prednost pritom ima ugovaranje nabave sa susjednom zemljom, s kojom se planira daljnja partnerska suradnja na razini oružanih snaga. Češka najavljuje da je u slučaju sklapanja ugovora spremna odmah isporučiti dio naručenog naoružanja koje se ovoga trenutka proizvodi za potrebe čeških oružanih snaga.

Razvoj jurišne puške CZ 805 Bren A1/A2 završen je 2009., prvi je put svjetskoj javnosti predstavljena u veljači 2010., dok u operativnu uporabu u češkim oružanim snagama počinje ulaziti tijekom 2011. Težina puške iznosi 3,58 kg (Bren A1), odnosno 3,390 kg (Bren A2). Dužina puške je 855 - 910 mm (s izvučenim usadnikom), odnosno 670 mm sa sklopljenim usadnikom. Dužina cijevi je 360 mm (Bren A1), odnosno 277 mm (Bren A2). Proizvodi se u tri kalibra: 5,56x45 mm, 7,62x39 mm i 6,8x43 mm Remington SPC. Puška je dizajnirana tako da se uz češke okvire za streljivo mogu koristiti i okviri za puške M16/M4, odnosno za HK G36. Uz to, na pušku se može montirati i podcijevni bacač granata CZ 805 G1 u kalibru 40x46 mm. Kadencija paljbe je 700 – 800 metaka u minuti, dok maksimalni dolet iznosi 500 m (Bren A1) i 400 m (Bren A2).

I. SKENDEROVIC

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Armasuisse

Kao jednu od značajnih odlika modela 900 Elbit navodi kako je on u dosta segmenata komplementaran sa serijom 450. Jedan od karakterističnijih primjera za to je i ista zemaljska postaja UGCS (Universal Ground Control Station). Uz to će imati i IATOL (Independent Auto Takeoff and Landing) sustav za autonomno polijetanje i slijetanje. U svojim kupolama moći će nositi bogat senzorski paket opreme, satelitski komunikacijski terminal, paket za električko ratovanje, ATC (Air Traffic Control) radio, radiorelej i IFF transponder.

ŠVICARSKA ODABRALA HERMESE

Švicarske oružane snage bit će opremljene izraelskim besposadnim sustavom Hermes 900 HFE (Heavy Fuel Engine), za zadaće izviđanja i nadzora iz zraka. To je početkom lipnja objavila izraelska tvrtka Elbit Systems, navodeći da bi novi besposadni sustavi trebali biti isporučeni do 2020. Do tada će biti povućena 24 besposadna sustava RUAG ADS 95 Ran-

ger kojima se Švicarska trenutačno koristi. Vrijednost ugovora, čije se sklapanje očekuje do kraja iduće godine, procjenjuje se na 250 milijuna švicarskih franaka.

Hermes 900 spada u MALE (Medium Altitude Long Endurance) kategoriju besposadnih sustava. Svojim taktičko-tehničkim odlikama može se svrstati između besposadnih sustava

Hermes 450 i Hermes 1500, odnosno performansama se može mjeriti s besposadnim sustavima Heron 2 i Predator MQ-1. Hermes 900 prvi je put svjetskoj javnosti prikazan 2007., a svoj prvi probni let imao je 2009. Maksimalna težina letjelice na polijetanju iznosi 1100 kg, uz mogućnost nošenja *korisnog* tereta do 350 kg. Raspon krila je 15 m, dužina trupa 8 m,

900 HFE

a pogonski blok čini motor Rotax 914 koji omogućava postizanje krstareće brzine od 112 km/h, odnosno maksimalne brzine od 220 km/h. Maksimalni vrhunac leta je do 10 000 m, a maksimalna autonomija boravka 36 sati.

I. SKENDEROVIC

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

Na temelju članka 4. stavka 1. Pravilnika o kriterijima i postupku odabira osoba koje se upućuju na osposobljavanje za časnika ("Narodne novine", br. 158/13) te Plana prijma osoblja u djelatnu vojnu službu za 2014. godinu

objavljuje

INTERNI OGLAS

za upućivanje djelatnih vojnika/mornara i djelatnih dočasnika
na osposobljavanje za časnike.

Tijekom 2014. godine uputit će se do 25 djelatnih vojnika/mornara i djelatnih dočasnika na osposobljavanje za časnike.

u Oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 73/13).

Uvjeti:

- završen najmanje stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij
- najviše navršenih 30 godina života do kraja kalendarske godine u kojoj se upućuje na osposobljavanje za časnika
- odslužen vojni rok ili uspješno završen program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili uspješno završen program obuke za kadete.

Očekivano upućivanje na osposobljavanje za časnike je kolovoz/rujan 2014. godine. Osposobljavanje traje do godinu dana.

Osim navedenih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. i 35. Zakona o službi

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati moraju dostaviti u Središnjicu za upravljanje osobljem. Dodatne obavijesti kandidati mogu dobiti na tel.: 01/3784-812, 3784-813, 3784-814.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od datuma objave natječaja u Hrvatskom vojniku.

Foto: Otoher/oke/Wikipedia

PORINUT PETI BROD KLASE FUCHI

Kinesko brodogradilište Guangzhou Shipyard International svečano je porinulo peti brod za nadopunu klase Fuchi (projektne oznake Type 903) namijenjen Kineskoj ratnoj mornarici. Plovilo istisnine 23 300 tona uočeno je 31. svibnja na opremnoj obali rijeke Pearl, a trenutačno se odvijaju radovi na opremanju brodskog nadgrađa. Brodu još uvijek nije dodijeljena službena oznaka ratne mornarice.

Brodovi namijenjeni nadopuni drugih plovila klase Fuchi mogu nositi 10 500 t goriva, 250 t vode i 680 t streljiva. Plovila te klase postižu najveću brzinu od 19 čv te imaju najveći do-

plov od 10 000 nautičkih milja pri brzini od 14 čv. Temeljno naoružanje sastoјi se od četiriju dvostrukih topova Type 76F kalibra 37 mm, a platforma može primiti najmanje jedan helikopter srednje veličine. Prethodna plovila u klasi nose raznovrsne inačice Z-8 višenamjenskog helikoptera. Vojni analitičari navode da Kineska ratna mornarica ulaže iznimne napore u nabavi novih brodova namijenjenih nadopuni kako bi podupirali operacije u dubokim vodama, udaljenima od kopna kao što su Adenski zaljev ili čak Sredozemno more.

M. PTIĆ GRŽELJ

■ PJEŠAČKO NAORUŽANJE

Pištolji ČZ 75 su se kroz godine postojanja pokazali kao pouzdano i zahvalno oružje. Zbog toga su u službenom naoružanju vojski i policija širom svijeta i izbor poznatih sportskih strijelaca. Uz priču o povijesti pištolja, donosimo opise najpoznatijih od njegovih mnogobrojnih inačica

SVJETSKI BRENĐ IZ ČEŠKE

U srpnju 1936. zapadno od Brna u malom mjestu Uheršký Brod pokrenuta je gradnja tvornice oružja. Početkom 1937. tvornica je započela s proizvodnjom prvih primjera zrakoplovnih strojnica. Kasnije je assortiman proširen na proizvodnju pištolja, lovačkih i sportskih pušaka. Slova ČZ, koja potječu od riječi Česká zbrojovka, postala su zaštitnim znakom proizvođača. Sama riječ zbrojovka ne označava neku određenu tvrtku već na češkom znači tvornica oružja. Glavna ekspanzija uslijedila je nakon II. svjetskog rata. U tadašnjoj Čehoslovačkoj, 29. travnja 1969., donesena je odluka o razvoju novog, suvremenog službenog pištolja za policiju i za vojsku. Na čelo razvojnog tima postavljen je iskusni inženjer František Koucký

ČZ M75 SP-01
Phantom jedan je od reprezentativnih modela legendarnog pištolja. Uz veliku paljbenu moć karakterizira ga i smanjena težina, pa češka tvrtka itekako računa na njega u planovima ostanka na vrhu svjetskog tržišta

koji s bratom Josefom i ostatkom tima nije imao laku zadaću...

POZNATA RJEŠENJA

Braća Koucký su u dizajnu konstrukcijski primijenila nekoliko rješenja nekih tada uspješnih modela pištolja. S FN HP P35 uzet je udoban rukohvat, koji ima gotovo savršenu ergonomiju, a što je najznačajnije, unatoč povećanom kapacitetu spremnika nije proširen. Sustav rada i unutarnja vodilica su preuzeti s najkvalitetnijeg serijskog pištolja svih vremena, švicarskog SIG P210, što se pozitivno odrazilo i na preciznost novog oružja. Sigurnosni sustav je Browningov, a s legendarnog Colta M1911 uzeta je mehanička kočnica koja se iznimno brzo aktivira, a istodobno dopušta sigurno nošenje napetog i

zakočenog pištolja (*cocked and locked*) s metkom u cijevi. To mu je u velikoj mjeri podarilo simpatije Amerikanaca, koji preferiraju takvo nošenje oružja. Konstruktorski tim unaprijedio je i pionirsku konstrukciju okidanja dvostrukе akcije primjenjenu još na predratnom Waltheru P38. Mehanički gledano, to je rješenje vrlo jednostavno i pouzdano. Uvedena je dvostruka prijenosna poluga, koja je imala znatno bolju geometriju

Braća František i Josef Koucký, legendarni ČZ-ovi konstruktori, bili su na čelu razvojnog tima koji je 1975. predstavio pištolj koji je danas na vrhu ili pri vrhu svake liste svjetski najpoznatijih ručnih oružja

dana za njim traje velika potražnja. Naime, krute su socijalističke restrikcije izvoznih programa, posebno kad je riječ o proizvodnji oružja, sputavale izvoz ovog pištolja iznimne kakvoće na zapadno tržište, premda je zanimanje bilo iznimno veliko.

Njegove primarne prednosti su optimalni odnos težine, probognosti i zaustavne moći. Konstrukcija pištolja zadovoljava najveći broj zahtjeva u klasi. Dugotrajan je i vrlo pouzdan, čak i prilikom korištenja streljiva različitih proizvođača i karakteristika.

Zbog tadašnjeg komunističkog sustava, gentijalna konstrukcija ostala je bez bilo kakve patentne zaštite, tako da ga je kopirao tko god je htio. Poslije legendarnog Colt M1911, ČZ M75 je najinteresantniji i najpopularniji pištolj na svijetu koji se kopira u više od dvadeset zemalja svijeta (po licenciji ali i direktnim plagiranjem).

Najpopularniji ČZ M75 model kopirali su tijekom sedamdesetih i osamdesetih vrlo uspješno IMI (Jerihon-941, Izrael), Tanfoglio (TZ-75, TZ-90, T-95, Italija), Sarsilmaz (Kilinc 2000, Turska), ITM (AT-88, Švicarska), Sphinx (Mod. 2000, Švicarska), Norinco (NZ-75, Kina), Sprim-Springfield (P9, SAD).

STARO JE BOLJE?

Načelo rada ovog pištolja je kratko trzanje cijevi. Nakon opaljenja (pod djelovanjem barutnih plinova) unatrag trza i cijev, a ne samo zatvarač. U unutarnjim stranama okvira (rama) smještene su uzdužne vodilice po kojima se kreće navlaka sa zatvaračem. Na početku proizvodnje pištolji su izrađivani strojnom obradom od jednog komada čelika. Kasnije se tehnologija promijenila i sada se proizvode tehnikom obrade odljevaka mikroljeva. Ova novija tehnologija izrade je jeftinija, ali se postavlja pitanje kvalitete jer mnogi smatraju da su prvi modeli ČZ M75 bili mnogo kvalitetniji.

Zbog primjene čelika s većim postotkom ugljika u izradi pištolja, klasično bruniranje na prvim serijama nije se pokazalo kao najsretnije rješenje. Zahtjevalo je dodatni napor na održavanju oružja te nije osiguravalo najbolju zaštitu od vanjskih utjecaja. Nakon toga prelazi se na primjenu tzv. pečenog laka, a na zadnjim generacijama na polimerski finiš. Time se u pogledu otpornosti na vanjski utjecaj izjedna-

čava s konkurenčkim modelima. Naravno, u ponudi su i modeli u inox verziji (mat krom) i duo-ton (okvir inoks - navlaka brunir).

NIZ PIŠTOLJA

Poznato je da nakon dobrog prolaza nekog modela na svjetskom tržištu naoružanja, slijedi njegovo usavršavanje, dotjerivanje i šminjanje za sljedeći model koji se razlikuje od prethodnog samo u nekim malim detaljima. Tako je i nastao cijeli niz pištolja ČZ 75. Osnovni model čuvanog pištolja je iz početnog kalibra 9x19 Para prerastao u kalibre .45 ACP i .40 S&W, gdje se oružje razlikuje samo u malo većem gabaritu okvira i rukohvata, ali i u tome da su vodeći žlijebovi na okviru i navlaci postavljeni cijelom svojom dužinom. Model ČZ 75 B razlikuje se od osnovnog samo u montiranom pasivnom osiguranju udarne igle. Taj osigurač pušta udarnu iglu u prednji položaj samo kada se okidač povuče skroz u zadnji položaj. Ovaj se osigurač u zadnje vrijeme sve češće traži kao obvezni dio na modelima koji se pojavljuju na tržištu SAD-a. Osiguravajući mehanizam trebao bi sprječiti slučajno opaljenje metka prilikom pada pištolja s velike visine. Ti modeli se lako prepoznaju jer na zadnjem dijelu tijela rukohvata imaju mehaničku kočnicu. Kao i prethodni model, ČZ 75 BD POLICE ima pasivni osiguravajući mehanizam udarne igle. Pored ove nalazi se još jedna poluga (decocking), negdje na sredini samog rukohvata. Pritisak na tu polugu (prema dolje), osloboda se udarač (ako je u zapetom položaju) i odlazi u gornji položaj, ali ne dolazi u kontakt s udarnom iglom. Nakon toga postoji mogućnost revolverskog opaljenja (povlačeći okidač, zapinje se udarač i dolazi do okidanja). Taj sustav pruža sigurnost kod oružja kada je metak u cijevi, a udarač u prednjem položaju.

I ČZ 85 je identičan s ČZ 75, osim sitnijih detalja na okviru, koji omogućavaju lako i jednostavno rukovanje s obje ruke jer ima ambidekstralne komande s obje strane. Model ČZ 85 Combat inačice raspolaže niskoprofilnim podešavajućim zadnjim ciljnikom.

20 METAKA!

ČZ 75 SP-01 je moderan, gabaritni pištolj velike paljbenе moći. U cijelosti je izrađen od čelika, s okvirom pune dužine kao i navlake, za razliku od baznog modela kod kojeg je okvir kraći od navlake. Samim tim, dužina vodilica na okviru je veća što omogućava preciznije naličeganje i teoretski pridonosi povećanju preciznosti oružja. Na donjem dijelu okvira se nalazi i integralna šina tipa MIL-STD-1913 za prihvatanje raznih taktičkih dodataka, što je definitivno jedna od nezaobilaznih karakteristika i zahtjeva za bilo koji pištolj koji želi nositi naziv službeni pištolj (*service pistol – SP*). Osnovni model ČZ 75 nije imao ovu šinu i to je bila česta zamjera u zadnje vrijeme.

Pištolj se radi u kalibru 9 mm Luger/Para kapaciteta okvira od 18 metaka. U stvarnosti, okvir bez problema prima 19. metak bez utjecaja na funkcionalnost oružja. S metkom u cijevi, korisnik na raspolažanju ima čitavih 20 metaka što je za ovu vrstu oružja impresivna paljbenा moć. Poluga mehaničke kočnice nalazi se na okviru, lako je dostupna i njezina manipulacija ne iziskuje promjenu hvata pištolja, barem većini korisnika prosječne veličine šake. Točkasti crveni indikator iznad poluge kočnice skreće pozornost korisniku da je pištolj otkočen. Kočnice se nalaze s obje strane na okviru pištolja. Pištolj je opremljen i automatskom kočnicom - blokadom udarne igle koja sprečava kretanje udarne igle dok okidač nije pritisnut do kraja i ima ulogu sprječiti neželjena opaljenja prilikom pada

triju. S time je dobiveno kraće i lakše okidanje, a što je najvažnije gladak i ujednačen hod okidača u dvostrukom i u jednostrukom hodu.

U izradi su korišteni najkvalitetniji materijali od čelika, a pažljiva izrada s visokom tolerancijom učinili su da ovaj pištolj postane jedan od najzastupljenijih svremениh borbenih pištolja. Cijev je hladno kovana i raspolaže sa šest žlijebova i polja koji imaju desni smjer uvijanja. Sve to u kombinaciji s niskim, fiksnim, borbenim ciljnicima, 3DOT (tri točke) sustava, omogućava grupe pogodaka preciznom paljbom daleko iznad standarda za jedan službeni pištolj.

IME I GODINA

Pištolj je predstavljen javnosti 1975. i tako dobio ime M75, a od prvoga

■ PJEŠAČKO NAORUŽANJE

Foto: Česká zbrojovka

oružja sigurnosnim stopom udarača. Gumb utvrđivača spremnika je na uobičajenoj poziciji, na rukohvatu iza štitnika okidača i znatno je većih dimenzija, mnogo duže nego što je uobičajeno na većini pištolja, što u kombinaciji s ljevkastim proširenjem dna rukohvata korisniku znatno olakšava radnju izmjene spremnika. Gumb je dvostranog tipa i uz manju intervenciju za ljevoruke može se premontirati na lijevu stranu. Spremnik za streljivo opremljen je velikom "papucom" (dno okvira) od neke vrste plastično-gumirane mase koja znatno strši izvan rukohvata, za oko 2 cm. To je cijena koja se morala platiti kako bi se dobio kapacitet od 18 metaka. Pištolj bez problema "prima" i radi sa spremnicima CZ 75 od 15 i 16 metaka.

NEMA PRIMJEDBI

Opremljen je mehaničkim, borbenim cilnjicima 3-DOT s kvalitetnim tricijevim luminiscentnim točkastim umetcima. Ciljnici su kvadratne kon-

Kao i CZ 75 B, CZ 75 BD POLICE ima pasivni osiguravajući mehanizam udarne igle

Nakon dobrog prolaza nekog modela na svjetskom tržištu naoružanja, slijedi njegovo usavršavanje za sljedeći model. Tako je i nastao cijeli niz pištolja CZ 75

ČZ 75 SP-01 Shadow nova je generacija pištolja ČZ SP-01 nastala temeljem iskustava i potreba glasovitih natjecateljskih strijelaca

figuracije i daju jasnu ciljničku sliku, za razliku od osnovnog modela kod kojeg su blago trapezoidnog oblika. O dizajnu okvira pištolja posebno se vodilo računa te je u dijelu iznad okidača znatno preoblikovan kako bi se u tom dijelu smanjila ukupna širina radi boljeg pristupa okidaču. Rep rukohvata je izdužen i povijen nagore radi boljeg hvata pištolja, a sam rukohvat čekiran sa zadnje strane što sve zajedno u kombinaciji s čekiranim gumenim oblogama rukohvata, anatomskega profila, daje zaista odličnu ergonomiju pištolja. Štitnik okidača je također narezan. Jednostavno, u ovome konstruktori iz ČZ-a ništa nisu prepustali slučaju i ostavljali previše prostora za primjedbe. Kako bi se smanjila refleksija svjetlosti, što može utjecati na točnost pogodaka, s gornje strane navlaka nalazi se neka vrsta ciljničke šine koja je uzdužno narezana, kao i na 75-ici. Okvir i navlaka zaštićeni su kvalitetnim, crnim polimerskim finišom,

zadnjom generacijom završne obrade ove vrste, dok su "sitniji" dijelovi kao udarač, poluga kočnice i gumb utvrđivača spremnika klasično brunirani.

PREMA ŽELJAMA NATJECATELJA

ČZ 75 SP-01 Tactical je model identičan "običnom" SP-01 uz samo jednu razliku. Umjesto uobičajene ručne kočnice opremljen je polugom za otpuštanje napetog udarača (decockerom). Inače, decocker je redovit zahtjev čeških sigurnosnih službi za njihovo službeno oružje. ČZ 75 SP-01 Shadow nova je generacija pištolja ČZ 75 SP-01 nastala prema prijedlozima (željama) glasovitih natjecateljskih (IPSC) strijelaca, Amerikanca Angusa Hobdella i Čeha Adama Tyca. U odnosu na obični SP-01 razlikuje se u cilnjicima. Shadow je opremljen prednjim fiber-optik (1,5 mm) i zadnjim natjecateljskim "Novak" stilom. Tu je i frizirano okidanje čije je dotjerivanje razlog da se odstrani i sigurnosna blokada udarne

IZDVOJENI MODELI CZ 75

Model	Kalibar	Kapacitet spremnika	Okvir	Rukohvat	Dužina	Dužina cijevi	Visina	Širina	Težina	Mehanizam za okidanje	Ciljnici
CZ P-07	9 mm Luger, .40 S&W	15(17),12(15)	P	-	185	95	130	37	780	SA/DA	F
CZ P-09	9 mm Luger, .40 S&W	19,15	P	-	205	115	148	37	860	SA/DA	F
CZ 75 B	9 mm Luger	16	ST	PL	206	114	138	35	1000	SA/DA	F
CZ 75 BD POLICE	9 mm Luger	16	ST	PL	206	114	138	35	1000	SA/DA	F
CZ 75 SP-01	9 mm Luger	18	ST	R	207	114	147	37	1180	SA/DA	T
CZ 75 SP-01 TACTICAL	9 mm Luger, .40 S&W	18,12	ST	R	207	114	147	37	1180	SA/DA	T
CZ 75 SP-01 PHANTOM	9 mm Luger	18	P	-	210	114	150	38	800	SA/DA	F
CZ 75 SP-01 SHADOW	9 mm Luger	18	ST	R	207	114	147	37	1180	SA/DA	F
CZ 75 SP-01 SHADOW orange	9 mm Luger	18	ST	AL	207	114	147	37	1180	SA/DA	F
CZ 85 COMBAT	9 mm Luger	16	ST	PL	206	114	138	35	1000	SA/DA	ADJ

ST - čelik, P - polimer, PL - plastični, R - guma, AL - aluminij, SA - single action, DA - double action, ADJ - podesiv, F - fiksni, T - tricij

Foto: Česká zbrojovka

ČZ 85 ima ambidekstralne komande i raspolaže niskoprofilnim podešavajućim zadnjim ciljnikiom

igle. Poluga kočnice je redizajnirana tako da može poslužiti i kao oslonac za palac (*thumb rest*). Opremljen je i povratnom oprugom manje sile. Jedini sjajan detalj na pištolju je glatko ispoliran okidač.

Model ČZ 75 SP-01 Shadow Orange. Jedina uočljiva razlika od ČZ 75 SP-01 Shadow jesu obloge rukohvata izrađene od oštro čekiranog, trodimenzionalno oblikovanog aluminija, narančaste boje, identične onoj na ojačanom dnu spremnika. Za ovu specijalnu seriju u tvornici se biraju najprecizniji i najbolje uklapljeni primjerici SP-01 koji se potom dorađuju, sve dok ne ispune visoke standarde koje su postavili vrhunski strijelci-natjecatelji tvorničkog tima. Konstrukcija je klasična, potpuno čelična, a dorada počinje tjesnim uparivanjem hladno kovane, precizne cijevi s navlakom i okvirom. To ne rijetko zahtijeva intervenciju iskusnog majstora i ručni rad. Sljedeći korak je zamjena standardnih opruga nešto mekšim. To olakšava repetiranje

i smanjuje otpore koji se javljaju u mehanizmu, ali istodobno traži dobro utreniranog strijelca sposobnog kontrolirati nešto jači trzaj koji je posljedica slabije opruge.

FANTOMSKI FAVORIT

Model ČZ M75 SP-01 Phantom. Riječ je o inačici ČZ 75 SP-01 Tactical s polimerskim okvirom sa znatno manjom tezinom pištolja. Na zadnjem se dijelu rukohvata nalaze zamjenjivi umetci kojima se dimenzije prilagođavaju veličini šake te neznatno redizajniranom navlakom (stanjenom). Model za koji u tvornici smatraju da će biti mnogo zanimljiviji za vojno-policijske službe od prethodnika. Borbeni ciljnici s tricijevim točkama svjedoče da je ovo prije svega službeni pištolj. Mala težina, udobno rukovanje, veliki kapacitet i jednostavno održavanje, čine Phantoma favoritom među pištoljima punе veličine, posebno za one koji ga nose po cijeli dan. Nema klasičnu kočnicu, ali poluga decockera postavljena je

Modeli ČZ 75 Compact (na slici) i Semicompact namijenjeni su prije svega za osobnu obranu

na idealnom mjestu i lako se angažira, pa je sigurnost pri uporabi potpuna.

Model ČZ P-07 Duty je evolucija serije SP i reklamira se kao sofisticirano oružje namijenjeno službenoj upotrebni. Riječ je o modernom, kompaktnom pištolju s polimerskim okvirom, koji svoj izgled duguje brušenju navlake u dvije ravnine pod kosim kutom. Time je prednji gornji dio sužen, sve do zone brave. Okvir je punе dužine, do kraja navlake i s donje strane ima standardnu šinu za montažu opreme. Ciljnici su niskoprofilni, borbeni, s bijelim obrubom i potpuno odgovaraju namjeni. Uz dizajnerska rješenja, najveća novina na P-07 Duty je mehanizam za okidanje. U pitanju je novi tzv. Omega sustav s manjim brojem dijelova i usavršenom konstrukcijom.

MATERIJAL ZA BREN I SCORPION

ČZ P-09 Duty je novitet iz 2013. To je klasično koncipiran pištolj punе veličine, s vanjskim udaračem i DA/SA okidanjem. Polimerski okvir prihvata spremnike povećanog kapaciteta, a oružje izgleda kao brat modela P-07 Duty, koji se pojavio prije nekoliko godina. Osim veličine, razlika

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE PIŠTOLJA ČZ M75

Kalibr	9x19 mm Parabellum
Tip	Poluautomatski pištolj
Zemlja podrijetla	Česka (Čehoslovačka)
U uporabi	1976.
Projektanti	František i Josef Koucký
Projektirano	1975.
Proizvodači	Česká Zbrojovka
Proizvedeno komada	1.000.000+
Dužina	206 mm
Dužina cijevi	114 mm
Broj žlijebova u cijevi	šest, s uvijanjem u desnu stranu
Korak uvijanja žlijebova	250 mm
Visina	138 mm
Širina	35 mm
Težina (s praznim spremnikom)	1000 g
Kapacitet spremnika	15 metaka
Učinkovita daljina gađanja	50 m
Brzina	370 m/s
Mehanizam za okidanje	Jednostrukog/dvostrukog djelovanja

ČZ P-09 Duty, najnoviji adut češke tvrtke, predstavljen je prošle godine, a ove ulazi u prodaju

Foto: Česká zbrojovka

PJEŠAČKO NAORUŽANJE

Foto: Česká zbrojovka

se skrije i u setu izmjenjivih umetaka rukohvata.

Materijal za izradu okvira je brižljivo testiran. Da bi mogao odgovoriti na stroge zahtjeve u pogledu čvrstoće i trajnosti, djelomično mu je izmijenjen sastav dodavanjem većeg postotka staklenih vlakana u kompozit. Isti ovaj polimer koristi se i u izradi automata Scorpion EVO III, za elemente nove jurišne puške Bren 805, ali i za novu, unaprijedenu generaciju modela P-07. Bolja mehanička svojstva dopuštaju da rukohvat ima tanje stijenke, čime je za nekoliko milimetara povećan prostor za spremnik. Posljedica je povećanje kapaciteta, pa P-09 nosi 19 komada u spremniku koji nije dulji od standardnog za ČZ-75. Široka, zaravnjena, gornja površina navlaka pune dužine je sjajna platforma za postavljanje ciljnika. To su niski, praktični borbeni ciljnici s oštrim, preciznim konturama zadnjeg proreza i četvrtaste mušice. Na njima su tri sitne, ali jasno uočljive točke zelenkasto-bijele boje na bazi fosfora, koje svijetle u mraku. Rukovanje je lako, sve komande imaju dobro odmjerenu veličinu, a prizmatično oblikovanu navlaku je lako povući u zadnji položaj kod ubacivanja metka u cijev. Osim klasične kočnice, P-09 pruža mogućnost svakome da sam, jednostavnom izmjenom seta poluga instalira decocker. Zahvat je brz i ne traži nikakvo predznanje. Rasklapanje pištolja je kao kod bilo kojeg modela ČZ 75, a povratna opruga učvršćena je za vodilicu pune dužine.

Pištolj je precizan, trzaj umjeren, a ciljnici pregledni. Ispraznjen spremnik glatko isпадa na pritisak gumba, bez promjene hvata. Sužen gornji dio spremnika i relativno širok otvor u rukohvatu, olakšavaju brzo prepunjavanje. Pištolj dolazi s tri umetka rukohvata i polugama decockera. Riječ je doista o

odličnom "plastikaneru" koji je dobar izbor za samoobranu, službenu upotrebu ili sportsko streljaštvo.

Limitirana serija pištolja ČZ 75 nastala povodom obilježavanja 75. obljetnice osnivanja tvrtke u češkom mjestu Uherský Brod

Najpoznatija češka tvrtka svoje proizvode prezentira najširoj publici, u ovom slučaju riječ je o pištolju ČZ 75 SP-01 Shadow

dio i osigurava poluautomatski režim paljbe. To je normalno jer tako slab metak ne može razviti toliko energije da pokrene veliku i masivnu navlaku. Samo manji dio navlake je pokretan i osigurava izvlačenje čahure iz ležišta metka i njegovo izbacivanje, ubacivanje novog metka i zabravljinjanje cijevi. Kod ovog modela cijev je duga 124 mm i fiksna je. Na zadnjem dijelu navlake, koja nije pokretna, nalazi se kvalitetan talijanski LPA podesivi zadnji ciljnik. Pištolj ČZ 75 Kadet može se posebno naručiti kao osnovni model oružja, ali je Adapter u mnogim zemljama popularniji zbog liberalnijeg zakona kada je u pitanju kalibar i broj oružja.

COOPEROVА POHVALA

Češki pištolji ČZ 75 su među najzastupljenijim suvremenim borbenim pištoljima koji su uspješno nadvladali i nadzivjeli mnoge modele koji su se poslije pojavili na tržištu iz najpoznatijih tvornica širom svijeta. Pištolji ČZ 75 su vrlo dobro prihvaćeni na tržištu, te su se kroz godine postojanja pokazali kao pouzdano i zahvalno oružje. Sve te karakteristike utjecale su da bude u službenom naoružanju vojske i policije širom svijeta, izbor mnogih sportskih strijelaca i naravno građana, za osobnu zaštitu. Tvorac moderne škole borbenog pučnja, Amerikanac Jeff Cooper, smatrao je da je ČZ M75/CZ 75 najbolji pištolj na svijetu. Jedina primjedba bila je (za američke pojmove) slabašan metak 9 mm Para, što je na kraju dovelo do nastanka novih modela pištolja u kalibru .45 ACP i .40 S&W. Danas su na tržištu češki pištolji suočeni sa žestokim i jakim rivalima u svijetu kratkog službenog oružja. Postavlja se pitanje hoće li se moći uklopiti u daljnje zahtjeve ili će se proizvodna linija usmjeriti civilnim i sportskim potrebama. ■

Foto: Česká zbrojovka

Danijel VUKOVIĆ

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Foto: Danijel Vuković

Prvi je prototip egipatskog lovca HA-300 izložen u zrakoplovnom muzeju Deutsches Museum Flugwerft Schleissheim u Oberschleissheimu blizu Münchena

(I. DIO) KRATKI LETOVI

Lepeza najpoznatijih mlaznih borbenih aviona obuhvaća i one primjerke koji su u jednom dijelu vojne zrakoplovne povijesti ostavili kratak, ali neizbrisiv trag, često bez akumuliranih dugogodišnjih operativnih iskustava. Pojavljivanje te demonstracija suvremenih rješenja u dizajnu i konstrukciji, ali i brz nestanak sa scene dali su im auru mističnosti. Brojna su tehnička i tehnološka rješenja s izgubljenih aviona poslije primijenjena na drugim zrakoplovnim konstrukcijama i izvedbama.

POVRATAK MESSERSCHMITTA

Malo je poznata činjenica da je Egipt krajem 50-ih i početkom 60-ih godina započeo vrlo ambiciozne korake u vojnoj zrakoplovnoj industriji kad je EGAO (Egyptian General Aero Organization) predstavio jednomotorni nadzvučni lovac Helwan HA-300 nazvan po gradu jugoistočno od Kaira gdje je proizведен. Pojavio se kad je zrakoplovna vojna industrija bila rezervirana za velike i tradicionalne igrače. Koncepcionalno je bio lovac presretač koji se mogao ravнопravno uspoređivati s mnogim konkurentima, ali najzanimljivije su činjenice vezane uz njegov razvoj. Tvorac je bio poznati zrakoplovni konstruktor

Wilhelm Emil Messerschmitt koji je nakon Drugog svjetskog rata dobio do 1955. zabranu istraživačkog i razvojnog rada u njemačkoj vojnoj industriji. Zbog toga se preselio u Španjolsku, zaposlio u tvrtki Hispano Aviación i 1951. započeo projekt lakog lovačkog aviona. Kako mu je to bilo prvo iskustvo s mlaznim avionom i novom aerodinamičkom konцепцијom prilagođenom postizanju velikih brzina, odvijao se vrlo sporo. U ranim je fazama projekta izrađena bezrepna drvena jedrilica s delta krilima koja je trebala poslužiti za analogna ispitivanja. Jedrilicu je trebao vući CASA 2.111, no to se nije dogodilo zbog problema sa stabilnosti.

MADRID ODUSTAJE

Zbog dugog razvoja inačica HA-200 i HA-300 te manjka sredstava, Španjolska se 1960. povukla iz projekta. Inačica HA-300 bila je tek na papiru. Uključio se Egipt koji je imao ambiciozan plan usvajanja tehnika i tehnologija vezanih za civilnu i vojnu zrakoplovnu industriju. Pod vodstvom Messerschmitta nastavljen je rad i razvijena inačica HA-300 (Helwan Aircraft 300). U pojedinim se fazama projekta uključivala i Indija financirajući razvoj mlaznog

motora E-300 koji je u cijelosti razvijen i proizведен u Egiptu, ali ga je poslije iskoristila za svoj vojni mlazni avion HF-24 Marut. Tijekom neprijateljskih odnosa Egipta i Velike Britanije, nastalih kao posljedica sueske krize 1956. godine, egipatski je predsjednik Naser isticao kako je glavna prijetnja nacionalnoj sigurnosti države ovisnost o britanskim mlaznim motorima. Ta je činjenica bila aktualna u vrijeme prvog leta prototipa HA-300 pogonjenog britanskim motorom, 7. ožujka 1964. godine, kad je avion postigao nadzvučnu brzinu od 1,13 maha. Zbog političke odluke, ali i želje za postizanjem boljih performansi, Egipt je započeo razvoj turbomlaznog motora za HA-300. Između ostalih, u pomoć je pozvan austrijski stručnjak za mlazne motore Ferdinand Brandner koji je predvodio razvoj E-300 uspješno testiranog 1963. godine. Motor je bio opremljen sustavom za naknadno izgaranje te je ugrađen u treći prototip koji je postigao brzinu od 2,1 maha.

SOVJETSKI VETO

Nakon poraza u Šestodnevnom ratu, Egipt je koncentrirao vojni proračun na nabavu novih tenkova, topničkih

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Foto: USAF

Foto: USAF

sustava, teških bombardera Tu-16, borbenih aviona i sustava protuzrakoplovne obrane. SSSR je nudio Egiptu povoljnju nabavu velike kolичine oružja, ali je vršio i pritisak da obustavi razvoj HA-300 u kojem je video glavnog konkurenta svojem avionu MiG-21. Egipatska je vlada u svibnju 1969. službeno prekinula projekt lovca presretača HA-300 koji je proizведен u tri prototipa.

Njemačka je tvrtka Daimler-Benz Aerospace AG (DASA) kupila 1991. prvi prototip koji se čuva u zrakoplovnom muzeju u Oberschleissheimu kraj Münchena. Može se samo nagađati koliki bi bio vojnopolitički značaj egipatske zrakoplovne industrije da je HA-300 zaživio u operativnoj uporabi.

AMBICIOZNI BOMBARDER

Krajem 50-ih godina SAD je tražio rješenje za novi bombarder sa sposobnostima brzog i dubokog probroja neprijateljskog zračnog prostora uz mogućnost ostanka izvan dometa neprijateljskih presretača. Naime, u to je vrijeme karakteristična bila uporaba presretača kao jedinih platformi za borbu protiv bombardera na velikim visinama. Uz snažan razvoj interkontinentalnih balističkih projektila koji su bili glavno sredstvo odvraćanja, SAD je odlučio krenuti

XB-70 Valkyrie bi čak i danas izgledao futuristički pa nije čudno što su prototipovi aviona dodijeljeni NASA-i, a konceptacija je poslužila za razvoj nadzvučnog bombardera B-1 Lancer

XB-70 bio je tipičan primjer konstrukcije kojom je SAD predstavio svoje tehnološke mogućnosti

u ambiciozan projekt povjerivši posao tvrtki North American. Već je prema okvirnim analizama taktičko-tehničkih zahtjeva i očekivanja bilo jasno da novi bombarder zahtjeva primjenu i razvoj novih rješenja i tehnologija. Započeo je razvoj eksperimentalne inačice XB-70 Valkyrie. Postavljen je strog zahtjev da bombarder treba biti u stanju krstariti pri brzini od tri maha, a istodobno biti jednostavan za upravljanje. Za izbor aerodinamičke konfiguracije logičnom se nametala uporaba delta krila čija su istraživanja bila na vrhuncu. Osim po aerodinamičkim prednostima, zrakoplovna konstrukcija s delta krilom odlikuje se i većom mehaničkom čvrstoćom te većim unutarnjim raspoloživim volumenom u integriranom području trupa i krila što je nužno zbog kapaciteta za smještaj goriva i naoružanja.

KOMPRESIJSKI UZGON

Za ekonomično održavanje brzine od dva maha trebala su dodatna rješenja. Kako bi se pri takvim brzinama smanjio otpor zraka, konstruktori su odlučili primijeniti koncept tzv. kompresijskog uzgona koji se odnosi na pojavu da avion u nadzvučnom letu koristi učinke udarnih valova za stvaranje uzgona. Posljedice tog rješenja su vanjski pokretni dijelovi

krila na XB-70. Vanjska se trećina krila izvela tako da se mogla pomicati prema dolje kako bi se povećala kompresija zraka ispod krila, a time i uzgon. Kut otklona krila varirao je ovisno o brzini aviona i kretao se u rasponu od 25 do 65 stupnjeva. Otklonom krila prema dolje postigla se i veća stabilnost aviona u letu, a zbog doprinosa okomitih površina stabilnosti, vertikalni su se stabilizatori mogli smanjiti. Za povećanje stabilnosti XB-70 pri malim brzinama, na prednjem su dijelu trupa postavljeni kanardi. Pogonsku skupinu aviona činilo je šest motora General Electric YJ93-GE-3 s potiskom od 135 kN svaki. Izrađena su tri prototipa. XB-70 bio je tipičan primjer konstrukcije kojom je SAD predstavio svoje tehnološke mogućnosti. U velikom je postotku primijenjen titan i kompozitni materijali, a problem zagrijavanja kritičnih dijelova konstrukcije riješen je jedinstvenim sustavom hlađenja koji je podrazumijevao strujenje goriva unutar konstrukcije. Preuzimajući toplinu na sebe, ugrijano je gorivo odlazilo u motore i lakše izgaralo čime se povećao i potisak. U isto je vrijeme SSSR uspješno razvijao i primjenjivao protuzrakoplovne sustave velikog dometa, a usporedno s razvojem XB-70 u SAD-u, započinjao je razvoj presre-

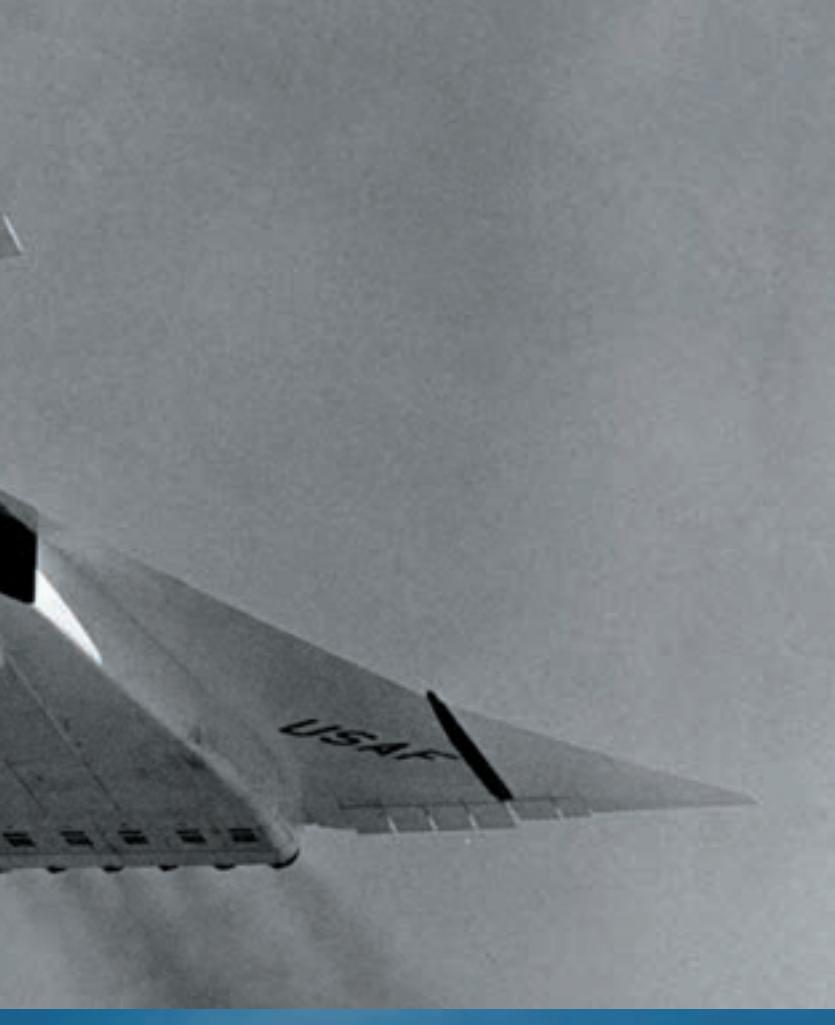

Foto: Canadian Air & Space Museum

Jedna je od replika nesretnog projekta CF-105 Arrow izložena u Kanadskom zrakoplovno-svemirskom muzeju u Torontu

tača MiG-25. Zbog iznimnih performansi aviona, u SAD-u su zaključili kako je budućnost XB-70 neizvjesna te da je MiG-25 u kombinaciji sa sovjetskim PZO sustavima ozbiljna prijetnja. Ubrzo je projekt obustavljen, a prototipovi su dodijeljeni NASA-i gdje su kao laboratorijske platforme služili za istraživanje pojava u letu pri velikim brzinama i visinama. Brojna iskustva stečena na Valkyrie poslije su iskorištena u razvojnog projektu nadzvučnog bombardera B-1 Lancer.

KANADSKI IZAZOV

Kanadska je zrakoplovna tvrtka A. V. Roe Ltd. u prvoj polovini 50-ih godina predstavila svoj mlađnjak Avro CF-100 Canuck koji je tad ušao i u operativnu uporabu. Kanadskim je zračnim snagama, međutim, bilo jasno kako s tim avionom nemaju nikakvih tehničkih i taktičkih izgleda u potencijalnom sukobu sa sovjetskim mlaznim bombarderima pa su definirale zahtjev za nadzvučnim lovcom presretačem naoružanim projektilima zrak-zrak i sposobnim za djelovanje u svim meteorološkim uvjetima. Već po konceptualnom dizajnu bilo je vidljivo kako će novi lovac presretač biti velik izazov za kanadsku vojnu zrakoplovnu industriju. Prema performansama, trebao

je ostvariti i održavati let brzinom oko tri maha na visinama iznad 18 000 m. Novi CF-105 Arrow bio je isključivo namijenjen za operativnu uporabu u kanadskim zračnim snagama od šezdesetih godina prošlog stoljeća pa nadalje. Razvijani su motori Orenda PS.13 Iroquois. Za aerodinamičku konfiguraciju CF-105 izabrana je koncepcija delta krila bez horizontalnih repnih površina kojom se, osim aerodinamičke, postigla i konstrukcijska i aeroelastična učinkovitost. S druge strane, pojavili su se i poznati nedostaci delta krila – povećanje otpora pri manjim brzinama i visinama te u režimima manevriranja, no minorizirani su zbog prirode uporabe aviona koji je veći dio zadaća trebao održivati na velikim visinama, leteći pravocrtno i velikim brzinama.

PASJI ZUB

Letna su ispitivanja modela aviona u mjerilu vršena posredstvom pogona raketnih motora s projektima Nike. Zaključeno je kako se na avionu trebaju napraviti određena aerodinamička poboljšanja, ponajprije na profilu krila te njegovu pozicioniranju. Kako bi se povećale performanse na većim napadnim kutovima, prednji je rub krila oboren (posebno na vanjskom dijelu), izvedena je konstruk-

cija pasjeg zuba (dog-tooth) kojim se kontrolira poprečno strujenje zraka na krilu i cijelo je krilo izvedeno s blagom negativnom zakrivljenosću čime se postiglo poboljšanje upravljanja otporom trimanja i propinjanja. Primijenjeno je i pravilo površina koje je otkriveno 1952. godine. Njegove su posljedice vidljive u oštiroj izvedbi nosnog dijela aviona, dodavanju repnog konusa, konstrukcijskoj izvedbi tanjih usana uvodnika zraka i smanjenju poprečnog presjeka trupa ispod kabine aviona. Trup je konstrukcijski izведен kao polumonokok, s udjelima materijala kao što je magnezij i titan koji je bio još jako skup i složen za tehnološku obradu. Sustav upravljanja avionom sastojao se od rudimentarnog FBW sustava koji je radio na načelu prenošenja tlačnih signala upravljačke palice do elektroničkih servouređaja koji su signale pretvarali u pomake upravljačkih površina posredstvom hidrauličnog sustava.

PRESKAKANJE PROTOTIPA

SSSR je u isto vrijeme uveo u operativnu uporabu mlazni bombarder Mjasničev M-4 te uspješno proveo testiranje hidrogenske bombe. Te su činjenice ubrzale razvojni projekt i odlučeno je da se preskoči faza izrade prototipa te da započne proizvodnja konačne inačice na kojoj će se tijekom operativne uporabe vršiti potrebne nadogradnje. Prvi let CF-105 zabilježen je 25. ožujka 1958., a upravljao je glavni probni pilot Janusz Zurkowski.

U kolovozu 1958. projekt Arrow službeno je obustavljen. Do danas nisu dostupni pravi razlozi obustave vrhunskog aviona koji bi za kanadsku zrakoplovnu industriju značio svojevrsnu tehničku i tehnološku prekretnicu. U Kanadi se više nikad nije raspravljalo o vlastitim projektima nadzvučnih lovaca presretača i ta se sastavnica zrakoplovne industrije nikad nije oporavila. Danas je CF-105 Arrow popularna tema iz područja zrakoplovstva. Nekoliko replika izradile su skupine entuzijasta koje i dalje vjerno čuvaju

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Pogled iz dva kuta na prototip TSR-2 XR222 (X-04) izložen u zrakoplovnom muzeju u Duxfordu. Projekt je prekinut zbog velikih troškova

Foto: Damir VUKOVIĆ

uspomenu na avion, ali i na neprežaljenu odluku o prekidanju projekta.

AVION BEZ OBRANE

Zbog potrebe za odgovorom na sovjetske prijetnje, britanska je tvrtka British Aircraft Corporation (BAC) krajem 50-ih krenula u razvoj borbenog aviona TSR-2 za jurišne i izvidničke zadaće. Preciznije, osnovne su zadaće novog aviona obuhvaćale proboj na neprijateljev teritorij na maloj visini i pri velikim brzinama te borbeno djelovanje po visokovrijednim ciljevima konvencionalnim ili nuklearnim naoružanjem. Također, u istim je režimima TSR-2 trebao biti sposoban i za zadaće fotoizviđanja. Bio je opremljen naprednim elektroničkim sustavima, uključujući i sustave za elektroničko ometanje. Konfiguracija radarskih sustava - radar za motorenje prednje polusfere (*Forward Looking Radar* - FLR), radar za bočno motorenje (*Side Looking Radar* - SLR) i radar za praćenje konfiguracije terena (*Terrain Following Radar* - TFR), postala je standardni radarski set za buduće avione slične namjene. U to su vrijeme Kraljevske zračne snage (RAF) u operativnoj uporabi imale bombardere English Electric Canberra koji su mogli letjeti

Jedna je od britanskih taktilika odgovora na najnovije sovjetske prijetnje bio let bombardera na maloj visini i prođor u neprijateljski teritorij pri velikim brzinama što je dodatno opterećivalo krila, zahtjevalo veće količine goriva te sofisticirane radarske sustave

na velikim visinama i podzvučnim brzinama. Iako opremljen suvremenim sustavima za rano otkrivanje i izbjegavanje prijetnji, avion nije nosio naoružanje za vlastitu obranu. Pojavom sovjetskog PZO sustava S-75 Dvina, postalo je jasno kako su Canberrine performanse nedovoljne za izbjegavanje novih prijetnji. Jedna je od taktilika odgovora na najnovije prijetnje bio let na maloj visini i prođor u neprijateljski teritorij pri velikim brzinama što je dodatno opterećivalo krila, zahtjevalo veće količine goriva te sofisticirane radarske sustave.

NOŠENJE RED BEARDA

Kako bi se avion dodatno optimizirao za zadaće leta na malim visinama, na novijim je inačicama razmatrana primjena krila promjenjivog kuta strijela. Pogonska skupina TSR-2 obuhvaćala je dva turbomazna motora Bristol Siddeley Olympus, naprednu inačicu skupine motora korištene na bombarderu Avro Vulcan, a poslije i na Concordeu. U aerodinamičkom smislu, TSR-2 je bio visokokrilac s delta krilima malog raspona čiji su vanjski dijelovi (vrhovi) bili zakrivljeni prema dolje. Izvedba puhanih zakrilaca primje-

njava se uzduž cijelog izlaznog brida zakrilaca čime su ispunjeni zahtjevi za malim duljinama staza za uzlijetanje i slijetanje. Upravljanje avionom oko uzdužne osi (valjanje) vršilo se diferencijalnim oticanjem cijeloprekriptih horizontalnih stabilizatora, dok krilca (eleroni) uopće nisu postojala. Visoko opterećenje krila omogućavalo je stabilan let na malim visinama i pri velikim brzinama, bez termičkih i ostalih utjecaja Zemlje na stabilnost leta. TSR-2 mogao je ponijeti nuklearno naoružanje - taktičku bombu *Red Beard*, a predložen je bio i razvoj nuklearnog projektila *Blue Water* koji bi se mogao lansirati sa sigurne udaljenosti (*stand-off*).

Projekt razvoja TSR-2 zbog iznimnih je troškova naglo prekinut u travnju 1965. kad je drugi prototip trebao izvršiti svoj prvi let, pa je tako samo prvi prototip XR219 bio u zraku. Kraljevske zračne snage i Ratna mornarica za te su zadaće nabavile avione Buccaneer i F-4 Phantom II, a tek se poslije s Tornadom dobio avion najsličniji TSR-2. Danas se u britanskim zrakoplovnim muzejima čuvaju dva prototipa TSR-2 i to XR222 (X-04) u Duxfordu i XR220 (X-02) u Cosfordu. ■

Peta KOSTANJŠAK

MIROVNE MISIJE

Foto: UN

MISIJA UN-a U MALIJU

U SIJEĆNJU 2013., NA POZIV MALIJSKIH VLASTI DA IM POMOGNU U BORBI PROTIV POBUNJENIKA NA SJEVERU, FRANCUSKA JE POČELA VOJNU AKCIJU SERVAL. OTPRILIKE POLA GODINE KASNIJE VIJEĆE SIGURNOSTI UN-a DONOSI REZOLUCIJU O POČETKU ŠIRE MIROVNE MISIJE U MALIJU POD NAZIVOM MINUSMA

Mirovna operacija UN-a donijela je okvir za nazočnost mirovnih snaga – 12 640 vojnika, uključujući pričuvne bojne, koje mogu po potrebi biti hitno angažirane unutar zemlje, te 1440 pripadnika policijskih snaga. Međutim, prema posljednjim brojkama UN-a, u Maliju je danas nešto manje snaga. Čine ih 8225 ljudi u odorama – 7256 vojnika i 999 policajaca koji pristaju iz 40-ak zemalja. Za operaciju je planirano 602 milijuna dolara, i to za razdoblje od srpnja 2013. do lipnja ove godine. No, nažalost, prema posljednjim informacijama, stanje u Maliju se znatno pogoršalo, i nove borbe pobunjenika i vladinih snaga na sjeveru prijete ponovnom destabilizacijom cijele zemlje. Očigledno je da je sukob daleko od svog

završetka unatoč naporima međunarodne zajednice, a posebice Francuske. Naime, Francuska je prva stigla u pomoć Maliju i time pokazala da je zainteresirana ostati važan igrač kada je u pitanju diplomatski, vojni i gospodarski utjecaj na zemlje u toj regiji. Afrički kontinent može se definirati i kao bliže susjedstvo pa brojni izazovi s kojima se bori svakako utječu na europski kontinent i, posebice, zemlje Europske unije. Procjenjuje se da danas u Africi živi 240 tisuća francuskih državljanina pa je riječ o angažmanu u Africi i danas velik.

FRANCUSKA ULOGA

Francuska je na ovom kontinentu intervenirala 19 puta između 1962. i 1995., ali je postupno zbog manj-

UN-ovo vozilo s posadom mirovnjaka iz Ruande u ophodnji na ulicama grada Gao u središnjem Maliju

ka sredstava i nekih promjena na domaćem planu krenula s novim, multilateralnim pristupom. Tome su pridonijele i promjene u oružanim snagama - smanjenje vojske i zatvaranje baza značilo je da Francuska jednostavno ne može imati isti pristup kao 60-ih i 70-ih godina. Prema izvješću Komisije za vanjske poslove i obranu Senata iz 2006. godine, u Africi je na početku novog tisućljeća zabilježen veći strani angažman, posebice Sjedinjenih Američkih Država, Kine i Indije, što je Francusku ponukalo da razmisli o svojoj ulozi i nekom novom pristupu. O određenoj nakani da krene u tom smjeru svjedoče i brojke - prema podacima francuskog Ministarstva obrane u veljači prošle godine Francuska je

MIROVNE MISIJE

Foto: UN

Foto: UN

preko mora poslala 10025 pripadnika oružanih snaga, od čega 4610 u zapadnu Afriku, 2180 u središnju i 270 vojnika u protupiratske operacije u Adenu. I Bijela knjiga o obrambenoj politici, objavljena prošle godine, izričito stavlja veliki naglasak na afrički kontinent, a prema novoj strategiji Francuska bi u Africi trebala imati i održavati četiri vojne baze. Naravno, intervenciju u Maliju potrebno je staviti u određeni kontekst. Mali, naime, posljednjih godina potresa kriza koja je rezultirala velikim političkim, sigurnosnim, ali i gospodarskim posljedicama, a iza sebe je ostavila veliki broj žrtava i izbjeglica. Kao i mnoge afričke države i Mali pati od tzv. bolesti nestabilnih institucija i vlasti te dubokih podjela u društvu – zajednice na sjeveru smatraju da ih vlada zanemaruje i marginalizira. Sve je dodatno pogoršano široko raširenom korupcijom, nepotizmom, zlorabom vlasti te rasulom u redovima snaga sigurnosti.

VJETAR U LEĐA POBUNJENICIMA

Situacija se posebno zakomplicirala nakon svrgavanja i uboštva libijskog predsjednika Moamera Gadafija, kada su se iz Libije u Mali počeli vraćati dobro naoružani plaćenici i početkom 2012. dali dodatni vjetar u leđa već organiziranom pobunjeničkom pokretu Tuarega na sjeveru. Tuareški nacionalni pokret oslobođenja Azawad (MNLA), te naoružane islamskičke skupine Ansar Dine i Al-Qaida u Islamskom Magrebu te Pokret za jedinstvo i džihad Zapadne Afrike (MUJAO) krenule su u žestoke napade na vladine snage na sjeveru

Uloga MINUSMA-e nije samo stabilizacija situacije u Maliju, nego i pomoći lokalnom stanovništvu

Mali posljednjih godina potresa kriza koja je rezultirala velikim političkim, sigurnosnim, ali i gospodarskim posljedicama, a iza sebe je ostavila veliki broj žrtava i izbjeglica. Kao i mnoge afričke države i Mali pati od tzv. bolesti nestabilnih institucija i vlasti te dubokih podjela u društvu – zajednice na sjeveru smatraju da ih vlada zanemaruje i marginalizira. Sve je dodatno pogoršano široko raširenom korupcijom, nepotizmom, zlorabom vlasti te rasulom u redovima snaga sigurnosti.

Malijski vojnici u Timbuktuu, koji su sredinom 2013. opet stavili pod kontrolu, nakon što je mjesecima bio u rukama pobunjenika

zemlje. Optrilike dva mjeseca kasnije, napredovanje pobunjenika i kaos u zemlji rezultirao je vojnim udarom, što je dovelo do potpunog kolapsa na sjeveru zemlje, gdje je MNLA u regijama Kidal, Gao i Timbuktu 6. travnja 2012. proglašila nezavisnu državu Azawad, a nedugo zatim krenule su i borbe između tih pobunjeničkih skupina.

POTPORA AFISMA-i

U međuvremenu su čelnici zemalja Ekonomске zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) krenuli s pokušajima rješavanja krize. Tako je s vojnom huntasom dogovoren postavljanje privremenog predsjednika Dioncounde Traoréa te premijera Cheicka Modiboa Diarra na čelu vlade nacionalnog jedinstva. Tijekom ljeta i jeseni 2012. francuska je Vlada lobirala da Vijeće sigurnosti UN-a podrži plan ECOWAS-a o raspoređivanju tri tisuće zapadnoafričkih trupa u Maliju, uz francusku logističku i obavještajnu potporu. No, dio zemalja stalnih članica bio je skeptičan prema tom planu. Ipak, Francuska je nastavila diplomatskim putem, uz potporu Velike Britanije, uvjeravati partnerne iz Europske unije da je potrebno podržati AFISMA-u (Međunarodna misija potpore Maliju predviđenu snagama zemalja ECOWAS-a), misiju pomoći izgradnje oružanih snaga Malija, koje su bile u prilično lošem stanju. Rezolucija Vijeća sigurnosti u siječnju 2013. odobrila je misiju AFISMA koja je, dakle, trebala brinuti o reizgradnji malijskih sigurnosnih snaga, a posebno o njihovu oporavku i jačanju na sjeveru, koji

se našao pod kontrolom ekstremističkih skupina.

ZAUZIMANJE KONNE

Situacija se značajno pogoršala početkom 2013., kada su Ansar Dine i Pokret za jedinstvo i džihad Zapadne Afrike, uz potporu Al-Qaide u Islamskom Magrebu, krenule napredovati prema jugu zemlje i navele vladine snage na povlačenje. Nakon što su ekstremisti zauzeli ključni grad Konnu, prijelazna malijska vlada uputila je Francuskoj hitan poziv za pomoći – poziv za obranu suvereniteta i teritorijalnog integriteta afričke države. Tada novi francuski predsjednik François Hollande odlučio je odgovoriti na zahtjev predsjednika prijelazne malijske Vlade Dioncounde Traoréa da pošalje francusku vojsku u zaustavljanje naleta džihadista k jugu, koji je otpočeo 10. siječnja 2013.

INTERVENCIJA I MIROVNA OPERACIJA

Već 11. siječnja krenula je operacija Serval – francuske snage počele su stizati u pomoći malijskoj vojsci. Pomoći je uključivala kopnene snage, tenkove, avione i helikoptere, a operacija je bila vođena uz potporu iz francuskih vojnih baza u Obali Bjelokosti i Čadu. U operaciji u Maliju, Francuska je, prema tadašnjim izjavama, sudjelovala s pet zračnih tankera, 12 borbenih i pet transportnih zrakoplova. Na malijsko tlo poslala je i oko 4600 vojnika, a misija se vrlo brzo razvila u kampanju punog opsega kako bi zaustavila pobunjeničku okupaciju malijskog sjevera. Također, zbog jačanja sukoba ubrzalo se i an-

gažiranje snaga AFISMA-e pa su u veljači na sjever Malija stigli i kontingenti zapadnoafričkih zemalja. To je dovelo do vraćanja državne kontrole nad većim sjevernim gradovima i, slijedom toga, do smirivanja situacije. U prva tri mjeseca 2013. usvojene su smjernice za tranziciju zemlje s dva istaknuta cilja – povratak teritorijalne cjelovitosti i organizacija poštenih izbora. Te su smjernice također stvorile put za daljnje vojne operacije. Naime, malijske su vlasti od UN-a zatražile transformaciju misije AFISMA u UN-ovu mirovnu operaciju i, konačno, prema Rezoluciji 2100 Vijeća sigurnosti UN-a u srpnju 2013. AFISMA-u zamjenjuje UN-ova mirovna operacija MINUSMA (*United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali*).

OSUDA TERORIZMU

Nakon proširenja mandata francuska vojska i dalje ostaje prisutna u

Maliju s najviše vojnika, u potpori novoj misiji. Prema rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a cilj je misije podržati političke procese i stabilizirati zemlju s fokusom na velika naseljena središta i komunikacijske linije, zaštiti civila, nadzor ljudskih prava, stvaranju uvjeta za pružanje humanitarne pomoći, povratku raseleženih i izbjeglica te pripremi slobodnih izbora. Rezolucija je također osudila terorističku ofenzivu i opet istaknula da se terorizam može jedino poraziti zajedničkim djelovanjem svih zemalja i organizacija, ponavljajući pritom da se terorizam ne smije vezivati ni uz jednu religiju, naciju ili civilizaciju. Rezolucija je istodobno pozdravila brzu akciju francuskih snaga na zahtjev Malija.

TRAJNA NEIZVJESNOST

Unatoč prvotnim uspjesima i smirivanju situacije, u proljeće ove godine sukobi se intenziviraju pa je postalo jasno da veće povlačenje snaga u skorijoj budućnosti neće biti moguće. U svibnju ove godine ekstremističke snage su opet ojačale i ostvarile određeni napredak, a UN je odlučio upotrijebiti besposadne letjelice kao pomoći oružanim snagama na sjeveru zemlje. Naime, godinu dana nakon pokretanja mirovne operacije UN-a jasno je vidljivo da su dijelovi zemlje i dalje izvan kontrole te da u njima bukte sukobi i broje se žrtve. Sigurnosni izazovi i dalje su prisutni pa čak i kada malijske snage uz pomoći međunarodnih snaga pod mandatom UN-a vratre sve odmetnute teritorije, još uvijek ostaju

KINESKA PREMIJERA

Krajem 2013. godine u prijestolnicu Malija, Bamako, stiglo je 135 kineskih mirotvoraca, što je ujedno prvo kinesko slanje oružanih snaga u mirovne misije. Iako je Kina od 1990. sudjelovala s 25 tisuća ljudi u deset različitih UN-ovih misija, u Mali je prvi put poslala svoje snage sigurnosti, čiji je glavni zadatak čuvati sjedište i kampove misije.

terorističke prijetnje, širenje naoružanja, krijumčarenje droge i razne druge kriminalne aktivnosti. Zbog teške situacije, Francuska se nedavno obvezala da će u Maliju svakako zadržati veći dio vojnika. Iako je prošle godine počela s povlačenjem svojih snaga, zbog pogoršanja stanja razmatra se slanje novih snaga, kao i neke nove operacije unutar misije. ■

HRVATSKA POMOĆ

S obzirom na to da Oružanim snagama Republike Mali trebaju sve vrste opreme, uključujući i osnovno pješačko naoružanje, Republika je Hrvatska Odlukom Vlade od 11. travnja 2013. donirala 50 pištolja TT kalibra 7,62 mm, 1000 jurišnih pušaka kalibra 7,62 mm, 50 minobacača kalibra 60 mm M91 i 10 000 mina kalibra 60 mm. Donirano oružje, nakon provedene procedure potrebne za izvoz naoružanja i dobivanja Potvrde o krajnjem korisniku, upućeno je 1. lipnja prošle godine u Mali gdje je predano predstavnicima Ministarstva obrane.

Francuski vojnici operacijom Serval pomažu malijskoj vojsci vratiti nadzor nad svojom državom

PODLISTAK**RATNI BROD**

Propašću Zapadnog Rimskog Carstva 476. godine, dolazi do uspona nove pomorske sile – Bizanta. Bizantska ratna mornarica sastojala se od tri tipa ratnih brodova: dromona, helandija i galija. *Dromon* je ratni brod s dvama redovima vesala, svaki red s po 25 pari pod palubom te 25 na palubi. Posadu broda činilo je u glavnom oko 100 veslača, ujedno i boraca, no postojali su i veliki dromoni s 200 veslača te mali s oko 50 veslača. Na pramcu se nalazio tzv. sipač grčke vatre.

Helandiji prema nekim autorima čak i nisu bili borbeni brodovi što je definirano činjenicom da su u borbi Bizanta s Bugarima 762. godine prevezli po 12 konja. Postojale su dvije vrste *helandija*: *helandij panfila* (*panphila*) koji je imao od 120 do 150 ljudi i prilično veliku brzinu te *helandij uziaka* sa 108 ljudi.

Od VIII. do XII. st. *galije* su bile vodeći brodovi na Sredozemlju. U tom razdoblju dolazi i do razvoja hrvatske ratne mornarice. Galije su imale kormilo, dva jarbola, dvoja jedra, po tri pramca, četverokutni prostor koji je služio za topove, bacače kamena i prostor

**HRVATSKA
FLOTA**

Glede hrvatske mornaričke flote, važno je spomenuti zapise bizantskog cara Konstantina Porfirogeneta (X. st.) koji navode da je u njoj bilo, među ostalim, 80 sagena i 100 kondura. Sredinom X. stoljeća dolazi do unutarnjih svađa na hrvatskom teritoriju što dovodi do rapidnog pada hrvatske flote na samo trideset sagena i nekoliko većih i manjih kondura. O sageni nije ostalo puno pisanih tragova. Pretpostavlja se da su postojale sagene na jedra i vesla te da su njihove posade brojile oko 40 članova. *Kondura* je bila ratni brod oblog pramca, široke i uzdignute

NOVI JE NASTAVAK PODLISTKA POSVEĆEN RATNIM BRODOVIMA KOJI SU PLOVILI OD V. STOLJEĆA PA SVE DO POJAVE PARNOG STROJA**MLETAČKA FLOTA**

Mlečani su od X. do XIV. st., ali i nakon tog razdoblja, bili ozbiljna pomorska sila. Njihovi su ratni brodovi napadali na Jadranu, ali i na čitavom Sredozemlju. Osim galije, imali su i galijice, ratne brodove na vesla, vitke linije, s 14 do 24 klupe za veslače, jarbolom s latinskim jedrom i naoružanjem od 2-3 pedrijere (brodska topa).

Sljedeći je tip mletačkog ratnog broda *brigantin*, brzi ratni brod na vesla, s 12 do 14 veslačkih klupa i dvama jedrima. Često su ga koristili gusari.

U XIV. i XV. stoljeću rade se trgovacki brodovi na jedra, visokih bokova, naoružani većim brojem topova (karaka, karavela, koka i nava). Dominirala je *galijaca*, ratni brod na jedra i vesla, duljine do 65 metara, širi od galije, visokih bokova, kasara (nadgrađa na krmi) i nižih kaštela (nadgrađa na pramcu).

Bila je opremljena s 50 dugih i teških vesala, trima jarbolima s latinskim jedrima, s 30 topova i 16 bacača kama na palubi. Mletačka se *galijaca San Lorenzo* istaknula 1571. u bitki kod Lepanta. Javljuju se i prvi ratni brodovi na jedra, *galijuni* dugi do 30 m, s posadom od

OD BIZANTA

za okovane veslače (galijote). Trup je bio dug do 50 metara, širok sedam i visok oko 2,5 metra, nepropusnim pregradama podijeljen u odvojene prostore (skladišta). Na kobilicu su se nastavljali uzvojnaci i statve, a pramac je završavao kljunom. Prolez i mostić (korsa) išli su sredinom broda, od pramca do krme. Premda je galija bila brod na vesla, često je imala snast s jedrima te dva okonita jarbola s dugim lantinama i latinskim jedrom. Imala je dva brodska čamca: *kaić* koji se nalazio na brodu i *barku* tegljenu iza krme.

krme, opremljena jednim do dvama jarbolima s križnim jedrima. Na većim kondurama je bilo 20, a na manjim 10 članova posade. U vrijeme kralja Zvonimira (XI. st.) dolazi do povećanja hrvatske ratne mornarice koju su činili veliki brodovi, dromoni, helandiji i galije, a utemeljena je na tekovinama bizantske mornarice.

40 do 75 ljudi. Bio je to prijelazni tip između galijace i linijskog broda, istisnine od 200 do 500 tona, opremljen trima jarbolima s koševima, latinskim i križnim jedrom te naoružan sa šest teških topova na svakom boku, osam lakših topova na gornjoj palubi i četirima topićima na bokovima kasara.

NOVE PROMJENE

Godine 1637. sagrađen je prvi tropalubni bojni brod, engleski *Royal Sovereign*, a 1638. francuski bojni brod *La Couronne*.

Već 1639. prvi se put pojavljuje brander (*požarnjak*), ratni brod koji bi se zapaljen zakvačio u privjetrini uz neprijateljski brod kako bi ga zapalio. Krajem XVII. st. u svjetskim ratnim flotama prevladavaju tropalubni ratni brodovi koji imaju prosječno 80 topova i dugi su oko 53 m. Dolazi do ustaljivanja klasifikacije ratnog broda bombard, brander, brik, fregata, korveta, linijski brod i slup. *Bombarda* je ratni brod duljine do 25 metara, širine do 8,5 metara, istisnine od 80 do 200 tona, a mogao je primiti od 35 do 70 članova posade. Namjena mu je

Bitka kod Lepanta u kojoj je kršćanska flota 1571. porazila tursku bila je možda i odlučujuća za razvoj novovjekovne Europe. Impresivna slika nepoznatog autora (dolje) nastala je krajem XVI. stoljeća, a nalazi se u Nacionalnom mornaričkom muzeju u Greenwichu.

Slika: National Maritime Museum

DO ENGLEŠKE

bila topničko bombardiranje utvrda, gradova i brodova u luci.

Brander (požarnjak) manji je ratni brod na jedra ili brodić na vesla pun zapaljivih tvari koje su se palile tijekom pristajanja uz neprijateljski brod. Često je korišten tijekom englesko-nizozemskih ratova (1652. - 1678.) *Brik* je brzi jedrenjak s križnim jedrima i sošnim jedrom na krmenom jarbolu, prosječne duljine od 26 do 32 metra i širok od šest do devet metara. Korišten je za kurirsku službu, samostalne zadatke i

konvoj, a bio je naoružan s 20 topova. Engleski se brik *Weasel* istaknuo u Viškom boju 1866. godine.

LINIJSKI BRODOVI

Fregata je standardni ratni brod, istisnine 400 tona, s dvjema topničkim palubama s 18 do 60 topova, opremljena trima jarbolima s križnim jedrima. Koristila se za borbu protiv gusara i napade na trgovačko brodovlje. Primjer su engleske fregate *Amphion* i *Active*. *Korveta* je bila dvojarbolni brod s

križnim jedrima, istisnine do 200 t. U početku je bila naoružana s deset topova, a potom je broj topova povećan na 32. Korištena je uglavnom za ophodnje. Primjer su talijanske fregate *Bellona* i *Carolina*.

Linijski brod najveći je drveni ratni jedrenjak s trima jarbolima. Imao je visoke bokove, 2/3 pokrivenе palube, bočni raspored topova, a razvio se iz galijuna. Englezi su linijski brod klasificirali u četiri skupine. Prva skupina obuhvaća tropalubni linijski brod s 1100 do 1739 tona

istisnine, naoružan s 96 do 100 topova kalibra 175 i 184 mm.

Druga skupina obuhvaća tropalubni linijski brod s 1029 do 1546 tona istisnine, naoružan s 82 do 90 topova kalibra 160 i 166 mm. Treća skupina obuhvaća dvopalubni linijski brod sa 700 do 1174 tone istisnine, naoružan sa 60 do 74 topa. Četvrta skupina obuhvaća dvopalubni linijski brod istisnine 680 tona, naoružan s 42 do 54 malokalibrarska topa (kalibra do 105 mm) na otvorenoj palubi. ■

U prethodnim brojevima Hrvatskog vojnika navedeni su primjeri manipulacije dijelova izvora, koje je srpski pravni tim prezentirao tijekom javne ("usmene") rasprave na Međunarodnom sudu pravde (ICTJ) u Den Haagu, održane u ožujku ove godine, te pregled povijesti tog sudskog procesa.

Govoreći općenito o sadržaju usmene rasprave, može se reći da je Hrvatska optužila Srbiju za genocid počinjen nad Hr-

mjeru protjerivanja i ubijanja Srba. Uza to, pravni tim Srbije se pozvao i na još neke iskaze svjedoka koji su se pojavljivali na suđenju generalu Gotovini, a koji su odbačeni u pravomoćnoj presudi. Također, srpski pravni tim tvrdio je da Srbija nije odgovorna za djelovanje bivše JNA, srpskih paravojnih postrojbi i postrojbi lokalnih Srba u Hrvatskoj, odnosno da JNA nije bila srpska vojska, te da se zločini pripadnika tih

Haagu nije ponudio. Zapravo, prema izlaganju srpskog pravnog tima pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu proizlazi da je Hrvatska kriva jer se 1995. usudila vojnim putem osloboditi okupirane dijelove svoje države, nakon niza neuспješnih mirovnih ponuda koje je odbilo srpsko vodstvo, nakon što je Hrvatska 1991. bila napadnuta, a dijelovi njezina teritorija okupirani i razoreni, te nakon što je nesrpsko

je hrvatsko pravosuđe procesuiralo 33 osobe optužene za ubojstva civila tijekom i nakon operacije Oluja, da je više od 2300 osoba procesuirano zbog kaznenih djela pljačke i uništavanja "srpske imovine" na oslobođenom području, te da su u tijeku tri postupka za ratne zločine. Istaknuto je da se u Hrvatsku vratilo više od 130 000 Srba, što je samo po sebi dokaz da nije postojala državna politika sprečavanja po-

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ČINJENICA KRIVOTVOREN

vatima na području Hrvatske 1991. i 1992. godine, a Srbija je u svoju obranu navela da ratni zločini počinjeni u to vrijeme nad Hrvatima ne predstavljaju najteže kazneno djelo genocida, te da Srbija ne može biti odgovorna za eventualni genocid počinjen prije 27. travnja 1992., kada je nastala Savezna Republika Jugoslavija. Iznoseći svoju protutužbu Srbija je optužila Hrvatsku za genocid počinjen nad krajinskim Srbima u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja 1995. godine. Pritom se, kao jednim od glavnih argumenata, koristila tzv. Brijunkim transkriptom, kojim se kao dokazom služilo i tužiteljstvo Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY) u optužnici protiv generala Gotovine, Markača i Čermaka, no koji je u pravomoćnoj presudi odbačen jer ne dokazuje na-

vojnih snaga nad Hrvatima ne mogu smatrati genocidom, a da je Oluja bila planirana i izvedena s ciljem uništenja "krajinskih Srba".

U vojnim operacijama većih razmjera, kakva je bila Oluja, događaju se incidenti. Nažlost, dogodili su se i u Oluji, a srpski pravni tim ih pokušava prikazati kao genocid. Pritom se poziva i na podatak da u Republici Hrvatskoj danas živi trećina Srba u odnosu na 1991. godinu. No, istodobno prešuće najvažniju činjenicu da je za takvo stanje, odnosno za odlazak Srba iz Republike Hrvatske odgovorna isključiva politika srpskoga vodstva, a ne Hrvatska. Ta je činjenica utemeljena u izvorima, pa stoga ne ovisi o sudskoj presudi. Mogu je promijeniti samo novi, relevantni izvori. Srpski pravni tim ih u ovoj raspravi u

stanovništvo na okupiranom području uglavnom ubijeno ili protjerano.

Dakako, na ovom suđenju navedeni su i podaci koji nisu ugodni za hrvatsku stranu, no oni ionako ne mijenjaju karakter rata, a s njima se hrvatska javnost uglavnom već suočila i osudila ih. I ne samo javnost, nego većim dijelom i hrvatsko pravosuđe. Uostalom, i hrvatski pravni tim napomenuo je da je Hrvatska svjesna da su tijekom Oluje počinjeni individualni zločini nad Srbima i da duboko žali zbog toga. Podsjetio je da su hrvatski predsjednici Stjepan Mesić i Ivo Josipović zbog toga izrazili žaljenje, no "da pomirenje mora biti utemeljeno na povjesnoj istini, a da je odbacivanje Srbije da prizna odgovornost udarac u lice tisućama žrtava i nestalih". Naveden je i podatak da

vratka Srba nakon Oluje, kako tvrdi Srbija u svojoj protutužbi, te da su hrvatske vlasti uložile 2,24 milijarde eura u obnovu uništenih kuća, od kojih velik broj (barem trećina) pripada lokalnim Srbima, izbjeglim tijekom ili nakon operacije Oluja, što dokazuje da je Hrvatska spremna prihvatići sve one koji se žele vratiti.

Hrvatski pravni tim je objasnio razliku u prirodi vojnih operacija koje su predmet hrvatske tužbe i onih koje su predmet srpske protutužbe, navodeći da je "Oluja bila legitiman vojni odgovor na nezakonitu okupaciju, odgovor koji je, prema presudi ICTY-ja, proveden zakonito, a da su vojne operacije koje je provela ili podržavala Srbija bile nezakonita invazija na suverenu državu s ciljem stvaranja velike Srbije na teritoriju Hrvatske". Kao

dokaz genocidnog postupanja srpskih snaga nad Hrvatima 1991., naveden je dokument vojne obavještajne službe JNA iz listopada 1991., u kojem se priznaje da pripadnici srpskih postrojbi u okolini Vukovara čine "nekontrolirana djela genocida". Naglašeno je da su operacije Bljesak i Oluja imale za cilj poraz onoga što je ICTY u presudi Milanu Martiću nazvao udruženim zločinačkim pothvatom, što je zapravo bila "Republika Srpska Krajina", kao hrvatski teritorij nezakonito okupiran od države (Srbija

u slučajevima Mrkšić i Babić te Martić (u kojoj je utvrđena odgovornost Beograda za zločine u Hrvatskoj). Pozivajući se na presude ICTY-a, hrvatski pravni tim ustvrdio je da krajinski Srbi nisu pobjegli zbog neselektivnog granatiranja, nego zbog poziva na evakuaciju i pritiska krajinskih vlasti, te da hrvatska Vlada nije poticala pljačku i uništavanje "srpske" imovine nakon Oluje i da im kuće nije konfiscirala, nego privremeno preuzeila radi smještaja izbjeglica i zaštite od pljačke. Suprotno tvrdnjama

o stradalima u Oluji, koje je prikazao Dokumentacijsko-informacijski centar "Veritas" i njegov voditelj Savo Štrbac. Podatak da je u "Veritasovu" popisu iz kolovoza 2005., pod naslovom "srpske žrtve ubijene od strane hrvatskih oružanih snaga", navedeno više od 500 imena osoba čiju smrt nije uzrokovalo djelovanje hrvatskih Oružanih snaga, pokazuje spremnost njegovih autora na manipulaciju u prezentaciji događaja, činjenica i broja žrtava iz Domovinskog rata. Sudsko vijeće u Haagu na

Hrvatske namjeravala pripojiti Republici Srbiji. Među brojnim izvorima koji pokazuju da je vodstvo dijela Srba u Hrvatskoj uporno odbijalo mirnu reintegraciju okupiranog hrvatskog područja su i izjave Save Štrpca iz 1994. i prve polovice 1995. stranim novinarima da "ne dolazi u obzir da se Srbi vrate pod vlast Hrvatske" te da "ne žele ni u kojem obliku biti dio Hrvatske". Srpski pravni tim je Savu Štrpcu predstavio kao vjerodostojnog i istaknutog humanitarca, iako izvori pokazuju suprotno. Naime, uz

MA PROTIV [VII. DIO] JA POVIJESTI

je) koja je u ovom predmetu podnijela protutužbu. Spomenuto srbijansku protutužbu za genocid protiv Hrvatske, hrvatski pravni tim drži posve neutemeljenom. Smatra da je "ona neodgovarajuće oružje Srbije da skrene pozornost s događajem 1991. za koje je odgovorna" i da služi samo odvraćanju pozornosti od hrvatske tužbe protiv Srbije, jer nema uporišta ni u činjenicama, ni u zakonu, te ni u jednoj presudi Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY). Napomenuto je da se Srbija "očajnički drži za nepravomoćnu presudu ICTY-ja u slučaju Gotovina i Markač", a da bi istodobno htjela da Sudsko vijeće ovoga suda zažmiri na pravomoćnu (oslobađajuću) presudu ICTY-ja u istom predmetu (Gotovina – Markač), kao i da zažmiri na presude ICTY-ja

Srbije, nije postojao zločinački plan u Oluji, nije bilo prekomjernog granatiranja, prisilne deportacije, ni ciljanih napada na Srbe koji su ostali u svojim kućama nakon operacije. U odgovoru na izlaganje srpskog pravnog tima u kojem je naveden citat iz Brijunskog transkripta, hrvatski tim upozorio je na selektivan pristup, jer dio koji je citiran – "Da nanesemo takve udarce da Srbi praktično nestanu", ima i svoj nastavak koji je srpski tim prešutio: "Da nanesemo takve udarce da Srbi praktično nestanu, odnosno da ono što nećemo odmah zahvatiti da mora kapitulirati u nekoliko dana," što dokazuje da predsjednik Tuđman nije mislio na Srbe kao civile, nego na srpske vojne snage. Hrvatski pravni tim odbacio je kao nevjerojatne i pretjerane podatke

to je upozorenje navođenjem primjera s "Veritasove" liste, na kojoj su kao žrtve u Oluji navedeni i ljudi koji su bili živi i deset godina nakon Oluje, ili su poginuli u prometnim nesrećama, neki od njih već 1991., ili nesretnim slučajem prije Oluje itd. U svom izlaganju pred Sudskim vijećem srpski pravni tim propustio je navesti važan podatak da je Savo Štrbac, koji se na ovom suđenju pojavio kao svjedok Srbije i suradnik srpskog pravnog tima, bio dužnosnik "vlade" samoproglašene paradržave "Republike Srpske Krajine", u čijem mandatu je ubijano i protjerivano nesrpsko stanovništvo na tom okupiranom području Republike Hrvatske, te koja je, provodeći isključivu velikosrpsku politiku, odbila sve mirovne inicijative i okupirano područje Republike

to što njegovi podaci o događajima u Domovinskom ratu i stradanju žrtava nisu točni, ni njegov odnos prema stradanju civila Hrvata ne može se nazvati humanim. Tako je, kao odyjetnik – branitelj Nikole Gagića, pripadnika srpskih snaga u Hrvatskoj (na području Dalmacije), kojemu se sudilo zbog ubojstva dvoje starijih civila (!) Hrvata u njihovoju kući u studenom 1991., Savo Štrbac 1992. zatražio da se okrivljeni pusti na slobodu, između ostalog i zato "jer je delo učinio u odnosu na lica koja je sa puno osnova smatrao pripadnicima druge strane u sukobu, a vojnik nikada ne odgovara za ubistvo protivnika"(!?), pri čemu je "bez značaja to što su oštećeni imali svojstvo civilnog lica, jer reč je o gradanskom ratu i o neprijateljskoj teritoriji"(!?). Zaista humanistički...

Radetzky-marš Johanna
Straussa starijeg (1848.)
na marki Liechtensteina

FILATELIJA

Jedna od četiriju maraka izdanih 1977. povodom 50. obljetnice vojnog orkestra Jamajke

MARKE - BOLJE JE S GLAZBOM

Dok se danas vojnom glazbom uglavnom koristi za potrebe vojnog i državnog protokola u ceremonijama kao što su mimohodi, pozdravi, dočeci, sprovodi i sl., ona je u početku imala signalnu ulogu, pri davanju uputa u bitkama (npr. juriš ili povlačenje) i uređenju dnevnog ritma u vojničkim logorima, kao i psihološku, u svrhu jačanja borbenog morala

Ivo AŠČIĆ

Još od samih početaka ljudske civilizacije glazba je usko vezana uz ljudski razvoj, od vremena kada je služila kao magijsko sredstvo, preko podizanja borbenog duha i rodoljubnih osjećaja pa sve do današnjeg suvremenog društva kada je sastavni dio svakodnevnog života. Rijetko koje oružane snage u svojim postrojbama nemaju vojni orkestar, odnosno neki oblik glazbenog sastava. Neke, među njima i OSRH, u svome sastavu imaju više vojnih orkestara ili nekog vida glazbenih sastava, ovisno o tradiciji i veličini rođova oružanih snaga. I dok se danas vojnom glazbom uglavnom koristi za potrebe vojnog i državnog protokola u ceremonijama kao što su mimohodi, pozdravi, dočeci, sprovodi i sl. u početku je imala signalnu ulogu, pri davanju uputa u bitkama (npr. juriš ili povlačenje) i uređenju dnevnog ritma u vojničkim logorima, te psihološku, u svrhu jačanja borbenog morala.

Povijesno se počeci vojne glazbe bilježe u antičkim kulturama Egipta, Mezopotamije, Grčke i Rima. Rimска vojna glazba sastojala se od limenih puhačih glazbal, dok se uporaba bubenjeva bilježi u Europi tek od XIII. stoljeća. Razvoj europske vojne glazbe uključio je u vojne ansamble glazbala poput šalmaja, trombona, flauta i drugih svirala, ali glavna glazbala u renesansi i baroku ostala su za konjicu trublje, a za pješaštvo bubnjevi. Od druge polovice XVIII. stoljeća postala je osobito popularna tzv. turska glazba, odnosno europska verzija janjičarskih sastava s limenim i drvenim puhačim instrumentima te bubnjevima i cimbaliima, pa su tzv. turske marševe skladali primjeri-

Vojni orkestar Kraljevske gibraltarske pukovnije ispred Buckinghamske palače u Londonu na ovogodišnjoj marki iz serije Europa glazbeni instrumenti

ce Mozart i Beethoven. U XX. stoljeću popularnost su stekli tzv. marširajući sastavi (marching bands) po uzoru na američku praksu.

Zbog svega toga vojna je glazba vrlo zanimljiva svjetskoj produkciji poštanskih maraka.

Neke od maraka koje prikazuju vojnu glazbu, odnosno vojne orkestre, instrumente i osobe su: 50. obljetnica osnutka vojnog orkestra (Jamajka, 1977.), 135 godina vojne glazbe (Luksemburg, 1978.), vojni orkestar (Fidži, 1967.; San Marino, 1979.; UN, 1989.; Malta, 2007.; SAD, 2009.; Barbados, 2010.), vojnik sa saksofonom (Brazil, 1981.), bubenjar (Vatikan, 1956.; Jordan, 1986.; Sv. Kristofor i Nevis, 1996.; Belgija, 2005.; Francuska, 2012.). I u Hrvatskoj je izdano nekoliko maraka

koje se povezuju s temom vojne glazbe. Tako je primjerice 1996. godine, u seriji povijest Hrvatske glazbe III., a povodom 150. obljetnice hrvatske himne "Lijepa naša" izdana marka nominalne vrijednosti od 2,20 kn u arku od 20 maraka. Melodiju za ovu rodoljubnu popijevku koja je poslije postala nacionalna himna napisao je u Glini poručnik Josip Runjanin a harmonizaciju za zbor načinio je vojni kapelnik Josip Wendl i adaptirao je za vojni orkestar. Marka 150. obljetnica pravide "Jelačićeva marša" izdana je 1999. godine, motiv prikazuje koloriranu litografiju C. Lanzedellia s likom bana Josipa Jelačića i fragmenti notni zapis koračnice dirigenta i skladatelja Johanna Straussa st. poznatijeg kao "oca valcera" i utemeljitelja "valcer dinastije Strauss".

IZBOR NAJLJEPŠEG EUROPSKOG GLAZBALA

Udruženje europskih poštanskih operatora i ove godine organizira natje-

canje za izbor najljepše europske poštanske marke. Ovogodišnja su tema serije Europa narodna glazbala. Za tu prigodu u Hrvatskoj su izdane dvije marke s motivima tradicionalnih narodnih instrumenata: lijericu (trostrano gudaće glazbalo, danas se još održalo u okolini Dubrovnika i hrvatskim krajevima istočne Hercegovine) i sopile (staro tradicijsko glazbalo slično današnjoj oboi, kakvo se susreće još na Kvarneru, u Kastavštini i Vinodolu na otoku Krku).

U natjecanje se uključilo više maraka s motivima glazbenih instrumenata kojima se koriste u vojnim orkestrima ili su bili poznati tijekom glazbene vojne povijesti (npr. njemačka marka s motivom klarineta i liechtensteinska marka s motivom bubnja iz druge polovice 18. stoljeća kakvim se koristila njihova garda). Za najljepšu glazbenu marku može se glasovati na internetskoj stranici PostEuropa, <http://www.posteurope.org/>, do 31. kolovoza 2014. ■

Vojna odora zapovjednika britanskog vojnog orkestra u sastavu Kraljevskih zračnih snaga

Vojni orkestar prema crtežu austrijskog slikara i ilustratora Paula Flore na marki UN-a 1989.

135 godina vojne glazbe u Luksembourgu na marki UN-a 1989.

Foto: www.navymod.bg

Svečano isticanje zastava
na minolovcu "Ciber",
9. veljače 2013.

HRVATSKI
VOJNIK

broj 450 / 20. lipnja 2014.

47

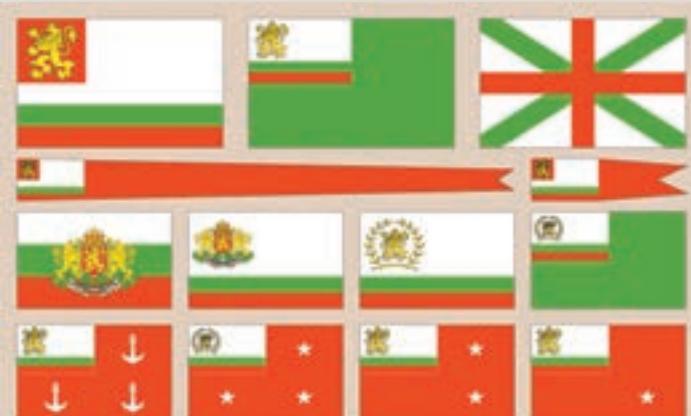
VEKSIFOLOGIJA

Bugarska je članica NATO-a od 2004., no bugarska ratna mornarica ima bogatu i zanimljivu veksilološku povijest od njezina stvaranja krajem XIX. stoljeća

BUGARSKE VOJNO-POMORSKE ZASTAVE

dr. sc. Željko HEIMER

Ratni brodovi Vojnopomorskih snaga Republike Bugarske danas ističu vojnopomorske zastave koje se nastavljaju na bugarsku tradiciju. Krmena vojno-pomorska zastava varijacija je nacionalne zastave bijelo-zeleno-crvene trobojnice, kod koje su dvije donje pruge znatno uže od gornje bijele (4:1:1), a u ugлу u crvenom kvadratnom polju prikazan je zlatni lav bugarskog državnog grba. Sličnu zastavu nosili su ratni brodovi Kneževine do 1908., a onda i Kraljevine Bugarske, gdje su pruge trobojnice bile jednakо široke. Nakon II. svjetskog rata, ispod crvenog kvadrata dodan je jednakо veliki bijeli u kojem je bila crvena petokraka zvijezda, a od 1955. pruge trobojnice mijenjaju širine, lav se više ne pojavljuje, a crvena zvijezda dolazi u ugao širokog bijelog polja. Nakon raspada Varšavskog pakta, crvena zvijezda je zamijenjena zlatnim lavom, da bi se on uskoro prikazao na crvenom uglovnom polju današnje zastave. Brodovi obalne straže i drugi pomoćni brodovi u sastavu ratne mornarice, umjesto ratne krmene zastave, ističu zelenu zastavu s prikazom vojnopomorske krmene zastave u uglu. Pramčana zastava prvo je bila bijela s crvenim križem iza zelenog kosog (Andrijinog) križa, no uskoro je crveni križ postavljen ispred zelenog. Nakon II. svjetskog rata, pramčana zastava zamijenjena je zastavom kakvom su se koristile mnoge zemlje komunističkog bloka – crvena s bijelo obrubljenom petokrakom, u bugarskoj inaćici i s lavom u sredini, no nakon 1955. i bez njega. Pramčana zastava s crvenim i zelenim križem ponovo je uvedena nakon promjene 1990. godine. Plamenac zapovjednika ratnog broda prvo je bio bijeli s križevima iz pramčane zastave prikazanim uz jarbol. U vrijeme Kraljevine, zbog jednostavnosti, izostavljen je crveni križ, a nakon II. svjetskog rata, nakon nekoliko uzastopnih inaćica, ustalo se crveni plamenac s prikazom krmene zastave uz jarbol. Nakon 1990.

Zastave Vojnopomorskih snaga Republike Bugarske: s lijeva na desno, prvi red: krmena vojnopomorska zastava ratnih brodova, krmena vojnopomorska zastava pomoćnih brodova i brodova obalne straže, pramčana vojnopomorska zastava; drugi red: plamenac zapovjednika ratnog broda; plamenac zapovjednika zastava ratnih brodova; treći red: položajne zastave predsjednika Republike, predsjednika vlade, ministra obrane, ministra unutarnjih poslova; četvrti red: zapovjedne zastave zapovjednika ratne mornarice, načelnika stožera ratne mornarice, zapovjednika grupe ratnih brodova i načelnika stožera grupe ratnih brodova

zadržan je crveni plamenac s prikazom nove krmene zastave uz jarbol.

Zapovjedne zastave u mornarici crvene su boje s krmrenom zastavom (u nekoliko varijanti) u uglu i odgovarajućim bijelim simbolima u crvenom polju: tri sidra za zapovjednika ratne mornarice, tri zvijezde za načelnika stožera, dvije za zapovjednika grupe brodova i jedna za njegovu načelniku stožera. Zapovjednik sastava ratnih brodova ističe na signalnom jarbolu plamenac sličan glavnom plamencu, ali kraći. Počasne zastave su zastava predsjednika Republike, nacionalna trobojnjica s velikim državnim grbom u sredini, zastava premijera, jednaka krmenoj zastavi s velikim državnim grbom u ugлу bijelog polja. Zastava ministra obrane slična je, ali s likom lava unutar vijenca, a ministar unutarnjih poslova ističe sličnu zastavu u ugлу zelenog polja zastave obalne straže.

123. BRIGADA HV "R" - SLAVONSKA POŽEGA

Na požeškom je području u rujnu 1991. ustrojena 123. brigada HV "R" – Slavonska Požega, mobilizirana 25. rujna iste godine. Od 23. veljače 1993. i formalno nosi naziv 123. brigada HV "R" – Požega, a godinu dana kasnije 123. brigada pješačka – Požega. Borbena djelovanja tijekom Domovinskog rata izvodi na slavonskom bojištu. Prvi zapovjednik postrojbe bio je Miljenko Crnjac.

Zabilježeno je nekoliko zastava brigade istog temeljnog dizajna – crveno-bijelo-plava trobojnjica sa znakom u sredini djelomično preko sve tri pruge. Dvije inaćice zastave čuvaju se u MORH-ovu Vojnom muzeju, a razlikuju se u detaljima znaka brigade i njegovoj orientaciji. Na zastavi koja se čini starija, vjerojatno iz 1992. godine znak je postavljen okomito na dužu

stranicu: maslinastoželeni disk, unutar žutog pletera na žutoj kartuši okruženi grb grada Požege: u svjetloplavom iznad crvenih zidina sa zelenim podnožjem žuta ptica u polijetanju nalijevo između bijelih zvijezda i mlađaka i u zaglavljtu žuto sunce, te u podnožju grb RH. Iznad grba crni natpis "POŽEGA•123•BRIGADA", ispod na trobojnoj vrpcu u luku u bijeloj pruzi crni natpis "HRVATSKA VOJSKA".

Središnji dio znaka grb je grada Požege, koji potječe s početka XVIII. stoljeća, a službeno ga je podijelila carica Marija Terezija 1765. godine kada Požega dobiva i status slobodnog i kraljevskog grada. Prikazuje orla u poletu iznad gradskih zidina između sunca, polunmjeseča i zvijezde.

Druga zastava u Vojnom muzeju prikazuje znak postavljen okomito na užu stranicu zastave, istog sadržaja, ali na bijeloj boji podloge diska i manjim razlikama umjetničkog prikaza. Jednake zastave sa znakom ušivenim okomito na dužu stranicu zabilježene su u uporabi i u Požegi, vjerojatno izrađivane nakon 1993.

Obje zastave izrađene su aplikacijom znaka na trobojnom platnu veličine 90×180 cm, posuvraćenog trobojnog zastavnog rukava i sa zlatnim pozamanterijskim resama s tri ruba oko 2 cm dužine. Kao autor znaka navodi se Zdravko Vujanović početkom 1992. godine, kada su izrađivane i okomite zastavice vodoravno podijeljene crveno-bijelo-plavo sa znakom svjetlozelene boje podloge.

Zastava maslinastoželeno boje polja, veličine 100×200 cm, izrađena je tehnikom digitalnog tiska 2006. godine u više primjeraka od kojih se po jedan čuva u zbirci Glavnog stožera i u Vojnom muzeju, sa svjetlozelenim znakom u sredini. ■

Dodatacne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastave, kao i ispravci i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cijelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Narukvica koja olakšava život

Poznato je da mnogi ljudi ne mogu bez *gadgets* pa su im spravice poput Sonyjeve pametne narukvice (SmartBand) zanimljiv izbor.

Sastoje se od dva dijela: narukvice izrađene od kvalitetnog silikona u raznim bojama te mehanizma i softvera koji su njezin *mozak*. Na jednom je kraju dodatno ukrašena kružnim metaliziranim logotipom kompanije ispod kojeg se nalaze kopče. Vodootporna je tako da nema potrebe za skidanjem ni prilikom tuširanja, a želite li pratiti svoje aktivnosti, logično je da je ni ne namjeravate skinuti.

Narukvica samostalno ne može obavljati nikakvu funkciju te ju je potrebno povezati s pripadajućim mobitelom na Androidu. Naravno, Sony preporučuje neki od svojih modela, no bez problema će raditi i s konkurencijom. Prema Sonyjevim navodima, narukvicu podržavaju LG Nexus 4 i 5, Samsung Galaxy Note III, Samsung Galaxy S4 i S5, HTC One te One M8.

Uređaj se jednostavno izvadi iz silikonskog dijela narukvice te puni preko pripadajućeg USB utora, a proizvođač tvrdi da može izdržati pet dana bez punjenja.

Uporaba narukvice zahtjeva nekoliko uvjeta. Potreban je bilo koji mobitel na Androidu, verzije 4.4 i više, koji ima mogućnost povezivanja Bluetooth ili NFC vezama te Sonyjeva besplatna aplikacija Lifelog. Ona će zatražiti povezivanje i otada se brinuti o svim korisnikovim tjelesnim i drugim aktivnostima. Potrebno je napraviti korisnički račun u Lifelugu, a mogu se, ako ih korisnik ima, iskoristiti postojeći podaci sa servisa Sony Entertainment Network. Aplikacija prati širok spektar zbivanja: potrošnju kalorija, broj koraka, vrijeme provedeno u hodu/trčanju, ukupno vrijeme spavanja, aktivnosti na društvenim mrežama (pod uvjetom da im pristupate preko mobitela na kojem se aplikacija Lifelog nalazi), vrijeme provedeno u slušanju glazbe, gledanju videozapisa, sur-

fanju, korištenju fotoaparata...

Lifelog će sve aktivnosti zabilježiti te vam podatke servirati za traženi dan, tjedan ili mjesec, a pojedinačno za ista razdoblja možete detaljno pogledati svaku od aktivnosti. Postoje li mane? Naravno! Prema iskustvu korisnika i testova narukvice, zabilježen je problem da se narukvica i mobitel, unatoč punim baterijama, odspoje iz svoje veze. Nadalje, Lifelog prekasno dojavljuje da je baterija gotovo prazna, obavijest je vidljiva kad je na narukvici tek tri posto kapaciteta baterije. Dakle, isplati li se? Imate li potrebu za takvim uređajem, svakako se isplati. Ima sve potrebno i to po očekivanoj cijeni od oko 800 kuna. Postoje i konkurentni proizvodi, no po znatno višim cijenama.

Prije dva stoljeća Thomas Jefferson radio je stojeći za svojim pisaćim stolom, a njegova je navika sve popularnija jer

Radni stol bez sjedenja

sjedenje ozbiljno šteti zdravlju, upozoravaju stručnjaci. Stolovi za kojima se stoji prilikom rada postoje, no ne i ovakav. Stir Kinetic Desk je radni stol koji je moguće postaviti u različite položaje, ali uz smart funkcionalnosti. Stol uči korisnikovo ponašanje i prilagođuje različite parametre upravo njemu, a komunicira bežičnom vezom i pruža uvid u potrošene kalorije i vrijeme u svakom položaju. Može čak i "razgibavati" korisnika u *breathing* načinu rada. U kompaniji su se vodili osnovnim načelom da se ljudsko tijelo mora gibati te da je uredski posao obično nešto suprotno tomu. Rješenje vide ni u čemu drugom

nego u svojem proizvodu Stir Kinetic Desk. Mnogi zdravstveni stručnjaci smatraju da je dulje sjedenje po štetnosti usporedivo s pušenjem. Stol Stir Kinect iznimno je funkcionalan, a cijena mu je oko dvadeset tisuća kuna. U njemu je smješten kontrolni centar sa zaslonom osjetljivim na dodir, omogućuje Bluetooth i Wi-Fi povezivost, a ima i zasebne odjeljke s USB i strujnim priključcima. Pripadajući softver uči korisnikove načine ponašanja i postupno im se prilagođuje, imajući na umu i njegovo zdravlje, pravodobno ga podsjećajući da je, na primjer, predugo bio u neprikladnom položaju.

Android tableti iz Asusa

ASUS je predstavio liniju inovativnih tabletova namijenjenih širokom spektru računalnih potreba koja uključuje ASUS Memo Pad nove generacije, ASUS Fonepad i ASUS Transformer Pad seriju. Svi modeli imaju intuitivni ASUS ZenUI, 64-bitni Intel Atom *quad-core* CPU i Android 4.4 KitKat operativni sustav. ASUS Memo Pad 7 i 8 bit će dostupni sredinom lipnja. Ti 7-inčni i 8-inčni 64-bitni Andro-

id tableti imaju 64-bitni Intel Atom procesor (do 1,86 GHz, *quad-core*) i HD 1280 x 800 IPS zaslone. ASUS Memo Pad 8 najlakši je 8-inčni LTE tablet na svijetu, vrlo je tanak (7,45 mm) i teži samo 299 g, što ga čini vrlo prenosivim, a lako stane na dlan. Sadrži 64-bitni Intel Atom 2,3 GHz *quad-core* procesor i vrlo je brzo poveziv s pomoću Wi-Fi, LTE i bežičnog NFC-a (Near-Field Communications).

Samsung na putu prema uređaju sve u jednom?

Najnoviji Samsungov izum otkriva nešto o mobilnom uređaju koji će se moći koristiti kao klasičan tablet, a osim toga, moći će se preklopiti i koristiti kao pametni telefon. Prilikom kupovine novog mobilnog uređaja brojni korisnici nisu sigurni hoće li novac uložiti u vrhunski model pametnog telefona ili im se više isplati kupiti jeftini telefon i skupiti tablet s velikim zaslonom. Asus je pokušao riješiti taj problem Padfoneom – pametnim telefonom koji se može umetnuti u tablet, a sadržaj s telefona može se pratiti na velikom, 10,1 inčnom zaslonu. Većina je kompanija korisnicima ponudila hibridne uređaje, odnosno phablete koji donose kvalitete obaju uređaja. Dolaze s velikim zaslonima (dijagonale od pet i pol pa do više od šest inča) uz koje ljudima više nije potreban tablet, ali su i dalje dovoljno mali za nošenje u džepu. No,

čini se da u Samsungu traže novo rješenje dva u jedan uređaj. Razvijaju mobilni uređaj koji bi se mogao koristiti kao klasični telefon sa zaslonom od npr. četiri i pol do pet inča, ali imao bi i dva dodatna zaslona koja bi se mogla otvoriti (u Sam Mobileu to opisuju kao otvaranje novčanika), a kad se rašire, koristili bi se kao veliki zaslon tableta.

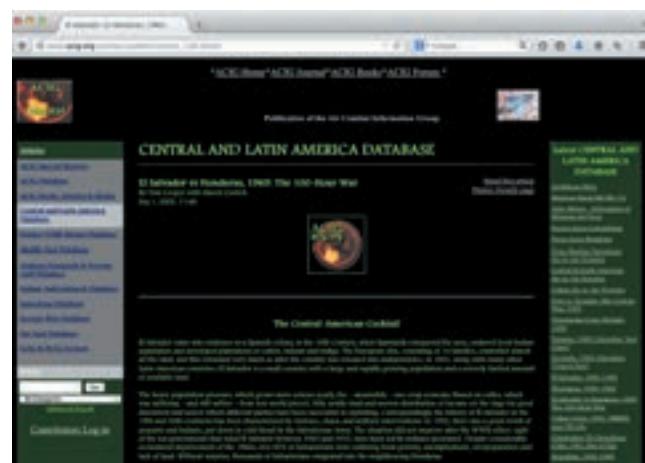
Na stranici Patent Bolt procurile su fotografije Samsungovih patenata tog uređaja koji bi, kad se dodatna dva zaslona otvore, trebalo imati dijagonalu od osam do devet inča. Korisnici bi ga mogli koristiti kao klasičan pametni telefon, a zatreba li im veći zaslon, samo će otvoriti dodatna dva i telefon će se pretvoriti u tablet s velikim zaslonom. Neki od novinara zaduženi za nove tehnologije vjeruju kako bi patent mogao biti povezan sa Samsungovim nedavnim otkrićima vezanim uz grafen, iznimno izdržljiv i tanak materijal (kaže se da je tanji od papira i jači od čelika), koji bi se u budućnosti mogao koristiti u brojnim *gadgetima*. Osim fotografije, trenutačno nema nikakvih dodatnih informacija o uređaju, ali moguće je da ga južnokorejska kompanija predstavi već sljedeće godine.

www.acig.org/artman/publish/article_156.shtml

Mnogi su čuli za takozvani nogometni rat. Za neupućene, riječ je o oružanom sukobu između vojski Hondurasa i El Salvador-a koji je trajao pet dana u srpnju 1969. godine. Iako su postojali mnogi razlozi za rat, izravan su povod bili neredi povezani uz kvalifikacijsku utakmicu za svjetsko nogometno prvenstvo u Meksiku koju su nogometne reprezentacije dviju država odigrale 26. lipnja 1969. na neutralnom terenu u Ciudad de Méxicu. Rat se u hrvatskim medijima spominje kao kuriozitet uoči svakog svjetskog prvenstva, ali bez više detalja. Stranica ACIG-a (Air Combat Information Group) namijenjena je ljudima koje zanimaju zrakoplovni sukobi, a podlink www.acig.org/artman/publish/article_156.shtml daje informacije upravo o zračnim snagama koje su sukobljene strane imale na raspolaganju. Klikovi će vas vjerojatno navesti na daljnje pretraživanje ne previše atraktivne, ali detaljne stranice.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Bog kuca i na vrata srca koje se ne želi otvoriti; Bog, potaknut ljubavlju, kuca i na vrata srca koje se neće nikada otvoriti; Bog, naime, poklanja ljubav svima i uvijek će tako činiti jer je čista ljubav pokrenuta samo čistom ljubavlju i, zbog toga se ne dopušta zaustaviti niti hladnoćom, niti nezahvalnošću, a niti ljudskom neljubaznošću

GLE, IZIĐE SIJAČ SIJATI

O kome govori Isus? Svakako, govori o sebi samome: On je *taj sijač!* Pokušajmo pronaći smisao prisподобе i otkriti ljepotu poruke koja se krije iza ove slike. Možda je Isus, već izdalek, ugledao nekog sijača koji je lagana i svečana koraka sijao sjeme u zemlji: čovjek je izvršavao starinski obred, no pokret njegove ruke zadražao je svježinu odvažnosti i nade koje nikada ne stara. Isus je odmah prepoznao sebe u tom obredu i iz Njegova srca su izišle riječi prisподobe: *Gle, iziđe sijač sijati.* Kako je topla, ljupka i nježna ova slika! Isus je božanski sijač, koji gotovo zatvorenih očiju, baca sjeme Života na sve različitosti ljudskoga tla. Zašto Bog ne gleda? Jer je nepažljiv? Zašto baca sjemenje i na tvrdo i negostoljubivo tlo? Odgovor je istodobno čudesan i potresan: Bog kuca i na vrata srca koje se ne želi otvoriti; Bog, potaknut ljubavlju, kuca i na vrata srca koje se neće nikada otvoriti; Bog, naime, poklanja ljubav svima i uvijek će tako činiti jer je čista ljubav pokrenuta samo čistom ljubavlju i, zbog toga se ne dopušta zaustaviti niti hladnoćom, niti nezahvalnošću, a niti ljudskom neljubaznošću.

Osuda – koja je nažalost moguća – ne ovisi onda o Božjoj srdžbi, niti o Bogu koji u nekom određenom trenutku prestaje ljubiti; ne, nije tako! Osuda je moguća samo zato jer čovjek može odbaciti Božju Ljubav i može postati tvrdo tlo koje ne želi i ne prihvata sjeme. Naime, vjerodstojna fotografija Božja, bit će uvijek ona koju je snimio autor Otkrivenja koji, govoreći o Bogu, piše ovako: *Evo, na vrata stojim i kucam; posluša li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ču k njemu i večerati s njim i on sa mnom.*

U svjetlu ove božanske istine, ljudski se život rasvjetljava: ne postoje besmisleni životi, ne postoje razdoblja života označena beznačajnošću, već je svaki život dragocjen i svako godišnje doba života je čudesno, jer Bog stoji pred vratima i kuću srcem punim nježnosti i milosrđa. O, kako bi se promijenio naš život kada bismo primjetili ovu Božju neprolaznost! I danas, i u ovom trenutku Sijač prolazi, Gospodin kuca: kakvo je tlo našega

*Gospodine, svesi podnjo/
pretrpio, sve darova,
sve isplatio; nijedno ljud-
skosrce nikada neće moći
ni zamisliti da nedostaje
još jedno slovo u djelu ot-
kupljenja kojesi preuzeo
na sebe. Nakon tvojega
uskrsnuća trebalo bi za-
početi naše uskrsnuće...*
*Ali mi smo ostali nepo-
kretni, nijemci i hladni, to
jest ostalismosličnileše-
vima, ostali smo mrtvi.*

G. PAPINI

*Doći će dan u kojem će
ljudi biti toliko umorni
od ljudi, da će im biti do-
voljno govoriti o Bogu
da bismo ih vidjeli kako
plaču.*

SV. ARŠKI ŽUPNIK

*Mladica je mala stvar
u šumi koja cvate, ali u
stvarnosti vrijedi više
od cijele šume.*

E. BALDUCCI

srca? Je li otvoreno? Žeda li za Bogom? Nešto zrњa pade uz put... Isus primjećuje da je sjeme jednako za sve, ali je tlo izrazito diferencirano. Postoji tvrdi i zapušteno tlo: na njemu sjeme ne klijira jer ne može u njega ući zbog radikalne negostoljubivosti tla; postoji i kamenito tlo: na njemu sjeme klijira, ali se odmah osuši jer nema dubine i gustoće potrebne za život sjemena; postoji i tlo puno koralova: na njemu sjeme klijira i raste, no zatim biva ugušeno korovom koji mu onemogüćuje sazrijevanje; i na kraju postoji i dobro, čisto, plodno tlo: ovdje je rezultat iznad svakog očekivanja, jer posijano sjeme ima snažnu moć za izvanredan život. Ove pojedinosti jasno govore da rezultat sjetve ne ovisi o Bogu, već o čovjekovu izboru: naime, to su različite situacije tla, koje određuju različite rezultate sjetve. Vrijedi čitati naš život u svjetlu neprestane kiše ljubavi kojom nam se Bog neumorno približava. Mi smo preobično blagoslovjeni sjermenom Riječi Božje: to je sigurna činjenica. Koliko smo puta slušali Bibliju, osobito Evanđelje, na župnoj katehezi ili u liturgiji ili u osobnom čitanju! Zapitajmo se: kakve plodove je ovo sjeme dalo u našem životu? Ne možemo reći Posljednjega dana: *Gospodine, nisam znao! Gospodine, nije mi bila poznata tvoja volja! Gospodine, ja nisam imao dar Evanđelja!* Ne, Sijač neprestano sije sjeme dirljivom upornošću i s ljubavlju: a rezultat?

Mi sudjelujemo na Euharistiji, redovito se približavamo Svetom pričestu kako bismo bili u "zajedništvu" s Kristovom žrtvom ljubavi: to je neprocjenjiv dar; to je sjeme s beskrajnim mogućnostima, sjeme koje je posijano u brazde našega srca.

A plodovi? Pokušajmo se usporediti s različitim uzimanjem uzorka koje nam je predstavio Isus: jesmo li tvrdo tlo gotovo cijepljeno protiv Evanđelja? Jesmo li ispunjeni nepotrebnim brigama do te mjere da nam je Gospodin postao poput nekog kratkog televizijskog kadra koji se izmjenjuje pred našim očima a da ništa ne govori našem srcu? Prispodoba o Sijaču nas žurno dovodi u odnos jedan naprema jedan!

Gospodine, zašto im zboriš u prispodobama? Isusov se odgovor, na prvi pogled, čini nejasnim. On kaže: Zato što je vama dano znati otajstva kraljevstva nebeskoga, a njima nije dano. Doista, onomu tko ima dat će se i obilovat će, a onomu tko nema, oduzet će se i ono što ima. Ove se riječi čine stroge, no naprotiv to su riječi koje govore o patnji: izražavaju više tugu negoli osudu!

Naime, Isus, uspoređuje dvije kategorije osoba: s jedne strane učenike koji su prihvatali Isusa, jer je njihovo srce bilo krotko i jednostavno poput plodnoga tla; a s druge strane su bili oni koji su, iako su vidjeli iste stvari i slušali iste riječi, odbacili Krista, jer je njihovo srce bilo unaprijed zatvoreno u samodostatnu nadutost i oholost.

Gospodin, zatim, kliče: *Onomu tko ima dat će se..., tj.: onima koji su ponizni i otvoreni Bogu, Bog će darovati nevjerojatan kraj; ali onima koji nemaju poniznost, i zbog toga se zatvaraju Božjem daru, sve će izgubiti na vrijednosti.*

Drugim riječima: onima koji su unaprijed zatvoreni Bogu, svaki znak dobrote i svaki dar svjetla postaje razlog za još veću tvrdoglavost: očigledno ne zbog krivnje svjetla, već zbog toga jer svjetlo razotkriva zle namjere skrivene u srcu. Kako potiču na razmišljanje ove Isusove riječi One su poziv da srušimo zid oholosti kako bi nam Bog mogao darovati zagrlijajući za nas pripremljen još od vječnosti. Jednom sam, tijekom putovanja s Majkom Terezom iz Kalkute, bio svjedok ove divne epizode. Jedan mi se službenik/redarstvenik približi sav zburjen i reče: *Oče, ne znam što mi se događa: čini mi se da me Bog gleda očima one žene.* I pokaza Majku Terezu koja je sjedila na jednom pragu i molila.

Prenijeh te riječi Majci i ona, razoružavajućim jednostavnosću, reče: *Recite mu da ga Bog već duže vrijeme promatra: on to nije prije primjećivao, no danas je učinio djelo poniznosti i njegove su se oči otvorile svjetlosti. Bogu hvala!* Molimo da se otvore i naše oči: svjetlost je spremna za ulazak, a Božje ruke za zagrlijaj.

Tiskana i audio-video izdanja MORH-a možete kupiti po **pristupačnim cijenama** u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu, te kantinama tvrtke

"**Pleter-usluge d.o.o.**": vojarna "Croatia" i hotel "Zvonimir" u Zagrebu; vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji; Požega 1 u Požegi; Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu "Rakitje" u Rakitju.

KNJIGE

Pozdrav iz Chaghcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice
Razvoj streljačkog naoružanja

01 / KNJIGE

FOTOMONOGRAFIJE

Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost

02 / FOTOMONOGRAFIJE

03 / DVD

DVD

Hrvatska kopnena vojska
5 minuta za sjećanje - komplet pet filmova
20 godina Tigrova
Krvari Uskrs - Plitvice 1991. - 5 minuta za sjećanje
VRO Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Akrobatska grupa Krila Oluje
Čuvari svjetskog mira
VRO Oluja - 5 minuta za sjećanje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

04 / CD

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

